The New York Pub Lib
476 Fifth Ave
MAY 30 1913

"VIENYBE LIETUVNINKU"
IŠEINA KAS SEREDA
Brooklyn New York.
Prenumerata metams:
Suvienytose Valstijose $2.00
Europoje ir kitur $3.00
Kanadoje $2.50
Prenumerata mokama iš viršaus. Prenumerata metams skaitosi nuo laiko užsirašymo, ne nuo Naujų Metų.
Apgarsinimų kainų klauskite laišku:
J.J. Paukszlis ir Co. (Inc.)
120-124 GRAND St.
BROOKLYN NEW YORK.

VIENYBĖ LIETUVNINKŲ

Visuomenės, literaturos ir politikos savaitinis laikraštis.

"VIENYBE LIETUVNINKU"
PUBLISHED
EVERY WEDNESDAY.
Brooklyn New York.
Yearly subscribtion rate:
In the United States ... $2.00
To Foreign Countries .. $3.00
To Canada $2.50
Advertising rates on application.
Address all communications to the publishers:
J. J. Paukszlis & Co.(Inc.)
120-124 GRAND St.
BROOKLYN NEW YORK.

Nr. 22. Brooklyn, N. Y. 28 d. Gegužio (May) 1913 m. Metai XXVIII

Entered as Second Class Matter October 23, 1907, at the Post Office at Brooklyn, N. Y., under Act of March 3-rd, 1879.

OPUS KLAUSIMAS.

Skaitlius keliaujančių į Ameriką lietuvių beveik kas metą proporcionališkai auga. Rodosi, sunku butų surasti nors vieną tokį „palaimintą'' sodžių, kurį nebutų palietęs tas geismas: važiuoja kas gyvas-galis. Vaikinai 17—18 metų tik kunu gyvena Lietuvoje, o dvasia jo jau Amerikoje. Ir pasitaikius gerai progai — tiek jį bepamatysi... traukia Amerikon — net dulkės ruksta.

Merginos (pasak „Liet. Žin.'' korespondento) irgi nepasilieka — kur tau... juk likti senmergėmis ne labai maloni ateitis; taigi jos ir važiuoja „prisivilioti'' sau bernelius...

Pagalios važiuoja ne tiktai bežemiai darbininkai, kurie nieko daugiau neturi apart stiprių rankų, bet ir turintieji šiek-tiek žemės.

Tai liudnas musų gyvenime apsireiškimas. Reiškia, *tukstančiai jaunuolių,* kurie galėtų suvartoti savo fiziškas ir dvasiškas jiegas pakėlimui ekonominio ir dvasinio lietuvių tautos stovio—*dabar nuskęsta gyvenimo verpete.* Bet.. juk aimanavimai nieko negelbės. Reikia surasti išeivystės priežastis, kitaip sakant, reikia pažinti tą magnitą, kuris taip nepaprastai traukia musų brolius ton laimės šalin, o tada jau bus galima stoti į kovą su tuo negeistinu apsireiškimu.

Tas klausimas jau nekartą buvo gvildenamas, kaip Lietuvos taip ir Amerikos laikraščiuose, bet, manau, juk ir dabar jis nenustojo savo vertės.

Buvo išreikšta tarp kitko toki mintis, kad dažnai lietuviai esti suvedžiojami melagingais laiškais. Mat „amerikonai'', norėdami pasigirti, parašo savo giminėms ar pažįstamiems apie „rojaus gyvenimą'', o tie, nežinodami tikrojo dalykų stovio, įtiki ir važiuoja ton „pažadėtojon žemėn''. Trumpiau išsireiškus, — priežastis važiavimo slepiasi klaidingame supratime apie Amerikos laimę.

Gal išdalies ir taip, bet... perdaug paviršium žiurėta. Šaknis to pikto, kaip mano nuomonė parodo, reikia ieškoti kur-kas giliau. Tik neapgaudinėkime patįs save. Nėra ko piešti pritraukančiais žodžiais Lietuvos darbininkų padėjimą, nes tas tik gali daugiau užkenkti apkalbamam dalykui. Nes jeigu mes jieškosime tik gerąsias puses, o užmerksime akis ant blogųjų — tai be abejo rasime, kad pas mus viskas „tvarkoje'' ir nėra nieko taisytino.

O tuo tarpu, arčiau prisižiurėję Lietuvos gyveniman, — mes randame visai ką kitą. Pažvelgkime nors į darbininkų padėjimą.

Darbininkų padėjimas Lietuvoje ištikrųjų keistas — bernas, vidutiniškai imant, gauna metams 50 rublių. Ir už tą „mizerną'' algą darbdavys berną pakinko ir pažaboja.

Sątikiai darbininkų su darbdaviais kiekvienam iš musų yra žinomi — nuolatiniai vaidai, nesutikimai: vieni ir kiti skundžiasi, kad jie yra skriaudžiami.

Na, dabar buk žmogus gudriu, kad tiek gaudamas galėtumei bent kiek atidėti „juodajai dienai'' — reikia drapanų, tankiai priseina remti senus tėvus, o juk yra ir kiti reikalai. Dar kol jaunas, tai šiaip bei taip, bet pasenai, tai, anot žmonių, užsikabinęs tarbas ir eik šunų lodyti (ubagauti), arba geresniame atsitikimie — gyvenk pusbadžiu. Puikus užmokesnis už viso amžiaus darbą!

Mergų padėjimas dar blogesniame stovyje. Čia, man rodosi, ir reikia jieškoti išeivystės priežastį. Nes tankiai kandidatams į „amerikonus'' ir labai juodais ruožais nupiešiamas tienykštis gyvenimas, nežiurint to, jie veržiasi.

žiurint to, jie veržiasi.

Sako, buk kaip nebuvę — visvien blogiau nebus kaip Lietuvoje: mes rizikuojame tik vargu. Iš to išteka — juk, *norint sustabdyti išeivystę, reikia pagerinti darbininkų buvis,* padaryti jį žmoniškesniu — kitoniško išėjimo nėra ir negali buti— žuvis jieško, kur giliau, žmogus — kur geriau...

Bet čia mes ir prieiname sieną. Lengva juk pasakyti: *pagerinti darbininkų buvis,* bet kaip tas atlikti — šit opus klausimas.

Pastaruoju laiku vis labiau ir labiau dejuoja „vidutiniškos'' rankos ukininkai (jų yra daugiausia), kad sunku dabar yra suvesti galus su galais. Vargsti, sako, mėtais, kaip žuvis ant ledo, o metų gale pasirodo nedateklius visur ir visame.

Bet pagalios, kas daryti? Atsakymas trumpas — dar *reikia pagerinti musų ukį,* pastatyti ją ant tokio laipsnio, kaip užsienyje, išplėtoti pramonę, išdirbystę...

Tame tik vienintėlis išganymas.

Gi *pagerėjus darbininkų ir mažažemių gyvenimo sąlygoms — išeivystės klausimas pranyks pats savaimi.* O kitaip galima šaukti apie Lietuvos gyvenimo „saldybes'' ir Amerikos „kartybes'' — tas nieko negelbės ir bus tik šaukiančio tyruose baslu...

Kastas Augustinavičius.

Peržvalga.

// **Sing Sing kalėjimas — tai tikras torturų namas.** Sako, jog palyginus vidurinių amžių pasakojimus apie torturavimą su pasakojimais apie torturavimą Sing Sing kalėjimo kalinių, tai anų laikų pasakojimai išrodytų tikrai gražiais. Nesenai New Yorko valstijos gubernatorius Sulzer paskyrė George'ą W. Blake ištyrimui Sing Sing kalėjimo kalinių padėjimo. P-as Blake padaręs investigaciją, patyrė, kad ištikro tan kalėjiman uždarytų kalinių padėjimas yra labai blogas: kalėjimo kamaraitės yra — **tamsios, nešvarios** ir **pilnos įvairių vabalukų** bei **kirmėlaičių.** Nė į vieną apatinės dalies kamaraitę per aštuonis metus neįsiskverbė saulės spindulys. Apie tokį kalinių padėjimą viešai net negalima esą kalbėti, bet, sako jis, reikia atkreipti kuogreičiausia domą tokių žmonių, kurie yra kompetentiški, idant jie paimtų tą dalyką į savo rankas ir tinkamai ištirtų.

Už tokį nežmonišką kalinių padėjimą, koksai yra Sing Sing kalėjime, p. Blake kaltina užveizdą John S. Kennedy, o ypač pulkininką Scott, kuris beveik per du metu buvo to kalėjimo galva. Kalėjimo valdininkai, kaip patirta, žiurėjo labiausia tik vieno dalyko: kad kuodaugiau pingų patektų į jų kišenes. Sing Sing kalėjime maistas tokiuo bud uesą eikvojamas, kad kas metas bereikalingai sueikvojama apie 15,000 dolerių. Taigi, kalėjimo vyriausybė besirupindama savo asmenine gerove, baisiai kankina nelaimingus žmones, kurie pateko tan kalėjiman. Kamaraitės tamsios, drėgnos ir nešvarios, kaliniai skursta-vargsta, užsikrečia įvairiomis ligomis bei gauna reumatizmą, kaulų gėlą, ir pagaliaus išeina iš kalėjimo niekam nebetinkamais ir amžinais ubagais.

Visa to kalėjimo valdžia perdėm brutališka ir stačiog nuo vieno galo ligi kito sutrunėjusi ir supuvusi. Pas kalėjimo valdininkus ne tik sąžinės negalima rasti, bet ir žmoniškas jausmas bei sąjausmas išgaravęs. Vieton sąžinės ir žmoniškumo sąjausmo randama tik troškimas, kad kuodaugiausia dolerių gauti. Tokius žmones-kišenius geriausia butų galima sunaudoti — išsiuntus į tokias vietas, kur nėra žmonių, kur styri didžiausi plotai dar nejudintos žemės.

*

// **Toks pat padėjimas,** kaipir Sing Sing kalėjimo kalinių yra ir Auburno kalinių. Pereitu metu 28 kaliniai iš proto šiėję. Kaip p. Blake'ui iš įtikėtinų šaltinių teko sužinoti, tuli jų pamišę delei nežmoniškų su jais apsiėjimų bei baudimų. Kalėjimo gydytojas, d-ras John Guerin, visai nepaisąs apie kalinių sveikatą, neprižiuris ligonių ir brutališkai su kaliniais-ligoniais apsieinąs. Kiekvienas to kalėjimo kampas ir kampelis bylojas apie to žmogaus žiaurumą. Investigatorių net šiurpuliai pakartę, kai jis patyręs, jog neklausantiems valdininkų paliepimų kaliniams teduodama į dieną tik dvi-aštuntadali vandens, kad palaikyti jų gyvastį. Tas išradimas esąs d-ro Guerino. Taipgi ir daugelis maisto bereikalingai sueikvojama — išmetama laukan.

*

// **„Lietuvių Jaunimo Ratelio I'' seimas.** Tokiuo antgalviu „Žvaigždės'' N19 išspausdintas straipsnis. Rašoma apie buvusį 27—28 dienomis balandžio mėn. Lawrence, Mass. jaunuomenės, katalikiškos seimą, kuris sušauktas su tikslu įkurti jaunuomenės organizaciją. Tą seimą suruošę p. M. A. Norkunas ir St. Mačiulskis. Delegatai tan seimas buvo kviečiami per specijališkus laiškus. Delegatų viso buvo 13.

Balandžio 28 d. „visiems delegatams padedant likosi sustatyta konstitucijos punktai, kurių kiekvienas ėjo per balsus ir tik didžiuma balsų priėmus likosi intrauktas į konstituciją''. Taip rašo to straipsnio autorius, St. Mačiulskis, Presos Kom. sąnaris. Galutinas tos konstitucijos sutvarkymas esą pavestas sekretoriui, kuris kaip reikiant ją sutvarkęs, paskelbsiąs keliuose laikraščiuose. Toliau štai kas rašoma:

„Organizacijos vardas bus: „Lietuvos Sakalai po globa Šv. Kazimiero Kar.'' (Jei lietuvių, kadir katalikiškoji jaunuomenė nesurado tinkamesnio savo organizacijai vardo, tai bent butų palaukusi. Kadir Šv. Kazimieras Kar. skaitomas lietuvių šventuoju (?), bet kvepia tikra lenkų dvasia. Iš to reikia išvesti, kad į tą seimą ne „Lietuvos sakalai'' bovo suvažiavę, bet davatkos. Nejaugi tame seime nebuvo nė vieno išmintingesnio žmogaus, kuris seimininkus butų sudraudęs ir nedaleidęs prie tokio absurdo?) „Mokestis nutarta 10 centų kas 3 mėnesiai. Prie šios organizacijos galės prigulėti abiejų lyčių lietuviai. Kiekvieno nario priderystė bus: organizuoti, dirbti ir dirbantiems pagelbėti''. (Turbut ligi šiol miegojo saldžiuoju amžinuoju miegu ir iš miego pabudę, nesumanydami už ko čia nusigriebus, paėmė iš lietuvių draugijų pasenusių konstitucijų ištrauką: dirbti ir dirbantiems pagelbėti?)

„Nutarta kreiptis į visus lietuvių laikraščius ir **į kitų tautų laikraščius** (musų pabraukta) rašinėti straipsnius apie Lietuvą, lietuvius ir kokius užpuldinėjimus lietuviai kenčia nuo kitų tautų''.

Apie šį paragrafą mes nieka nebesakysime; jis savaimi aiškus absurdas. Nuostabu mums tečiau, kad „Draugas'', kuris perša pirmeiviams vadovus, jokiuo budu neįžiuri paklydusių katalikiškų avelių, kurios daro „seimus'', veltui terioja laiką ir savo sunkiai uždirbtus skatikus, bereikalingai mėto. Pirmeiviai pataikįs savo reikalus aprupinti ir be kunigų-vadovų pagelbos, bet katalikiškoms avelėms geresni vadovai butinai ir neužginčijamai reikalingi.

*

// **„Atsišaukimas į visus laikraštininkus''.** Toks atsišaukimas, tai ne juokai. Tad mes jį, kaipo laik raštininkai, ištisai perspaudiname. Jis, turime paaiškinti, išspausdintas „Amerikos Lietuvaitės'' N5. Ir štai kas rašoma:

„**Atsišaukimas į visus Laikraštininkus.** Malonus tautos vyrai Redaktoriai! malonekit pasidarbuotie dėl labo musų tautos, kokiu budu prašalinti DALIS, kurios yra labai pavoyngos, tevams ir gaspadoriams Lietuvoj, pradėkit visi laikraščei darbą ir varykit toliaus pakol iškasavosit tuos kraičius palengvįti iš baudževos daliu merginų tevus. Kas nori gaut merginą už pačią, tagu neješko pinigų tik patinkančios merginos ir gražaus sugivenimo apsiviadus, teip kaip Amerikoje tevui gana brangei atsieina užaugyt dukteris, ir apsivedusiam tas pat bus pakol neprašalįsim tos nereikalingos ir pavojingos baudževos kitas ir su Oška ženitusi bile pinigų gautie; įtraukia į varga nekaltas meginas, visi laikraščei meldžemi savo nuomonia tą darbą usiimtie tai nors viena gera darbą Lietuviški laikraščei padaris.

prašo **Lietuvos Motina''.**

*

// **Truksta gėrimo fountanų.** Tulas „Times'o'' skaitytojas savo staripsnelyje nurodo, jog New Yorko gyventojui išėjus pasivaikščioti ar su kokiais reikalais nelengva rasti gėrimo fontaną. Iš troškus noroms-ne-noroms žmogus turi eiti į karčemą ir mokėti alaus trustui 5 centus ar ir daugiau. Visa ko New Yorke lengva rasti, bet tik ne gėrimo fontanų. Viešų gėrimo vietų New Yorke labai maža. Beto, jei kur ir yra kokia, tai nerasi jokio indo, su kuriuo butų galima atsigerti. Pas tokias fontanas gali atsigerti tik maži vaikai, kurie nesidrovi apsižioti kraną ir tuo budu atsigeria. Tasai rašytojas atkreipia miesto valdininkų domą ir ragina įsteigti kuodaugiausia viešų ir sanitariškų gėrimo fontanų ir neversti verstinai žmonių eiti į karčemas.

*

// **Literaturos naujienos.** „Kataliko'' N20 pradėta spausdinti Maurice Maeterlinko (Julio Baniulio vertime) penkių veiksmų dramą „Pelleas ir Melisanda''.

Politikos savaite

SUVIENYTOS VALSTIJOS.

Republikonų sątaika, tai pastarųjų dienų klausimas, kuris svarstomas republikonų poltikos vyrų rateliuose. Nudien pakilo judėjimas bei sumanymas sušaukti republikonų konferenciją, idant tinkamai prisiruošti į kongresinę kampaniją, kuri bus ateinančiu metu, o svarbiausia — prisiruošti prie prezidentinės kampanijos busiančios 1916 metu. Bet tatai nežada daug gero, nė didelių pasekmių iš to negalima tikėtis sulaukti. Jei paimsim atidon patį tos partijos padėjimo faktą, republikonų partijos pasiskaidymą į tris dalis, tai butinai prisimename vieno francuzo valstybės vyro, M. Thierso, giliantį išsireiškimą, kuris apie keturesdešimts metų atgal buvo pasakytas. Kuomet Francuzijos respubliką pradėjo tampyti į tris puses bonapartistai, legitimistai ir orleanistai, tad štai kaip jis išsireiškė: „Niekuomet neįstengs įsteigti Francuzijoje sosto, kuriame galėtų sėdėti trįs pretendentai''. Taigi, jį perfrazuojant galima pasakyti, kad republikonų partija niekuomet neįgaus tokios galybės, kuria galėtų pasidžiaugti trįs vadovai. Juk Tafto konservatyvai, La Follette'o radikalai ir Roosevelto progresistai — tai trįs republikonų partijos šakos, kurių kiekviena nori savitai veikti bei valdyti ir pergalę įgyti.

Pažvelgus į republikonų partiją iš kitos pusės, randame artimą jos stovio panašumą į tuometinę Francuzijos situaciją. Tuometinis dalykų stovis buvo trijų pretendentų oponentų rankose, nors išpradžių oponentai buvo tik mažumoje. Bet dideliu atsidavimu

ir rupinimosi savo kraštu bei jo interesais, tokių valstybių vyrų, kai Thierso ir Gambetta'o, pasisekė juodum patraukti savo pusėn publikos arba visuomenės sąjausmą ir pirelankumą. Beto, kadangti pretendentai jokiuo budu tarp savęs negalėjo sutikti, kadangi tarp jų viešpatavo pavydas, tai lengva buvo juos visiškai sumušti ir jų galybę sunaikinti. Jeigu demokratų partijai, kuri nudien turi savo rankose galybę, kadir jos spėka tiktai daugumoje, bet nieku budu ne didžiumoje, kurią sudaro stovintieji užu jos balsuotojai, palaimingai pasiseks savo vadovavimu ir geru pažadų išpildymu įgyti visuomenės simpatiją ir jos prielankumą, tad ji lengvu budu taip sustiprės, jog opozicija jos nė nebeišjudįs.

Republikonų partijai atsidavus tokian padėjiman, kaipir Thiepers'o partijai, priseina veikti tuo pačiu budu: gyvai rupinties krašto bei žmonių reikalais, kreipti didelę domą į dalykų moderaciją, turėti ištvermės ir kantriai su pasišventimu veikti. Kitokios išeigos nėra.

Besiruošdamas prie ateinančių metų kongresinės kampanijos republikonų senato kakusas paskyrė penkis sąnarius į kampaniją, kuri turės pasitarti su kongreso rumo republikonais apie bendrą veikimą busiančioje kampanijoje. Šitas susijungimas yra butinai reikalingas jau ir delto, kad ateinančiu metu senatorinė kampanija bus pavesta žmonių svarstymui, vieton valstijų legislaturoms, kaip pirmiau budavo daroma.

BALKANŲ KARAS.

Karas tarp Turkijos ir Balkanų koalicijas, gal sakyti, yra sustabdytas. Visos dalyvavusios tame kare valstijos pasiuntė Londonan santaikos igaliotinius kuriešiokiu ar tokiu budu turės užmegsti sątaikos ryšius. Vienok oficijališkų posėdžių taikos konferencija dar neatlieka, kadangi tam trukdo iškilęs ašrtus konfliktas tarp Bulgarijos ir Serbijos su Graikija; apie to konflikto priežastis nuo 22 gegužio praneša, kad gegužio 20 d. arti Salonikų ištiko keletas formališkų mušių tarp graikų ir bulgarų kareivių; sužeistųjų bei užmuštųjų skaitlius nežinomas.

Iš Sofijos (Bulgarija) pranešama, kad tarp Serbijos ir Graikijos padaryta teritoriališka sutartis, sulig kurios Bulgarija neturi gauti mažiausio žemės sklypo, kas guli į vakarus nuo upių Vardar ir Brogalnitza. Graikijai tur kliuti Salonikai, Florina, Vedena, Kakuss, Seres, Rama ir Kavala; Serbijai gi — Struga, Ochrina, Manastir ir Prilep.

Bulgarija griežtai kol-kas tam priešinasi ir mano spėka suardyti Serbijos bei Graikijos planus. Plačiai kalbama, kad Bulgarija mano padaryti sutartį su Austrija ir su jos pagalba „savotiškai'' išrišti Serbijos-Graikijos klausimą; pranešama, buk dabar einančios apie tą klausimą tarp jiedviejų tarybos.

Žinios gi iš Genevos (Šveicarija) praneša, kad Serbijos karalius Petras tuoj po užtvirtinimo taikos traktato su Turkija mano atsisakyti nuo sosto ir apsigyventi Genevoj, kur jis pirmiau gyveno ir kur turi gan daug gerų draugų. Vienok gegužio 20 d. Serbijos premjeras atsiuntė Genevoj esančiam Serbijos konsului N. S. Petrevičiui pranešimą, kad žinia apie kar. Petro atsisakymą neturi jokio pamato.

Laike deugelio metų Petras gyveno Genevoj, iki ji, užmušus kar. Aleksandrą ir jo žmoną 1913 m. neužkvietė užimti Serbijos sostą.

Kaslink taikos konferencijos, tai ir vėl jos prišakyje yra keletas labai keblų klausimų. Svarbiausias jųjų — tai pareikalavimas nuo Turkijos karo išlaidų atlyginimo sumoje $400,000,000. Apie šitokį reikalavimą pranešė Bulgarijos finansų ministeris T. Teodorev, kuris dalyvauja finansiškoj konferencijoj, turinčioj sąrišį su Balkanų taikos sutartimi. Iš šitos sumos viena pusė turi kliuti Bulgarijai, o antra kitoms trims valstijoms. Toliau eina Egejiškų salų ir rubežių klausimai.

Ambasadorių konferencija Londone svarsto Albanijos rubežių ir Egejiškų salų klausimus.

Labai visus sujudino žinia apie Essad pašos užmušimą. Essad paša, Skutari'o komentantas, paėmus juodkalniečiams tvirtovę, su turkų kareivių gaujomis patraukė į centralę Albaniją ir sudarė liglaikinę Albanijos valdžią, apšaukęs save, anot nekurių pranešimų, to krašto prezidentu. Jį dabar užmušė sulig Austrijos laik raščių pranešimų, mieste Tirama, kur jis turėjo keliolika tukstančių kareivių.

Nors pirmos rųšies karo pavojus (kaslink Albanijos-Juodkalnijos) jau pračjo tečiaus Austrija vis dar labai yra užrupinta. Ji iki šiol paleido tik 50,000 rezervistų; kareiviai 15 ir 16 korpusų, stovintieji Bosnijoj, Hercegovinoj ir Dalmacijoj, pasilieka, kaip buvę, nesumažinti. Austrija ir Italija išsiuntė po vieną karišką laivą į portą Durazzo (vil. Skutari). Priegtam reikia pridurti, kad Austrija nuėmė karišką stovį nuo Bosnijos ir Hercegovinos.

SUSIDRAUGAVIMAS VOKIETIJOS SU ANGLIJA.

Visiems žinoma, kaip Vokietija šnairavo ant Anglijos — Anglija visad spaudė širdį Vokietijos kaizeriui. Kad ne Anglija, tai be abejo Vokietija „nesiceremonytų'' nė su Francija, nė su Rusija — ji bijosi galingo Anglijos laivyno. Vokietija, matyt, visa širdimi nori susiartinti, susidraugauti su Anglija, o tada jau jai bus rankos liuosos. Kaipo pirmą ir labai svarbų žingsnį tame susidraugavime Vokietijos su Anglija, visi mato ištekėjime kaizerio vienatinės dukters Viktorijos Liudvikos už kunigaikščio iš Cumberland'o Ernesto Augusto. Augusto.

Nors valdiškose sferose tvirtinama, kad tos sujungtuvės visai neturi politiškos reikšmės, tečiaus niekas tam netiki, bet, priešingai, visi aiškiai tvirtina, kad šitos vestuvės — tai grynai politiškos spalvos aktas.

Apart kitų sunkiau permatomų prirodymų to vestuvių „politiškumo'' patvirtintą kad ir šitie du faktai: 1) šiose dienose kaizeris paliepė paliuosuoti tris Anglijos politiškus šnipus, nuteistus keliems metams kalėjiman; 2) skirtumas pribuvančių Vokietijon monarchų priėmimo ceremonijų, pažymėtų iškilmių programe — valdiškame laikraštyje — Anglijos karaliaus priėmimo programas užima visą špaltą ir patalpintas pirmoj vietoj; rusų caro priėmimui pašvęsta keliolika punktelių sekančioj kolumnoj. Iš pagarsinto programo matyti, kad Anglijos karalius bus priimtas su daug didesnėmis iškilmėmis, negu Rusijos caras. Tas tai ir rodo, kad Vokietijos valdžia, kartu su kaizeriu Vilhelmu, stengiasi patraukti prie savęs anglų simpatiją.

Sužiedavimas ir didžiausios iškilmės atsibuvo gegužio 24d. Sunku apsakyti apie rengimosi prie šitos iškilmės, kuris apsireiškė, kaip kaizerio palociuje, taip ir visame Berlino mieste. Miesto gatvės, visi valdiški ir daugelis privaltiškų namų, o yapč kaizerio rumai buvo nepaprastai išdabinti.

Paskutinėmis dienomis Berlinan pribuvo slaptųjų policistų bei detektivų gaujos iš Rusijos ir Anglijos, idant apsaugoti savo valdonus nuo nelaimių.

Gegužio 21 d. į Postdam'ą (kaizerio rezidencija) pribuvo Anglijos karalius Jurgis V ir Karalienė Marija; iš augštųjų svečių jiedu ant minėtų vestuvių pribuvo pirmieji. Ant stoties (Wild Park) pribuvo sutikti kaizeris Vilhelmas) II, jo žmona Augusta Viktorija, sosto įpėdinis su savo žmona ir imperijas kancleris Bethmann — Hollweg. Karalius ir kaizeris glamonėdami viens kitą, širdingai pasisveikino; pasisveikinimas kar. Marijos su Augusta Viktorija buvo ypač stebėtinai karštas ir jausmingas. Kada tie valdonai patraukė palociaus link, jiems sekė gaujos kavalerijos kareivių; ant gatvių taipgi stovėjo kareivių eilės, o begalinės žmonių minios su dideliu entuziazmu ir linksmumu šauksmais ir rankų plojimais sveikino tuos augštus Britanijos svečius.

Rusijos caras Nikalojus II pribuvo gegužio 22 d.; jį pasitikti ant stoties pribuvo kaizeris, kar. Jurgis V, Vokietijos sosto įpėdinis, princas Ernestas, kancleris Bethman-Hollweg ir kiti augštieji Vokietijos valdžios šulai. Kaizerio žmona Augusta Viktorija ir karalienė Marija ant stoties nepribuvo, kadangi caras atvažiavo be savo žmonos. Pirmiausiai, glamonėdamiesi viens antrą, pasibučiavo kaizeris su caru, o paskui — Anglijos karalius su caru. Lydimi kavalerijos visi patraukė palociun; priešakyje važiavo kaizeris su caru. Šį kartą minia ant gatvių buvo didesnė, negu priimant kar. Jurgį; minios entuziazmas irgi didesnis; tas iškilmingas važiavimas sekė gatve „Unter den Linden''. Pribuvus palociun Rusijos carą labai karštai sutiko Augusta Viktorija, kar. Marija, princesa Viktorija Liudvika ir kiti. Čia reik pridurti, kad kiek mylių prieš Berliną gelžkelį saugojo policijos gaujos; taipgi gelžkelio stotis buvo apsupta slaptosios policijos agentais bei detektivais.

Tą pačią dieną pribuvo Berlinan kunigaikštienė Liudvika iš Bedano, kunigaikštis su žmona iš Cumberlando ir daug kitų augštos kilmės Vokietijos diplomatų.

Iš Visur.

× **Priėmė armijos bilių.** Iš Berlino praneša, jog geg. 20 d. budžeto komitetas reichstage priėmęs, be jokių debatų, armijos bilių. Sulig to biliaus Vokietijos armijos batalijonai, kaip infanterijos, taipogi ir artilerijos, galės buti padidinti nuo 48 ligi 55; inžinerijos korpusai — nuo 33 ligi 44; o taip vadinamų pionierių — nuo 18 ligi 31.

× **Nužudė Essad paša.** Iš Viennos į Paryžių žinių agentura pranešusi, jog Riza beabejo pasekėjai nesenai nužudę Essad pašą, buvusį Turkijos kariuomenės vadovą Skutarije, kuris apie mėnuo atgal apsiskelbė Albanijos karaliu.

× **Japonija jieško budų, kad suturėti žemės įstatą.** Londonas, geg. 21 d. Iš Tokio, Japonijos sostapilės, praneša, jog Japonijos valdininkų rateliuose pastaruoju laiku svarstoma ir tariama bei jieškoma budų, kad užkirtus kelią naujam Californijos įstatui.

Tuli Japonijos publicistai skaito šitą Californijos valstijos padaryta žygį, iškeltu viršun nesutikimu tarp baltųjų ir geltonaodžių žmonių. Jie tarp kitko nurodo, kad pirmieji turi pilną tiesą taip pasielgti, kol pastarieji pasieks tokį pat civilizacijos bei kulturos laipsnį. Ir ta tiesa neužginčinama, kad baltieji žmonės, ypač vakarinių valstijų gyventojai iš priežasties japonų ir kitų tamsiaveidžių žmonių daugelį nesmagumų turi nukęsti. Ne iš pir što išlaužti faktai, kad japonai daug pigiau už baltaveidžius dirba.

× **Anglijos moteris mėgina rukyti.** Iš Londono praneša, jog tulame Army Temperance asociacijos susirinkime lordas Metheun pabriežęs, jog tarp Anglijos, o ypač augštesnėsės klasės moterų labai platinasi rukymas. Jis atkreipęs klausytojų domą į tą faktą, kad moteris budamos protiškai silpnesnės negu vyrai įpratusios rukyti atneš pačios sau, kaipo moteris, o ateinančiai gentkartei, kaipo motinos, daug blogo. Moteris kai įprantančios rukyti, tai rukančios be pertrukio, be jokio saiko. „Aš tikiu'', tarė jis savo kalboje, „kad draugija pripažins, kad nenuosakus rukymas tarp moterų, kai ir vyrų, yra tikras pavojus, prieš kurį mes turime kovoti ir saugoti ne tik save, bet ir kudikius, kurie po musų ateis''.

× **Nori didelio karo atlyginimo.** Paryžius, geg 20. Bulgarijos finansų ministeris, M. Theodorov, kuris reprezentuos busiančią Paryžiuje finansinę konferenciją, išsireiškęs, jog Balkanų valstybės reikalaujančios karo atlyginimo 2,000,000,000 frankų (400,000,000 dolerių). Bulgarijai iš tos sumos priklausysią 1,000,000,000 frankų, tai yra pusė.

× **Anglijoje ginčijamasi delei Amerikos šokių.** Pastaromis dienomis Londono dienraštyje „The Times'' išspausdinta straipsnis, kurio autorė atkreipia visuomenės domą ir nurodo, kas dedasi šokių salėse. Butent, ji pažymi, kad jau ir Anglijos šokių salėse pradeda šokti amerikiečiams labai gerai žinomus šokius: „Turkey Trot'', „Boston'' ir „Tango''. Vieni sako, kad autorė kaip tik laiku atkreipusi visuomenės domą o kiti sako, kad jos patėmyjimas yra „absurdiškas dejavimas ir niekuo neparemtas''. Daugelis sutinka, kad „Turkey Trot'' yra neestetiškas šokis ir kad tą šokį negalima įsileisti į šokių sales, bet šokiuose, kaip tai „Boston'' ir „Tango'' nėra nieko blogo, jei juos tinkamai šoka. Keletas šokių mistrų šokį „Boston'', kurį autorė skaito „blogo pradžia'', vadina gražiausiu šokiu.

× **Danijos socialistai laimėjo.** Kopenhagenas, geg. 20. Pastaruoju laiku buvusiuose rinkimuose, iš priežasties nesutikimų, kurie kilo tarp valdžios partijos sąnarių, laimėję socialistai ir radikalai. Į folkething arba žemutinįjį parlamento rumą išrinkta: kairiųjų, arba valdžios partijos, 44, socialistų — 32; radikalų — 31; konservatų — 7. Pirmiau gi buvo šiek: kairiųjų 56; socialistų — 24, radikalų — 20, konservatyvų — 14. Tatai socialistų ir radikalų skaitlius žymiai pasididino, o priešingos pusės sumažėjo.

× **Mena, kad tai kitas motorų banditas.** Paryžius. Nesenai padaryta žmogžudystė primena motorų banditus, kuriems nesenai gilotina nukirto galvas. Geg. 20 d. rytą metą pas automobilių pardavėją Dardene atėjęs tulas žmogus ir derėjęsis vieną automobilių. Paskui paprašęs, kad pardavėjas važiuotų su juo ligi Senlis'o apie 32 myli nuo Paryžiaus, kur jo giminės užmokėsią už tą automobilių pinigus. Dardene taip ir padarė. Įvažiavus į Schlis'o girią, pirkėjęs paprašęs Dardene'o, kad jisai valandėlei sustabdytų automobilių. Vos tik Dardene'as sustabdė jį, tasai išsitraukęs revolverį ir paleidęs į jį šešis šuvius, išstumęs jį iš vežimo ir nuvažiavęs.

Dardane'as, kuris nors ir sunkiai sužeistas, bet dar įstengęs papasakoti atbėgusiems kaimiečiams apie visą atsitikimą.

Paryžiaus policija mena, kad tai bus banditas, tulas Davignon, kuris gyveno Paryžiaus viename hotelyje. Jisai sugrįžęs į miestą su automobiliu, pasiėmęs savo moterį, kuri jo laukė ir kaž-kur dingęs.

× **Francijos laivynas auga.** Paryžius. Pereitą savaitę senate besikalbant apie laivyno budžetą, jureivijos ministeris, Pierre Baudin, su užsidegimu išsireiškęs apie Francuzijos laivyno progresą ir augančią galybę. Jureivijos departamentas pralenkęs jau paskir tą valdžios programą, jis padaręs tai, kas sulig valdžios nurodymo turėtų buti padaryta po trijų metų. Keturi naujį laivai busią paleisti į vandenį spalio mėnesyje, tečiaus darbas eis, kaip ir pirmiau, taigi 1914 metais bus padaryta tiek pat karo laivų. Ypatinga doma esanti atkreipta į ginklavimąsi.

× **Argentina sumažins mėsos išvežimą.** Buenos Ayres. Argentinos gyventojų apmaudas kasdien auga ir plečiasi. Didelė visuomenės dalis kreivai pradeda žiurėt į Amerikos mėsos trustą, kuris kasmetai išgabena į Šiaurinę Ameriką daugybę mėsos.

Pereitą savaitę buvo kabineto susirinkimas, kuriame svarstyta agrikulturos ministerio įduotas bilius, kuris apriboja mėsos išvežimą. Jeigu tas bilius bus priimtas ir liks įstatu, tai kas savaitę bus galima papjauti išvežimui po 4,000 galvijų ir po 30,000 avių, o už kiekvieną papjautą gyvulį viršijantį tą skaitlių, turės mokėti po 50 pesų bausmės. Beto, valdžia visuomet galės, jei bus reikalaujama žmonių, tą skaitlių padidinti arba sumažinti.

× **Atgavo Chryseis salą.** Athenai, Graikijoje. Nesenai surado arti Lemnoso, Graikijos pusiasalio, kai valdžios archeologai tikrina, Chryseis salutę. Šita sala tapus užlieta pradžioje antrojo šimtmečio prieš krikščionijos gadynėje.

× **Rengiasi išnaujo prie karo.** Ženeva, Šveicarijoje. Gegužio 21 d. praneša, jog Bulgarija matydama, kad konfliktas tarp Serbijos ir Graikijos darosi rustesnis, paliepė universitačių liuosanoriams studentams, tarp tų keletui oficierių, kurie buvo paleisti iš kariuomenės, užimti savo pirmesnes vietas regimente.

× **Taipogi ir Graikija kviečia atgal savo studentus.** Lausanne. Kaip praneša laikraštis „La Revue'', jogei ir Graikija prisakiusi studentams besimokinantiems Šveicarijos universitatėse ir priderintiems į 1914 m. rekrutų klasę sugrįžti ir prisidėti prie armijos.

× **Tokio tyli, o Japonijos visuomenė laukia.** Japonijos svetimų reikalų kanceliarija Tokioj jau aplaikiusi Suvienytų Valstijų valdžios atsaką į jos protesto notą delei Californijos žemės valdymo įstato. Bet koks to atsako turinis, Japonijos valdininkai atsisako paaiškinti, nes Suv. Valst. valdžia pranešusi, kad to atsako turinio viešai neskelbtų. Bet japonų visuomenė, kol dar nieko nežinanti apie to atsako turinį, tylinti ir laukianti ligi paaiškės, o tuomet tai ir jinai pasakys ką mano bei išreikš savo nuomonę.

× **Automobilius įpuolė į Seine'ą.** Paryžius, geg. 21 d. Keletas automobilių vežė į Seine upės pakraščius aktorius, kurie važiavo su tikslu sulošti kinemotografui kokią-tai dramą. Vienas tų automobilių, kuriame sėdėjo viena aktorė, pasimušė staiga į šoną ir nupuolė nuo antkraščio į Seine'ą, kuri nuo nesenai perėjusio lietaus buvo dikčiai pakilusi. Nukritus automobiliui į vandenį aktorė greitai atidarė duris ir iššoko laukan iš jo, o šoferis, neįsteng damas pasiliuosuoti nuo rato nuskendo. Vienas aktorius panėręs po vandeniu keturis kartus ir valtininkai taipgi jo jieškojo, bet be jokių pasekmių.

× **Cuba nori gauti paskolą.** Havana. Manoma, kad naujoji Cubos valdžia greitu laiku jieškosianti Suvienytose Valstijose paskolos, jeigu tik pastarųjų valdžia nepasipriešins. Cubos iždo stovis esąs labai prastame padėjime.

Gen. Crowder, vienas komisijos sąnarių, kurią prezidentas Wilsonas pasiuntė atstovauti Suv. Valst. inauguracijoje, su ministeriu Beaupre aplankė naująjį Cubos prez. Menocal ir apie valandą su juo kalbėjosi. Anot pasklidusių gandų, jie kalbėjęsi apie paskolą ir kokiuo budu ją gauti iš Suvienytų Valstijų.

10 dienų streiko. Bruxeless, Bel-

× **Kiek nuostolio turėjo laike gijoje.** Belgų streikas už lygias balsavimo teises, kuris tęsėsi tiktai 10 dienų, padaręs nemažai nuo stolių. Oficialės statistikos praneša, jog valdžios gelžkeliams padarė nuostolio 1,000,000 dol. O Antverpo prieplauka per tą laiką pražudžiusi 250,000 tonų, jei tai palyginama su pereito meto tuo pačiu laiku.

× **Francijos kareiviai nesutinka ilgiau tarnauti.** Paryžius. Dalis Francijos kareivių kelią protestą prieš valdžią, kuri sumanė pailginti tarnystę vienais metais. Jie reikalauja, kad po dviejų metų tarnystės paleistų juos namo. Nepatenkintieji kareiviai kelia demonstracijas ir tuo budu išreiškia protestą prieš valdžios pasiryžimą pailginti tarnystės laiką.

Daugelį kareivių, kurie dalyvavo Toulono demonstracijoje užpereitą nedėldienį, teisė karo teismas ir nuteisė tarnauti tuos metus discipliniškame batalijone Šiaur. Afrikoje.

Geg 20 d. apie 100 kareivių susirinko Macone ant viešo pleciaus ir dainavo „Internacionalą''. Prakalbose buvo išreikštas protestas prieš įvedimą trimetinės militarinės tarnystės.

× **Amerikonai pas karalių Ryme.** Šiose dienose Ryme atsilankė agrikulturos komisija iš Suvienytų Valstijų, kuri yra pasiryžusi studijuoti, kaip Italijos, taip ir kitose Europos sostynėse žemdirbystės kooperacijos ir mažų ukininkų kredito klausimus. Pribuvus komisijai iš Neapolio Ryman, ją sutiko Tarptautiškame

Na ir gydo, duoda visokių patarimų, žodžiu sakant, geri „specilistai"... Čia jų yra bent keletas! Taigi, matome, gydytojų — užtektinai... Senoje Žagarėje, rasime tuoj dvi „gydytojas" (vis tai „panelės"); viena, regis gydo žiedeliu, antroji — gi „homeopatija". „Gydytojos" ima daiktais, pinigais, kaip kas duoda... Puikiai! Naujoje Žagarėje irgi vienas „gydytojas-homeopatas" ne mažiau „mokytas" už „gydytojas" (rodos, daugiau praktikavęs), keletas tokių gydytojų yra kaime. Užtektinai yra kraujalaidžių, pirmiau — darbavosi net pirtyje, dabar — uždrausta... Moterėlės irgi neatsilieka — gydosi; pas jas prasiplatinusios šios knygos: „Mano gydymas vandeniu" ir visiems žinoma knyga „surašyta penkių daktarų" „Naminis gydytojas ir aptieka"... Yra toks atsitikimas: viena moterėlė-gydyklėlė, beklausydama visokių patarimų tų „mokytojų gydytojų" ir dar semdama žinių iš minėtųjų knygų, taip nusvilino pakinklius, kad teko gerokai pagulėti patale... Štai tau ir gydymas... Bet visgi musų žmonės nesupranta, bėga prie jų, prašydami pagelbos, o skriaudas padarytąsias pamina po kojų, tartum nemato, lyg gyvena kitame pasaulyj. **Žl.**

Ukio parodos. Kauno Ukio Drja šiais metais darys ukio parodas Ukmergės, Zarasų, Panevėžio, Šiaulių ir Kauno pavietuose, kiek viename paviete po tris parodas.

Birželio 29 d. bus vienatinė arklių ir galvijų paroda Ukmergėje, o 26, 27 ir 28 bus Panevėžyje.

Javai. Kauno, Vilniaus ir Suvalkų gubrenijose žieminiai javai visur gerai peržiemavojo, ypač rugiai puikiai išrodo. Kviečių vietomis esą ir prastesnių. Dobilai irgi visur gražųs.

„VIŠAKIO-RUDA", Mar. pav. Musų bažnytikiemis gana didelis, žmonių tirštai apgyventas. Alinėms, traktieriui, monopoliui labai puikiai klojasi. Krautuvės daugiausia žydų rankose. Kadangi nuo miestų labai toli, todel perkupčiai paleidžia prekes gana augšta kaina ir abejotinos vertės. **Rudietis.**

Valdžios pašalpa. Mar. Uk. Drvė gavo iš valdžios agronomui laikyti 1200 rub. kiekvieniems metams. Pašalpą pradės duoti nuo gegužės 1 d. šių metų.

GARLĖVOJ, Mar. pav., neužilgo žadama statyti naują dviklasę mokyklą; mokyklai valdžia medžių ir pinigų dovanai duoda. **S.**

SLENAVOS kaime, Mar. pav. nesenai įsteigta nauja pradinė mokykla. Namus jai irgi greit žada statyti. Mokytojas paskirtas jaunas — Šlapikas. **S.**

(„Liet. Ukin.")

Vilnius seniau ir dabar. Rašėm jau, kad Karaliauičaus archyve buvo atrastas Vilniaus miesto planas, padarytas 1647 m. Tas planas rodo, jog visas miestas buvo tuomet muro siena aptvertas. Tos sienos pradžia buvo apie Bernardinų bažnyčios, o galas prie Vilnelės upės intakos. Tik nuo Nerio iki Bernardinų bažnyčios miestas nebuvo aptvertas. Į miestą buvo važiuojama 8 vartais: 1) Bernardinų, 2) Savičo, 3) Subačiaus, 4) Aušros, 5) Rudnikų, 6) Trakų, 7) Vilnaus, 8) Totorių ir drauge Marijos Magdalenos vardas.

Tame plane parodyta irgi, jog Vilniaus miestas užėmęs tuomet 160 žem. dešimtinių. 1845 m. gi miestas užima jau 420 žem. dešimtinių. Per 20 metų miestas jau dvigubai buvo išaugęs, nes 1865 m. miestas turėjo užėmęs 820 žem. deš., 1875 m. gi jau — 1260 žem. deš., gi 1901 m. planas rodo miesto užimtų 1420 žem. deš. Dabartinė gi specialė miesto komisija pataria priskirti prie miesto visus priemiesčius ir tokiu budu Vilniaus miestas bus jau užėmęs didelį plotą, apimantį 5000 žem. dešimtinių.

Vilniaus muzikos mokykla gavusi iš vyriausios caro muzikos Draugijos pašalpos šiems metams 2 tukstančius rublių.

Mirussio kunigaikščio B. Oginskio turtai, pasibaigus visokioms byloms del paveldėjimo, atiduoti dvarininkų globai. Šiomis dienomis Vilniaus dvarininkų globa patvirtino globėjais Povilą Konėų, kunigaikštienę Bogdanienę Oginskienę, ir grovą Juozą Zaluskį. Visus turtų administracijos reikalus veda Juozas Z. Maištavičius, teisių reikalus veda advokatas Z. Stanevičius. Kijevo gubernijos dvarai, taip-pat ir Galicijoje tebesantieji, lygiai Peterburgo ir Krokuvos namai nepriklauso Vilniuj patvirtintai globai. Ji rupinasi vien Lietuvoje ir Pabaltijos krašto žemėmis, kurios praslinkusiais metais davė 306,488 rublių gryno pelno. Ta suma yra sudėta bankan ir priskaityta prie ten jau pirma sudėto kapitalo, kurs dabar neša jau viso labo, 1,584,741 rub.

Senovės įsakymas pagrįžo. Švietimo ministeris įsakęs neleisti toliaus tiems aštuntos klasės mokiniams laikyti kvotimų, kurie rašomųjų rusų kalba kvotimų neišlaikė.

LYDA, Viln. gub. Nutarta jau tikrai inkurti vyrų valdišką gimnaziją. Nuo rudens ketina prasidėti pirmoje ir antroje klasėje mokslas. Vietos gyventojai nori dar išgauti leidimą, kad ir trečioje klasėje butų mokslas išguldomas. Įžengiamosios klasės dar nebusią, nes lėšų jos inkurti nėsą. Dalykas tame, kad mokestis, imamas už mokslą nuo įžengiamosios klasės mokinių, eina iždan, o ne klasės naudai. Gi miesto valdyba naišsigali 1500 rubl. paaukoti butinai reikalingų šią klasę inkurti. Miestas turi jau ir vietą paskyręs, kur ketinama tą gimnaziją statyti.

Prapuolė turtingas lietuvis. Pasak „Konigsberger Tageblatt'o" žodžių, prapuolęs turtingas Anglijos lietuvis **Medegis.** Sausio 17 dieną jisai išvažiavęs iš Varšavos Londonan ir nuo to laiko nėra jokių žinių, kur jisai dingęs. Škotlandijos policijos viršininkas, užsiėmęs to atsitikimo ištyrimu. Medegis, išvažiuodamas, turėjęs su savim apie 40,000 frankų banko popieriuose.

Šis atsitikimas atkreipęs į save daugelio domą Anglijoje.

Sodžiaus kapai. Ir Vilniaus katalikų konsistorija, imdama pavyzdį iš Kauno konsistorijos, įsakė visus parapijos ir sodžiaus kapus sutvarkyti, apkasti ir pilimu atskirti. Sutvarkymo darbas turi pasibaigti iki spalių 15 dienai.

Rusų ir vokiečių prekybos sutarties reikalais atvyko Vilniun eksporto sekretorius Leperskis. Jis rupinasi 1917 m. suorganizuoti Lietuvos ir Baltgudijos pramoninninkų ir pirklių suvažiavimą Vilniuje. Tame suvažiavime ketinama svarstyti prekybos sąlygos tarp rusų ir vokiečių.

Policijos šunis bus gegužės m. atgabenti Vilniun; jais naudosis tardymo skyrius.

Slaptingosios policijos viršininkų suvažiavimas Vilniuje buvo balandžio 21 d. Buvo suvažiavę tik Šiaurvakarinio krašto skyrių viršininkai ir ruošiasi prie didelio slaptosios policijos suvažiavimo, kurs ketina netrukus buti Peterburge.

Vilniaus katalikų seminarijon padavė šiemet prašymus tik 20 mokinių. Paprastai norinčiųjų įstoti seminarijon budavo nuo 50 iki 60 žomnių.

Toks sumažėjimas norinčiųjų įstoti skaičius yra aiškinamas tuom, kad vidur. reikal. ministerija užgynė visokiems švedams laikyti įstojamuosius kvotimus ir leido laikyti tik tiems mokiniams, kurie baigė 4 klases bent kokioje vidutinėje mokykloje.

Laisvomis seminarijos vietomis pasinaudos veikiausiai dalis baigusiųjų 4 kl. val. mokyklų mokinių, kuriems pernai nepasisekė kvotimų išlaikyti.

VERKIAI (dvaras netoli Vilniaus, buvęs seniau Radvilų). Verkių dabartinis savininkas Čepelevskis ketina parduoti šį dvarą Spinekiui, irgi dvarininkui. Verkių dvarui skiriama dabar kaina 750 tukst. rublių. Spinekis ketina šį dvarą išskirstyti mažesniais gabalėliais ir kiekvieną šitokį žemės gabalėlį skyrium pardavinėti. Kad pakėlus Verkų kaimą, Spinekis ketina šį dvarą sujungti elektros tramvaju su Vilnium.

D-ro Mikuckio byla. Rašėm jau, kad d-ras Mikuckis ir jo sesuo Kondratienė kaltinami pasikėsinime ant dvarininko Čečoto gyvasties — buvo Telšių aspkričio teismo išteisinti. Dabar pakelta iš naujo šita byla. Kaltinami dabar ir prisiekusieji teisėjai; jie buvę d-ro Mikuckio ir Kondratienės papirkti. Tame papirkime tarpininkavęs vienas Telšių kunigas. Visas šios bylos tardymas jau išsiųstass senatui.

Geležinkelis tarp Kauno ir Kalkunų. Nutarta vesti tiesią geležinkelio liniją tarp Kauno ir Kalkunų. Ta linija turėsianti 100 varstų ilgio ir žymiai sutrumpisianti kelionę iš Peterburgo į Virbalį.

Be Kauno gub. dvarininkų pageidaujanti tos linijos ir karo ministerija. Pavolgio biržų komitetas irgi agituoja už tą kelią, nes jis palengvįs javų gabenimą nuo Volgos į Lenkiją. To kelio intaisymas apskaitomas į 15 milijonų rublių.

(„Liet. Žin.")

Laimėjo. Paskutiniuose Varšavos loterijos traukimuose laimėjo 10,000 rub. žinomas Vilniaus lietuvių veikėjas kun. Juozas Ambraziejus.

MARIJAMPOLĖ, Suv. gub. Balandžio 21 d. vakare atsitiko ant Kalvarijos plento didelė nelaimė. Automobilius su visais keliauninkais nuvirto į Šešupės patiltę. Šeši žmonės sunkiai sužeisti. Pirmą pagalbą sužeistiesiems davė ten-pat esanti guzarų ligoninė. Tos nelaimės priežastis, tai sugedimas automobilio vairo ir šopero neatsargumas.

— Šiose dienose prigėrė ties Marijampole besimaudydami Šešupėje du žmogu. **Kaimietis.**

Nemunėlio Radviliškis, Panev. apskr. Balandžio 18 d. palaidjome antrą Velykų dieną mirusį Joną Jokubėną, 94 metų amžiaus, plačiai žinomą Margeniškio Dėdę. Nepaprastas tai buvo senelis. Lig mirčiai užlaikė šviesų protą ir gerą atmintį. Tarnavęs da baudžiavos laikuose pirmuoju vai tu Biržų valsčiuje, užlaikė atmintyje viską, kas dėjosi devynioliktame šitmetyje musų apygardoje. Buvo tai gyvas žinių archyvas. Gaila, kad jo pasakojimai liko nesurašyti: daug ko butų indomaus ir platesnei visuomenei. Išauklėtas lenkiškose tradicijose, atėjus vienok tautos atgijimo laikams, tapo tikru Lietuvos ponu. Jo namai vienijo visus vietos visuomenės veikėjus; vakacijų laike rinkosi ten mokslus einanti jaunuomenė, ir šiaip kiekvienas, kam teko buti Radviliškio pusėje, laikė savo pareiga aplankyti ir Margeniškio Dėdę. Augštas, status ir linksmas su džiaugsmu sutikdavo svetį ir neveikiai jį išleisdavo: iš ten kiekvienas išeidavo sustiprintas ir nuramintas. Užgeso nesirgęs, tik nusilpnėjęs. Jo amžių gal kiek sutrumpino ugnelė, kurioje užpernai sudegė jo rumas, taip-pat šimtametis, kur žuvo nemaža knygų, raštų ir šiaip senovės paminklų. Buvo nevedęs. Namus paliko savo sunėnui, plačiai gerbiamam Jonui Valiuliui. Ne vienam, už girdus, kad Dėdės Jokubėno jau nėra, ašara nuvilgė skruostus: parbloškė vieną iš paskutiniųjų didžiųjų garsios Biržų girios ąžuolų... Amžiną atilsį! **Radviliškėnas.**

KAUNAS. Miesto duma neparduoda „Saulės" namams žemės. Balandžio 25 dieną Kauno miesto duma svarstė vėl klausimą ar parduoti „Saulės" namams žemę (činšinę) ar ne. Susirinkusiųjų buvo 26 dumos nariai. Iš jų tik 15 davė balsus už tai, kad tą žemę pardavus; 11 gi balsavo prieš. Kadangi tam, kad galėtų buti teisėtas dumos nutarimas parduoti žemės reikėjo 2/3 balsų, taigi 16-kos, tai „Saulės" draugija tos žemės nebegalės pirkti.

Kun. kan. Prapuolenio išleistuvės. Balandžio 25 d. Kauno lietuvių gerbiamojo kun. kan. K. Prapuolenio, kuris, kaip žinome, važiuoja Ryman, kur jis yra paskirtas Šv. Stanislovo bažnyčios rektoriumi.

ŠVENČIONIS, Viln. gub. Vilniaus gub. atstovas Cijunėlis, viešėdamas Švenčionyse, pranešė, kad Dumos biudžeto komisija priėmusi sumanymą įsteigti šiais metais Švenčionyse vyrų gimnaziją.

(„Viltis".)

Nauja mokytojų seminarija. Šivetimo žinyboje svarstoma klausimas apie inkurimą Kauno gub. naujosios mokytojų seminarijos.

STAKLIŠKĖS, Trakų pav. Staklišių parapijoj apšvietimas vis pamažu kįla. Žmonės vis daugiau skaito knygų ir laikraščių, labiau rašos prie „Blaivybės" skyriaus. Šiemet Stakliškių parapijon ateina viso labo 72 laikraščiai. **Gripiškių Vincas.**

LANKELIŠKIAI, Vilkaviškio apskr. Lankeliškių parapija nedidelė, bet laikraščių ateina gana daug — 65 egzemplioriai.

(„Šaltinis".)

BIRŽAI, Kauno gub. Pas mus beveik kiekivename didesniame sodžiuje randasi iš senovės grapo Tiškevičiaus karčiama. Prie tų karčiamų paprastai yra kokia pusė dešimtinės, o kartais ir daugiau, grapo Tiškevičiaus žemės. Karčiamininkas pagal „danų" turi teisę ganyti gyvulius kartu su sodžiaus gyvuliais, ant sodžiaus ganyklų. Dabar grapas parduoda tas karčiamavietes ir nuo sodžių atima pusę jų ganyklų. Taip padarė su Rimkiškių sodžiumi, taip ketina padaryti su Geidžiunų sodžiumi ir su kitais. Prie sodžiaus yra grapo pusė dešimtinės ir bendros ganyklos su sodžiaus 100 dešimtinių; dabar grapas atima 50 deš., tai yra pusę sodžiaus ganyklų už pusę deš. grapo žemės, t. y. už karčiamėlę.

Baisus asitikimas. Beržininkų parapijoje (Seinų apskr.) vienas pamišėlis (lenkas, Pamarių girininko raštininkas) nakčia pervė brauningu 6 žmones — pačią, dvejatą vaikų, uošvį, svainį ir svainę — pagalios ir pats nusišovė. Iš visų namų išliko vienas svainys.

Visas tasai namas — ukininkai Širinskai ir raštininkas lenkas — buvo garsus savo turtingumu visoje parapijoje ir plačiau.

VILNIUS. Baigęs šįmet Prusuose Halles ukės akademiją p. Aleksandras Stulginskis (lietuvis) gavo agronomo vietą prie Vilniaus gubernijos tvarkomosios komisijos ir apsigyveno Alytoje, Trakų paviete. Vilinaus žemės tvarkomoji komisija turi valstiečių galvijų veislei pataisyti bulius angelniškos veislės (pieninės), šįmet ketina pergabenti kiaušinių geresnės vištų veislės ir davinėti kaimiečiams, kurie nori įsigaminti geresnės veislės vištų.

Lenkų dvarininkų žemė Lietuvoje nuo 1905 iki 1906 m. sumažėjo: Vilniaus gubernijoje 39,780, Kauno 15,000 ir Gardino 3,800 dešimtinėmis. Tąją žemę užėmė daugiausia vietiniai valstiečiai, mažiausiai valdžios atgabenti kolonistai.

(„Rygos Garsas.")

Iš Rusijos.

Didi šalčiai. Simbirsk. Gegužio 2—4 d. visoj apielinkėj siautė stebėtinai didi šalsčiai — virš 6 laipsnių pagal Celsijaus laipsn. Nušalo jau apdygęs vasarojus, taipgi žieminiai rugiai ir kviečiai. Nukentėjo taipgi vaismedžiai, kurie tuomi laiku buvo išskleidę lapus bei žiedus. Nuo šalčių nukentėjo daugelis Rusijos **gybernijų.**

Medalio konfiskavimas. Vyborg, Finliandija. Vietiniai laikraščiai paskelbė žinią, kad Vyborgo muzėjaus prižiurėtojas gavo paliepimą nuo vietinės policijos, idant liktų „prašalintas" iš muzėjaus ten esantis medalis, nulietas atminčiai gener.-gub Bobrikov'o užmušėjui, Šauman'ui ir perduotas į policijos rankas. Vienok tas paliepimas nebuvo tuoj išpildytas. Tada pati policija pribuvo į muzėjų ir savotiškai „suareštavo" medalį.

Žmogžudystė. Suvalkai. Nesenai miškų perdėtinio Širinskio pagelbininkas Lėkas nušovė savo perdėtinio žmoną, jos motiną ir du vaiku. Manoma, kad L. papildė tą baisią žmogžudystę, budamas visai sumišusiame prote.

Šalčiai ir sniegas. Maskvoje 6 gegužio pasirodė sniegas kaip žiemos laiku; šaltis pasiekė 8 laipsnius (Celsijaus laipsn.).

Mokinių areštavimai. Peterburgas. Jau Rusijos reakcija pasiekė, rodos, augščiausio savo laipsnio. Taip paskutiniu laiku atsikartoja kratos, areštai, konfiskavimas knygų bei laikraščių. Policija veikia, nesiskaitydama su jokiomis taisyklėmis, neprisilaikydama jokių žmogiškumo principų.

Mes žinome, kad Rusijoje didžią rolę visuose sumišimuose lošia mokiniai vidurinių mokyklų ir ypač universitačių studentai. Čia moksleiviai yra organizatoriais įvairių ratelių bei kuopelių, čia jie surengia susirinkimus darbininkų ir. valstiečių ir stengiasi išaiškinti jiems tikrą dalykų stovį, čia jie platina visokios rųšies literaturą tarpe plačios liaudies ir tuomi duoda visiems progą suprasti, kas tai yra valdžia ir kapitalistai. Taip dalykams stovint, valdžia, žinoma, visados skaitė ir skaito moksleivius didžiausiais savo neprietėliais ir kiek galėdama visad juos persekioja. Nesenai dar dešinieji Dumos atstovai išreiškė nuomonę, kad butinai reikia „iščystyti" universitates bei kitas augštas mokyklas, t. y. sumažinti tenai mokinių skaitlių. Ir mes matome, kad moksleivių areštai eina paskutiniu laiku vis augštyn. Štai nesenai Peterburge lika sureštuota gan daug vidurinių mokyklų mokinių, kurie kultinami už prigulėjimą prie „revoliucijoniškos sąjungos" pagal 102 straipsnio; suareštuota buvo 31 žmogus, o kratų padaryta pas 40 žmonių.

Sodžiaus verpetai. Krinički, Ekaterinosl. gub. Laike rusiškų Velykų keletas miestelio vaikinų įsilaužė į čia gyvenančios našlės namą. Pirmiausiai jie sulaužė skrynę ir paėmė 102 rubliu, paskui gi sunaikino viską, kas buvo kambariuose — siuvamą mašiną, stalus, kedes, indus, drapanas ir tt. Pabaigę tą barbarišką darbą, jie išžagino šeimininkę-našlę, jos draugę ir dvi jos dukteri — 11 ir 4 metų amžiaus. — Tą pačią naktį piktadariai liko suareštuoti. Kada šita baisi žinia paplito po sodžių-miestelį, susirinko burys valstiečių ir patraukė valsčiaus namo link, kur belangėje tupėjo piktadariai. Įnirtę valstiečiai suardė belangę ir pradėjo kankinti prasikaltėlius. Pribuvęs už pusvaladžio laiko raitas policijos burys atėmė nuo įsikarščiavusios minios tik vos gyvus piktadarius.

Štai kitas paveikslėlis, atsitikęs viename Kremenčugo pavieto miesteylje. Žmona vieno turtingo savininko, bardamos su savo vyru, taip įsikarščiavo, kad tuoj, žinoma, nematant vyrui, pagrobusi 5 metų amžiaus sunų užmetė jam kilpą ant sprando ir pakorė sodne ant medžio. Pasitaikė, kad tuom laiku ėjo pro sodno šalį žmonės, kurie, patėmiję baisų motinos darbą, išgelbėjo vaiką. Beprotė-motina liko suareštuota.

Nelaimė orlaivyje. Ekaterinoslavl. Nesenai čia vienas orlaivininkas norėjo „papraktikuoti" mėtyme iš augščio bombų. Pasiėmęs keletą jųjų orlaivin, pakilo jis augštyn apie 280 metrų. Tik staiga viena iš užtaisytų skįstu oru bombų truko, ir tuoj užsidegė orlaivis; vienok orlaivininkas be jokio išgąsčio laimingai nusilaido ant žemės.

Raita iš Vladivostoko Peterburgan. Vladivostok. Nesenai plačiai žinoma „narsolė" Kudaševa išjojo ant eržilo „Krit" iš Vladivostoko Peterburgan. Eržilas yra iš vietinės arklių veisimo įstaigos p. Jankausko; mat, geidžiama išmėginti išnašumą rusų kavalerijos arklių. „Krit" tik-ką sugrįžo gražioj išvaizdoj iš 2,000 varstų kelionės po Korėją. Arklys gerai žinomas Vladivostoko hipodromui ir turi jau 21 prizą. Iš Vladivostoko į Peterburgą apie 10 000 varstų.

Žmogžudystė vienuolyne. Ekaterinodar. Netol nuo šio miesto stovinčiame vyrų vienuolyne nesenai atsitiko baisi drama. Kambaryje susirinkę keletas vienuolių karštai garbino Ragutį — tik skambėjo degtinės buteliai ir girdėjosi linksmas šukavimas jau „padrąsėjusių" juodųjų tėvelių. Tik staiga kambarin įėjo vienuolyno klebonas ir patėmijęs ant stalo degtinės butelius, pradėjo išmetinėti vienuoliams, o galop įsikarščiavęs užbraukė jerodiakonui per veidą: tas gi sučiupo nuo stalo peilį ir įsmeigė jį į „kleboną". Nežiurint ant žaizdos, senas tėvelis metėsi ant savo priešo —

prasidėjo kova. Tuom laiku kitas ten buvęs vienuolis išbėgo iš kambario ir greit sugrįžo su šautuvu rankose; jie tuoj šovė į vienuolyno perdėtinį, kuris krito ant vietos. Vienuolyne pakilo baisus sujudimas; greit liko suareštuoti trįs vienuoliai.

|||| **Įsišoko.** Kursk. Kiek laiko atgal vietinis gubernatorius Muratov suareštavo „tikrųjų rusų sąjungos'' vadą Podchaliziną už tą, kad šis, budamas kokiame-tai pakėlime dvasios ir norėdamas išreikšti savo atsidavimą valdžiai, pribėgęs prie cirke esančio gubernatoriaus norėjo jį pamyluoti ir bučkiais pasveikinti su Velykų šventėmis. Gubernatorius, budamas blogame upe, smarkiai atsakė, kad čia ne vieta garbinti prisikėlusį Kristų. Podchaliznas atrėmė, kad tą „prakilnų'' darbą galima daryti visur, ir už šitą atsakymą jis tapo patupdytas kalėjiman.

Jasnaja Poliana. Nesenai pas Leono Tolstojaus dukterį Aleksandrą pribuvo deputacija valstiečių, kuriems tapo pavesta jos tėvo dvaro žemė. Valstiečiai norėjo išreikšti kuogiliausią padėką Leono Tolstojaus mylimiausiai dukterei. Jie įteikė jai duonądruską ant sidabrinės, paauksuotos, turtingai inkrustuotos vazos-bliudelio.

Užstojus pavasariui, skaitlingai pradėjo lankyti iš visur pribuvę Levo Tolstojaus kapą. Nesenai jį aplankę dalyvavusieji Maskvos susirinkime vegatarionai.

|||| **Žydus persekioja.** Peterburgas. Eina gandas, kad 1913—14 mokslo metais į vietinį universitetą žydų bus priimta 3 nuošimčiai ne pagal naujai pastojančių skaitliaus, bet pagal abel no visų universiteto studentų skaitliaus. Kadangi žydų skaitlius universitete žymiai perviršija 3 nuošimčius, tai ateinančiais mokslo metais žydų visai nepriims universitetan.

|||| **Geležinkelių tvarka.** Peterburgas. Kelių ministerijos paskirta valdžios geležinkelių kontrolė susekė, kad 1912 m. važiavo be bilietų ,arba su svetimais bilietais 904,118 (bemaž milijonas) keleivių. Už tokį neprižiurėjimą atstatyta nuo tarnystos 53 vyresnieji konduktoriai, 305 konduktoriai ir 178 šiaipjau valdininkai. Žemesnes gi vietas gavo 100 vyresniųjų konduktorių, 214 konduktorių ir 133 šiaip-jau valdininkai. Papeikimų išreikšta 2,473 vyresniesiems konduktoriams; 4,102 konduktoriams ir 10,473 valdininkams.

|||| **Žydams trukdo mokyties.** Peterburgas. Gegužio 20 d. apšvietos ministeris išleido paliepimą, pagal kurio žydai-mokiniai ant ateinančių mokslo metų bus priimami universitetan tik traukiant burtus, o ne pagal savo gabumo, kaip kad pirmiau buvo daroma. Visokiais budais stengiasi galutinai sumažinti žydų skaitlių universitetuose.

Korespondencijos.

YONKERS, N. Y.

Geg 17 d. vakare pasidarbavus p. J. Vosyliui ir kitiems šv. Jono Krikštytojo draugystės valdybos sąnariams, tapo surengtas Mc Cann's Hall svetainėje vakarėlis. Apie patį to vakarėlio tikslą toliau paminėsiu. Pirmų-pirmiausia buvo šokiai, o po šokių žymesnioji vakarėlio dalis.

Taip sakant, žymesniąją vakarėlio dalį atidarė p. J. Vosylius ir trumpai paaiškino jo tikslą, butent, jog šį vakarą bus išvynioti dvį vėliavi: Amerikos ir šv. Jono Krikštytojo draugystės. Už abi vėlavi draugystė užmokėjusi 320 dolerių. Užbaigęs savo kalbą ant pagrindo pakvietė Brooklyno kvartetą: p-les A. Kancieriutę ir J. Vidrinskiutę bei p-us A. Kvederą ir K. Brazį, kuris padainavo Lietuvos hymną. Po šito, tai ir pradėta vėliavų išvyniojimo ceremonija. Pirmąją — Amerikos vėlavą išvyniojo miesto majoras James G. Lennan ir aldermano pati, poni Porich; vėluvą išvyniojant muzikantai griežė Amerikos hymną. Antrąją — šv. Juozapo draugystės vėluvą išvyniojo p. Ig. Geležauskas ir p-lė Misevičiutė; pastarąją vyniojant Brooklyno kvartetas padainavo „Taip miela man Tėvynė''. Ir vieną ir kitą išvyniojant publika pasveikino gausiu delnų plojimu.

Perstatyta kalbėtoju miesto majoras Lennan, kuris kalbėjo keletą minutų. Jisai savo kalboje pagyrė lietuvius už tat, kad jie gerbdami šio krašto vėluvą neužmiršta ir apie savo. Pabriežė, jog lietuviai esą geri žmonės ir kad be abejo prisidėsią prie Yonkers miesto pagerinimo ir apvalymo. Kalbėtojui nuo pagrindo pasitraukus vakaro vedėjas perstatė publikai p. A. Kvederą, kuris padainavo solo: „Laivynė'', M. Petrausko.

Kalba p. J. V. Lutkauskas iš Brooklyno. Kalbėtojas pabriežia Yonkerso lietuviams, jog šitas jų vakaras, kuriame išvyniota šv. Jono draugystės vėluva, tai pirmutinis svarbesnis žingsnis, kuriuo pažengta arčiau prie visuomenės darbų, tai ženklas, jog Yonkerso lietuviai pradeda aktiviau veikti. Apibudinęs šitą jų žingsnį, kalbėtojas pereina prie tų laikų, kuomet lietuviai tik ką pradėjo Amerikon keliauti, nurodo bei apšviečia tuos laikus, butent kaip anais laikais lietuviai buvo persekiojami, kokiuos vargus turėjo vargti. Tečiau lietuviai, kas kartas vis didesniais bureliais, tuli jų net su šeimynomis keliauja Amerikon ir kuria šiame krašte lietuvių kolonijas. Žinoma, anais laikais, niekas nedrįso bei negalėjo pasakyti, kad tai bus galima bent kokį Amerikos miestelį pavadinti „lietuvių kolonija''. Tuodu žodžiu pas lietuvius įgijo piletybės teises daug vėliau, kuomet lietuviai pradėjo susiprasti, kuomet tarp jų pakilo tautinis, nors ir menkas, susipratimas. Pirmutiniais tautinio susipratimo kelio skynėjais, sako kalbėtojas, buvo: kun. Aleksandras Burba ir d-ras Jonas Šliupas. Juodu praskynė taką lietuvių tautiniam susipratimui, kuris šiandien pakilo jau ant gana augšto ir neužginčytino laipsnio.

Toliau kalbėtojas, kadir trumpais žodžiais, paminėjo apie didžiąsias lietuvių organizacijas, t. y. abudu susivienijimu — Susiv. Lietuvių Amerikoje bei S. L. R. K. A. — ir apie Tėvynės Mylėtojų Draugiją, paragidamas, kad kiekvieno lietuvio užduotis į jas priderėti.

Baigdamas savo kalbą p. Lutkauskas sumanė vietiniams lietuviams, kad jie, pažymėjimui to savo vakaro, pagal išgalę paaukotų steigiamam Tautos Namui Vilniuje. Bet tasai jo sumanymas bei paraginimas, rodos, praslinko pro visus nepadaręs jokio įspudžio. Tie jo žodžiai, nors ir širdingi bei įtekmingi, atsimušė į šaltas, apžėlusias ir sustingusias yonkeriečių širdis, lyg į sudžiuvusią dirvą grudas ir neatnešė jokio vaisiaus. Ir jokių vaisių, tiesą pasakius, nei negalima norėti. Kai dirva bus išdirbta, tai ir pasėta sėkla išduos vaisių.

Kiekvienas, kuriam tik teko buti didesniųjų lietuvių kolonijų parengtuose vakaruose arba susirinkimuose stačiog stebėjosi, kaip netinkamai vedamas buvo šitas yonkersiečių vakaras. Tvarkdariai, kuriems prisiėjo daryti tvarką, kai maži vaikai pažibučiais apsikarstę, užsikabinę per peptį po juostą bei krutines iškėlę ramiai sau žiurėjo į trukšmadarius.

Galop šią vakaro dalį užbaigė paminėtas kvartetas, kuris padainavo dar „Per šilą jojau'' ir „Šaltyšius'', S. Šimkaus. Prie dainų akompaniavo p. Ks. Strumskis. Apie dainas, galima pasakyti, jog jos nusisekė. Ypač dvi pastarosios dainos žmonėms geriausia patiko. Tulos moterėlės, nerasdamos tinkamų žodžių savo patenkinimo išreiškimui vienos kojomis trepsėjo, kitos judėjo ir juokėsi, o tulos jų net aimanavo iš džiaugsmo ir šaukė: „O Jezus, Marija!...'' Apie liaudies dainų mėgimą nebešiandien teko patėmyti; paprastieji žmonės mėgia jas, gėrėjasi jomis ir noriai jų klauso. Dainuotojai, kaip šį kartą, taip ir visuomet, apdovanojami gausiais bei širdingais aplodismentais.

Vakarėlis užsibaigė šokiais. Žmonių buvo ne mažai.

Priegtam dar paduosiu keles statistikos žinutes, kurias man suteikė p. J. Vosylius. Į šv. Jono Krikštytojo draugystę, kuri įkurta apie 9 metai atgal, prideri 70 sąnarių; per tuos devynis metus pašalpų išmokėta $1209.28; posmertinių — $135.15; paaukota Liet. Emigrantų Šelpimo Draugijai — $14.20; iždė pinigų turi — apie $1,450.

Į draugystės valdybą šiems metams išrinkti šie žmonės: pirmininku Ant. Petrikonis, sekretoriu Vlad Baližintis, iždininku Juozas Stankunas. **Korespondentas.**

ROCHESTER, N. Y.

Gegužio 17 d. vietinė TMD. 52 kuopa buvo parengusi balių ant104 Bernard gt., seniau buvusioj rubsiuvių šapoj.

Balius, galima sakyti, visai nebuvo panašus į balių — tai buvo greičiau susirinkusių draugų vakarėlis, kur visą programą užėmė girsnojimas ir šokiai. Tartum kokis draugas surengė savo varduvių apvaikščiojimo vakarėlį, užkvietė kelioliką savo pažįstamų, tu ir linksminas. Taip ant minėto baliaus buvo gal apie 30 ypatų. Matyti, kad panaši vieta yra visai netikusi tokiems baliams ir vietiniai lietuviai neprijaučia panašiam vakaro rengimui ir jo „programui''. Čia reik pridurti, kad laike to vakaro lenkai pardavinėjo alų ir ėmė sau pelną; TMD. liko tik pinigai, sumokėti už įejimą. Menka nauda iš tokio baliaus, kaip publikai, taip ir patiems rengėjams.

TMD. kuopa yra nutarusi parengti savo sąnariams pikniką — išvažiavimą ant tyro oro; tas išvažiavimas tnri atsibuti birželio 15 d. Einantis ant pikniko turės dėti po 25 c., už ką bus nupirkta alaus ir atnešta „suvilgymui'' išdžiuvusių dalyvautojų lupų.

Gegužio 18 d. SLA. 69 kuopa turėjo savo mėnesinį susirinkimą, ant kurio pribuvo **tik 4 ypatos**; nežinia, kame yra priežastis, kad ant tokios prakilnios draugijos susirinkimų taip mažai teatsilanko **publikos.** Reiktų ant to organizatoriams bei vadams daugiau atkreipti savo domą.

Lietuvos Kareivis.

PHILADELPHIA, PA.

Kaip daugeliui lietuvių žinoma, Philadelphijoje jau treti metai verda karšta kova tarpe šv. Jurgio parapijos lietuvių ir vietinio klebono A. Miluko. Ilgą laiką prašėme vyskupo, — ypatiškai ir per laiškus, — kad jis paliuosuotų musų parapiją nuo kun. Miluko jungo, bet tas viskas liko be pasekmės — mat, anot priežodžio, varnas varnui akies nekerta. Matydami, kad tuom nieko nepešime, suorganizavome visas draugijas ir apie 400 atskirų ypatų ir padavėme prašymą Apaštališkam Delegatui Washingtone. Dagirdęs apie tai, kun. Milukas taipgi „suorganizavo'' savo šalininkus, **davė jiems tinkamas informacijas bei nurodymus** ir nuvažiavo pas vyskupą. Vyskupui jie mus perstatė kaipo bedievius ir katalikiškos bažnyčios priešus — tas viskas buvo padaryta po prisiega. Greit nuo Apaštališko Del. iš Washingtono gavome atsakymą, kur taipgi nurodama apie musų bedieviškumą ir pasipriešinimą bažnyčios valdžiai. Gavę tokį pasmerkimą, antrą kartą rašėme Delegatui laišką—pranešimą, kur plačiai paaiškinome, kad mes esame katalikai ir tik kaipo tokie nenorime kun. Miluko. Čia aprašėme visus kun. A. Miluko **juouds** darbus, priparodėm, kad jis delei savo pasielgimų negali patsai vadinties kataliku ir kad jis jokiu budu negali toliau likti pas mus klebonu. nes jis įneša tarpe parapijonų demoralizaciją ir betvarkę.

Šitas prašymas—pranešimas su judino kun. Miluko sostą. Kovo 25 d. pribuvo nuo vyskupo pasiuntiniai — kunigai, kad ištirti tą dalyką. Liko sušaukti visi, kurie buvo pasirašę po prašymu. Vienok tas **dvasiškas** teismas buvo visai panašus rusų valdžios bei biurokratų teismui — teisėjai-nagrinėtojai maišė kaip galėdami musų kalbas, grąsino areštais ir kalėjimu ir visai mums nedavė tinkamai išpasakoti, ką mes turėjome surengę ant kun. A. Miluko.

Į trečią dieną po šito „teismo'' kun. Milukas apsirgo, parsišaukė iš ligonbučio „norses'' ir sirgo per du mėnesiu. Sirgdamas „iškamandavojo'' po visą parapiją gaują savo ryšies šnipų, kurie šnipinėjo tarpe parapijonų, leido visokias paskalas ir liepė eiti perprašyti kun. A. M., pakol dar jis gyvas, nes jei numirs, tai, girdi, visi bus nuteisti kalėjiman iki gyvos galvos. Apart to jis palei do kalbas, kad naktimis parapijonai meto į klebonijos sienas akmenis, nukarpo telefono dratus ir t. t. Buvo jieškoma visokių priekabių, — žinoma, policija taipgi uoliai jį „saugojo'' ir visad buvo pasirengusi jam visuose reikaluose pagelbėti. Buvo net paplitusi kalba, kad buvę surengti apginkluoti paklusnųs jo „tarnai'' vieną nedėldienį bažnyčioje ir laukę tik musų atsilankymo, kur but mus užpuolę ir tokiu budu but gavę progą prisikabint prie musų; bet mes dabar visai nelankome bažnyčios ir užsilaikome kuoramiausiai.

Prie progos pridursiu, kad šv. Jurgio draugija kasmet po 15 dol. duodavo ant mišių, ir tas pamaldas atlaikydavo balandžio 23 d., t. y. šv. Jurgio dieną; bet taip darė tik kun. J. Dumčius, kun. Milukas paimdavo tik pinigus, o su pamaldomis visai nesirupindavo — tam jis išrasdavo įvairias kliutis, kurios buk neprileidžia atlaikyti jam iškilmingai mišias bei mišparus. Šiemet draugija nutarė neduot jam tų pinigų ir pavesti juos kun. Kaulakiui. Sergant kun. Milukui, buvo pakviesti svetimi kunigai, kuriems apie parapijonus jis pripasakojo visokių nebutų daiktų ir nesąmonių, o tie per pamokslą darė užmetinėjimus ir „karštai'' barė tas parapijos „nepaklusnias aveles'', kurios neklauso bažnyčios balso ir dvasiškų vadovų ir net... svetimoj bažnyčioj parapijinė draugija mišias užperka; pamaldos šv. Jurgio dienoj buvo vienok atlaikytos.

Laike kun. Miluko ligos musų bažnyčioj šeimininkavo kun. Kaminskas. Tai dabar žmonės visaip ir šneka — vieni sako, kad kun. Milukas jau prašalintas iš musų parapijos, kiti sako, kad jam už jo juodus darbus „mišios atimtos'', ir daug visokių kitų kalbų bei spėjimų girdžiasi... Mes gi galime pasakyti, kad kaip ten nebutų, bet kun. A. Milukas turės išsikraustyti iš musų parapijos. **Garnys.**

PHILADELPHIA, PA.

Cukrinės darbininkų streikas dar vis nesibaigia. Susirėmimai streikierių su streiklaužiais ir policija atsikartoja gan tankiai. Taip gegužio 14 d. laike vieno tokio susirėmimo tapo labai supjaustyti net trįs lietuviai; jims pasisekė išsprukt iš policijos nagų, bet kada jie nuėjo į ligonbutį aptaisyt žaizdas, tai tuoj liko perduoti policijos „globai''. Tas apsireiškimas rodo, kad net ligonbučių valdyba yra susitarusi su policija eiti išvien. Visuose susirėmimuose moterįs neatsilieka savo karžygiškumu nuo vyrų. Yra tvirta viltis, kad streikas galop bus laimėtas, nors daug dar reikės panešti vargo — daugelis turės kentėti kalėjimuose, daugelis turės pernešti badą ir kitus nedateklius. **Vietinis.**

ADAN STATION, PA.

Šiose dienose čia **pasimirė** vienas iš seniausiai Amerikon atkeliavusių lietuvių, **Adomas Grigaitis.** Jis čion atkeliavo 1867 m., gimęs buvo 1845 m., taigi turėjo 68 m. amžiaus. Paėjo iš Suvalkų gub., Vilkaviškio parapijos, Budežerų kaimo. Per daugelį metų skaitėsi kuosų pažiurų žmogum, bet galop atsimainė, atsivertė prie bažnyčios. Buvo apsivedęs su Ona Murinute iš Zomsčinės kaimo, tos pačios par., su kuria susilaukė sunaus. Bet galop, susipykęs su savo Ona, palikęs ją Lietuvoj, patsai augščiau minėtuose metuose pribuvo Amerikon.

Paaugusį sunų iki 8 metų amžiaus, Ona pasiuntė jį pas tėvą Amerikon, o pati apsigyveno Anglijoje, kur gal ir dabar dar yra. Bet sunus neatvažiavo Amerikon — jis kur-tai dingo, taip kad ir iki šiol niekas nežino, kur jis žuvo,, ar kur jis yra.

Adomas Grigaitis buvo teisingas ir linksmo budo žmogus, kuris ne tik nė vieną nenuskriaudė, bet niekam net širdies neuždavė. Jis labai mylėjo skaityti kningas bei laikraščius, turėjo gerą atminti ir buvo gerokai prasilavinęs žmogus. Tegul jam buva lengva šio krašto žemelė...

Petras Sarpalius.

BOSTON, MASS.

Gegužio 18 d. šv. Petro bažnyčios svetainėje buvo „šv. Jono blaivybės draugijos'' susirinkimas kuriame dalyvavo ne vien sąnariai, bet ir svečiai. Susirinkimo programas buvo gan įvairus: prakalbos, dainos, deklamacijos, griežimas vietinės draugijos orkestro ir tt.

Pirmiausiai kalbėjo vienas iš draugijos sąnarių — uolus blaivybės platintojas; antras — plačiai žinomas J. Adomavičius, kuris savo ilgoka prakalba gal diktokai įvargino nekurius **svečius,** nes jie pradėjo ko-tai nerimastauti ir šen bei ten šnigždėti; tokių savo pasielgimu jie, žinoma, trukdė, kaip kalbėtojui, taip ir klausytojams.

Paskui J. A. padainavo vieną senobinę dainelę — apie Lietuvos paskutinias dienas, ką lietuviai dainuodavo pasidrąsinimui prieš savo priešus. Turiu pabriežti, kad šita dainelė žavėte žavėjo publiką — ne gaida, bet jos liudnais, skardžiais ir jausmingais žodžiais. Bet atsirado tokis niekšas vaikinas, kuris jam dainuojant, išdrįso pamėgdžioti, — manau, kad publika atkreipė ant jo savo akį ir suprato, kas tai per paukštis.

Toliau viena moteris užtraukė „grigorišką'' dainą, bet... nu, nėra, reikalo apie tai ir kalbėti.

Galop p-lė Višniauskiutė padek lamavo eiles. Nors ji yra jaunutė, tečiaus jos balsas aiškus ir malonus, ir deklamuoja jausmingai ir su nuovoka; galima tikėtis, kad su laiku ji bus gera deklamuotoja bei publikos žavėtoja.

Visųlabiausiai palinksmino svečius minėtos blaivybės draugijos orkestras; ypač dailiai buvo atlikta „Lietuva — tėvyne musų''.

Blaivystės draugija turi 240 sąnarių; prisirašė keletas naujų — stebėtina, kodel taip mažai,— juk salėje ant susirinkimo buvo gal apie 700 asmenų. Gaila, kad lietuvių jaunuomenė taip nenoriai prie blaivybės linksta — gal daugelis nesupranta blaivybės idėjos svarbumo ir nemato naudos iš priklausymo į šitą draugiją. Reikėtų blaivybės platintojams bei draugijos vadams daugiau atkreipti į tą savo domą.

Turiu galop pasakyti, kad publika laike to susirinkimo elgėsi nekaip — girdėjosi baladojimos, šnibždėsiai vaikinų su merginomis ir tt.; laikas jau butų priprasti prie tinkamesnio užsilaikymo viešose vietose.

Dainų Mylėtojas.

WATERLOO, IOWA.

Nors mažokas šitas miestelis, bet pusėtinai čia yra dirbtuvių ir geležies liejyklų. Darbai visur eina gerai; visos dirbtuvės, išėmus dvi, pripažįsta uniją. Dabar unijistai nori pradėti streiką, kad kiek pakėlus mokesnį. Dabar moka už 9 valandas 3 d.25 c., o jie nori, kad už 9 vad. mokėtų 3 dol. 50 c.; darbai geležies liejyklose gan sunkųs ir kenksmingi sveikatai. **Bai—Bai.**

PLEASANT CITY, OHIO.

Gegužio 17 d., 10 mylių tolumo nuo šito miesto, Belle Valley, O. Imperial Coal mainoje ištiko baisi gazų eksliozija, nuo kurios žuvo 15 žmonių, jų tarpe buvo vienas lietuvis, Petras Tulickis, 45 metų amžiaus.

Kaip rodos, tai pirmiau turėjo uždusti larbininkai, o paskui jau apdegti. Tą patvirtina tas apsireiškimas, kad kiekvienas buvo rastas negyvu toje pozoje, ką jis veikė prieš eksplioziją. Lietuvis laikė rankoje pypkę; kiti žuvusieji turėjo rankose įvairius darbo įrankius... taip jie užmigo am-

IŠ FRANCIJOS.

Turbut mes, lietuviai, emigruojame iš savo krašto daugiau, negu daugelis kitų Europos tautų. Emigruojame iš Lietuvos svetur laimės, aukso kalnų sau ieškotų. Kur nerasi lietuvių? — visur: visose pasaulio dalyse, visose valstijose... Daugiausiai lietuvių, kaip žinome, yra Suvienytose Am. Valstijose — čia jų priskaitoma apie 500,000 žm.

Francijoj gi lietuvių randasi visai mažai, arba, sulyginus su kitomis šalimis, beveik galima pasakyti, kad jų čia visai nėra. Taip, laiks nuo laiko iš burnos įvairių rėksnių ir net laikraščiuose galima pastebėti Francijos pagyrimus, džiaugsmus iš francuzų respublikos ir laisvo tenykščio gyvenimo, o kas svarbiausia — iš darbininkiško rojaus, kuris buk viešpataująs šitame krašte ir apie kurį paprastai kalbama prieš visokios rųšies sukilimus bei revoliucijas. Daugelis net ištiesų tiki, kad Francijoj nuo pradžios Trečiosios Respublikos yra pilna laisvė ir užtektinai geras darbininkų padėjimas. Ypač taip mano tie, kurie vienpusiškai žiuri ant Didžiosios Francijos Revoliucijos 1789 m. ir ant kitų tenai atsikartojusių revoliucijų 19-tame šimtmetyje, baigiant Paryžiaus Komuna. Žinoma, prieš tas revoliucijas ir laike jųjų darbininkams buvo siuloma didžiausi pagerininmai, plačiausios laisvės tik delei to, kad daugiau patraukus žmonių prie tų, sukilimų.

Kas turėjo stoties po tų sumišimų, mažai kam rupėjo. — Galop darbininkai nuvertė žeurią senąją valdžią ir įvedė respubliką, t. y. žmonės tikėjosi paėmę valdžią į savo rankas — visi manė sulauksią geresnės ateities, geresnio gyvenimo. Bet ar susilaukė darbininkai tų visų malonių, kurios jiems buvo žadamos per visus sukilimus? — tą tvirtinti galėtų tik tas, kas nieko negirdi, nemato ir nesistengia pažinti liaudies bei darbininkų gyvenimą.

Yra daug Francijoj tokių „respublikoniškų'' ponelių, kurie aplenkdami savo tautos darbininkus, medžioja juos po įvairius kraštus, viliodami ir žadėdami jiems aukso gerybes. Taip importuoja iš svetur darbininkus, o savo žmones priverčia badauti ir už menką prasižengimą tupdo juos kalėjiman. Delei panašių priežasčių atsiranda visokios rųšies piktadariai, banditai ir kiti visoki, kurie atsižymi savo karžygiškumu.

Kas gi pagimdo tuos visus banditus? — vien tik badas, skurdas, nedateklius. Tą patvirtina palikti jų užrašai ir visoki kiti šaltiniai.

Prie aršiausių suviliotojų tamsių darbininkų galima priskaityti fabriką Obij (Auby) — „Companie Royle Atturienne des Mines'', kur išdirbamacinas, sidabras, auksas ir kiti kenksmingi žmogaus kvėpavimo organams metalai. O čia, kaip ir visos Francijos dirbtuvėse, jokių higienos pagerinimų bei prietaisų visai nėra, užmokesnis už darbą menkas ir apsiėjimas su darbininkais bjauriausias. Delei tos priežasties kompanijonams ir prisieina medžioti darbininkus su agentėlių pagalba po įvairias šalis — mat jiems geistina surasti žmonės, kurie apsiimtų dirbti kuopigiausiai. Agentai prižada darbininkams visokias malonybes ir visas kelio išlaidas apmoka — tik važiuok, o atvažiavus tas viskas be pasigailėjimo išskaitoma iš uždarbio, kurio tegauna tik pusę to ką buvo žadėjęs agentas. Yra net tokių lengvatikių, kurie čion atvažiuoja su visomis savo šeimynomis, — tokius fabrikantai maloniau priima, nes žino, kad jie ne taip greit ištruks iš mirties nasrų.

Žinoma, tą daro ne tik ta viena kompanija, bet ir daugelis kitų po visą Franciją; visur galima pastebėti ir išgirsti nuo žmonių aimanavimus ir nusiskundimus apie baisų ir vargingą savo padėjimą. Net francuzų laikraščiuose tankiai galima pastebėti aprašymus apie visokias kapitalistų nedorybes. Tokis sunkus darbininkų padėjimas, ypač aiškiai apsireiškia prie prastesnių darbų. Kur apsišvietęs darbininkas nebnori lįsti už keletą grašių ten, į tuos slastus su džiaugsmu eina tamsuoliai italai, lenkai, rusai, turkai, o kai-kur net ir lietuvių galima pastebėti.

Paimkim nors vieną tik departamentą Miort ir Mozel (Meurthe et Moselle), — tenai beveik visai nėra francuzų, tenai išimtinai dirba augščiau paminėtų tautų darbininkai — ar tai geležies (rudos) kasyklose (mines), ar dirbtuvėse, ar kur kitur. Čia vienų tik italų priskaitoma apie 100,000 žmonių. Darbas kasyklose tęsiasi 10—12 valandų į parą, o dirbtuvėse nemažiau 11 valandų. Atsiranda net tokių (ypač tarpe italų), kurie dirba be pertrukio po 36 val. — dieną ir porą nakčių; bet po žeme dirbti daugiau, negu 12 val. į parą, draudžiama valdžios. Tas, žinoma, duoda progą darbdaviams statyti menkesnį atlyginimą už darbą, ir galop išeina, kad ir dirbantis 36 val iš 48 val. neturi kuom maitinties bei kuom apsirengti, kaip ir tas, kuris mažiau dirba, bet kuris tik veda blaivesnį gyvenimą ir pasiješko geresnių darbo išlygų.

Taip tai „respublikoniški'' poneliai išnaudoja darbininkus, taip tai jie suvilioja svetimtaučius su agentėlių pagalba, prižadėdami jiems neišmatuojamas gerybes, kad tik įpainioti juos į savo išnaudojimo pinkles ir tik iščiulpus paskutines darbo spėkas paleisti į svietą elgėtauti.

Priparodymui panašių „gerų darbelių'' privesiu keletą svarbesnių žinių apie „Societe Polonaise d'Emigration a Cracovie''. Šita draugija, kaip patyriau nuo žmonių, susideda iš augščiau paminėto tipo agentėlių, susispietusių buvusion Lenkijos sostinėn su tuom tikslu, kad sparčiau varyti apgavystės darbą ir tinkamiau pasipelnyti iš truso vargšų tamsių žmonelių. Bet, kaip pati sakosi, ji savo narių skaitliuje turi svarbesnius liaudies veikėjus ir leidžia tam tikrą savo parduotiems darbininkams laikraštį — „Praca'' ir svetimų kalbų vadovėlius keliaujantiems darbininkams. Kiekvienas jųjų, jeigu jis dar nėra apsipažinęs su ta kalba ir moka kiek skaityti, turi nusipirkti sau tinkamą kalbos rankvedėlį. Tai ir viskas iš tos draugijos nuopelnų, kurie, žinoma, yra daroma vien tik del pelno.

Ta pati „Polskie Towarzystwo Emygracyjne'' 1911 m. „pardavė'' iš Lenkijos darbininkų 9,123 ypatas, iš kurių vien tik į Franciją — 649 yp. Įplaukų 1911 m. ji turėjo 241,608 koronas (korona — apie 20 cent.), iš kurių gryno pelno atliko 4,677 kor. Tokias skaitlines paduoda pati „Praca'' N1—1912 m.

Francijoje „P. T. E.'' turi tris skyrius: Paryžiuje, Nansije (Nansy) ir Dižone (Dijon) po užvardžiu „Polonia''. Ta draugystė neatsisako „patarnauti'' kiekvienam darbininkui, kokios tautos jis nebutų, ir išsiųsti jį uždarbiautų pas reikalaujantį. Tik, žinoma, viskas daroma ne „prastai'', bet pagal įstatų, — ant kiek laiko reikalaujamas darbininkas, ant tiek padaroma su juo sutartis bei susiderėjimas.

Čia sutinkantis darbo vergas turi pasirašyti ant įstatų ir paduoti tinkamus užstatus, arba, jei kas to negali atlikti, yra priverstas atidirbti pirmas dienas ar mėnesius dovanai. Užstatai reikalaujama pagal darbininko spėkų ir darbo mokesties augštumo; — nuo 42 iki 60 frankų (fr. — apie 18—19 c.), kurius po atitarnauto laiko sugrąžinama.

Įstatai tos draugijos susideda iš 8 puslapių ir veik visi parašyti darbdavių naudai. Tarp ko juose pasakyta, kad žiemą darbas turi tęsties nuo 6 val. ryto iki 6 val vakaro su 2 val pertrauka pavalgymui, o vasarą — nuo 5 val ryto iki 7 val vakaro; pačiame darbolaikyje —nuo 4 v. ryto iki 8 v. vak. su 2½ v. pertraukos pavalgymui.

Apžiurėjimas ir pašėrimas gyvulių turi buti atliekamas paskiau atidirbtų valandų, taip kad šios paminėtos valandos skaitomos tik karštiems darbams. Net šventomis dienomis iki pietų darbininkas butinai turi dirbti jam paskirtą darbą.

Gyvenimo butai abelni, — išskiriama tik bobas ir vedusius. O gulintis prie gyvulių turi gulti ten, kur jam darbdavis pastato lovą, nors po arklio ar jaučio nosies. Butas valgymui yra atskirai nuo miegamojo, bet ten-pat patalpinta virtuvė, skalbykla ir pirtis.

Kaslink valgio, tai į savaitę kiekvienas darbininkas gauna 10 svarų duonos, 23 sv. bulvių, 1½ sv. mėsos — jautienos, 3 sv. kiaulienos, 3 sv. ryžių kruopų, 1 sv. miltų, ½ sv. druskos, 1 literį pieno į dieną, 1 lit. alaus, siderio ar ½ lit. vyno — taipgi į parą.

Mokestis eina nuo 292 frankų iki 610 fr. į metus — tas priklauso nuo darbininko spėkų ir nuo to, kelintus metus jis tarnauja. Drabužius ir visus įrankius kiekvienas darbininkas turi turėti savo.

Pavaryti darbininką nuo darbo gali kiekviename laike ir už menkiausią nusidėjimą — tada juna ir jo užstatymas.

Čia dar paduosiu gyvenimo paveikslėlį, nupieštą pačių darbininkų iš kaimo St. Fromond, netoli miesto Šerburg (Sherbourg). Pirmiausia turiu priminti, kad žemiau paduoti nurodymai bei žinios yra pritaikinti lauko darbų darbininkams, — tiems darbams jie daugiausiai ir yra išsiunčiami; bet kad daugiau pasipelnyti, už tas pačias išlygas pasiunčiami darbininkai ir prie kitų darbų. Kaip tik šis paveikslėlis ir yra iš tų, kur darbininkai dirba už tą patį atlyginimą, kai prie laukų darbų, plytų dirbtuvėje. Už 12 mėnesių kiekvienas jųjų gauna po 450 frankų — tai patįs stipriejį, silpnesnieji gauna 400 fr., o moterįs su vaikais po 332 fr. Užmokesnis padalintas pagal mėnesių; kas mėnuo išmokama po du sykiu — tik, žinoma iš pradžios pasilaikoma užstatams pusė mokesčio, kad nepabėgtų darbininkas.

Aš patsai 1912 m. patyriau, kad toje vietoje, kur dirbo 20 ypatų lenkų, kas mėnuo keletas pribudavo naujų, ir kas mėnuo keletas pabėgdavo, nežalėdami pernešti tokių sunkių darbo išlygų. Francuzai-darbininkai gaudavo į dieną po 5 frankus, o lenkeliai turėdavo tą patį atlikti už vieną franką, gaunant dar valgį ir miegojimui vietą. Priegtam nuo pradžios atitraukiama užstatams, tai jie pasikakindavo 50 santinų į dieną. Valgio gaudavo tiek, kiek augščiau paminėta, — tik jis eidavo per dešimtį rankų, žinoma, ir per virėjos, kuri ypač gausiai vogdavo su savo girtuokliu vyru. Vargšai-darbininkai turėdavo sausą duonelę ir bulves valgyti.

Butai visiems, kaip įstatuose pasakyta, buvo abelni: bet kad darbo vergai, turį žmogaus paveikslą, naudojasi lygiomis tiesomis su gyvuliais, tai ponelio buvo pripažinta, kad ir butai gali buti lygus su gyvulių tvartais. Taip šiems vargšams — lenkėliams ir buvo užleista viena kutis tvartuose, kuri vargiai turėjo 300 kubiškų metrų, o reikėjo sutilpti 15 ypatų. Oras budavo toksai, kad atsikėlus rytą negalima buvo žinoti, kur atsiduriai — kepeloje ar kitoje smarvių sutraukimo vietoje; galva budavo baisiai apsvaigusi, labai sunku budavo net kvėpuoti bei akis apversti; kiekvienas stengėsi kuogreičiausiai išsprukti laukan, idant pakvėpuoti tyru oru ir atgauti dvasią.

Žinoma, kas nėra buvęs tokiose vietose ir nepažįsta vergų darbo, tam tas viskas gali pasirodyti labai keista, bet kas yra su tuom jau apsipažinęs, tai tokiam čia nieko stebėtino nėra. Prie to reikia pridurti, kad švarume ir užsilaikyme daug kalti buvo ir patįs darbininkai, kurie apie higijenos klausimą neturi net mažiausio supratimo; tuom jie be abejo apsunkina savo padėjimą, o savo pasielgimais statydavo save lygiai su gyvuliais.

Neturiu reikalingo gabumo, idant tinkamai kalėčiau nupiešti tą baisų tų darbininkų padėjimą šitame Francijos užkampyje. Tai kankinimas ir nužeminimas darbininkų, tai tikra XX šimtmečio vergystė. Idant tą visą kaip reikiant suprasti, reikia pačiam viską matyti ir ištirti...

Taip tai Francijoj gyvena vargšai-darbininkai prie respublikoniškos tvarkos, prie plačios laisvės. Stebėtinai baisiai jie yra visur išnaudojami, niekinami, varginami..., o už mažiausią pasipriešinimą bei pareikalavimą žmogiškesnio jų užlaikymo — grudami į kalėjimą ir kankinami, iki neatsisako nuo jiems prigulinčių teisių ir nepasižada ir toliau likti paprastais darbo vergais.

A. Bartoševičius.

Paryžius. 1913 m.

PROSTITUCJA.

I.

Visame pasaulyje jau nuo senai kalbama apie prostituciją ir jieškoma budų, idant ją prašalinti iš žmonijos tarpo, jei tai galima padaryti. Bet ne vienaip apie tai kalbama ir ne vienaip į ją žiurima. Vieni žiuri į ją su paniekinimu bei pasibiaurėjimu, o kiti su pagaila. Ir ištikro juk tai opus visuomeninis klausimas. Yra daugelis priežasčių, kurios prisideda prie prostitucijos platinimo ir apie tulas jų manau šiame straipsnyje pakalbėti. Parodymui kai-kurių priežasčių, aš sumaniau parašyti kaipir vaizdelį.

Buvo šitaip. Gyveno tulas išmintingas, doras ir dievobaimingas žmogus, Cipras Balvis. Jisai mėgdavo skaityti knygas ir laikraščius. Visą savo liuosą laiką jis sunaudodavo pasiskaitymui. Jis visuomet sakydavo savo žmonai, jog geriau buti tris dienas nevalgius, negu buti be laikraščio. Laikraštis turėjo butinai buti jo namuose, kur jis gyveno. Ir jis sakydavo jai:

— Laikraštis tai tikriausias mano vargingo gyvenimo draugas. Jame aš randu užsiganėdinimą, kadangi pradėjęs laikraštį skaityti aš užmirštu nors valandėlei apie savo rupesčius ir galvosukius. Aš savo gyvenime turiu tik du ištikimu ir geriausiu draugu: naktį miegą, o dieną — laikraštį.

Balvis tą patį pasakodavo ir savo draugams.

Balvis turėjo valdišką vietą — dirbo kaipo raštininkas vienoje raštinyčioje. Tečiau už savo darbą gaudavo labai mažą užmokestį. Kadir jis stengėsi išeiti iš to skurdaus padėjimo, bet jam jokiuo budu nesisekė. Niekur negalėjo rasti tokios vietos, kur už jo darbą butų mokama didesnė alga. Tatai noroms-ne-noroms turėjo užsiganėdinti tuo, kas buvo. Galop ir vilties nebeteko susilaukti geresnės ateities.

Kaip ir daugelis žmonių, Balvis turėjo šeimynos — vienintėlę dukterį Moniką. Jo žmona, reikia pasakyti, paėjo iš taip vadinamų „pusbajorių'', mokėjo lenkišką ir lietuvišką kalbas, bet lietuviškai nenoriai kalbėjo. Jinai visuomet pykdavo ant savo vyro, kad pas jį ateina į svečius daugiausiai lietuviai ir kad jis su jais lietuviškai kalbasi. Norėdama atkeršinti už tai savo vyrui, jinai visuomet jam sakydavo, kad jų dukrelė Monika kalbės tiktai lenkiškai, o ne „kamiškai''.

Žinoma, Cipras Balvis, kaipo flegmatiškas žmogus, beto, labai mylintis savo šeimyną bei nenorėdamas, kad namuose kiltų vaidai, niekuomet nieko neatsakydavo. Jisai savo žmonos užmetinėjimus, taip sakant, leido pro ausis. Numodavo ranka ir pridurdavo:

— Žinokis. Aš žinau, kad mano patarimų tu neklausai. Tai žinokis sau...

Taip bėgo laikas. Bėgo dienos, savaitės, mėnesiai ir metai. Visi jie praėjo nieka gero Ciprui Balviui nepalikdami. Jisai gyveno ir vargo. Tas pats gyvenimas, tas pats kasdieninis darbas. Atsikėlęs ryto metą išgeria stiklą arbatos, užsikanda duonos su sviestu apteptos ir eina į raštinyčią. Ir dirba ten nuo devintos ryto iki ketvirtos po pietų. Pietams jis turėjo dvi valandi. Tatai sugrįžęs ir porą valandų pasilsėjęs vėl grįžta prie darbo ir dirba iki dešimtos nakties. Ne sykį jisai, pamąstęs apie savo sunkų padėjimą, atsidusdavo ir pats sau tardavo: „Atsibodo man jau toks nežmoniškas gyvenimas''...

Balvienė gi nuolatos murmėdavo ant savo vyro ir išmetinėdavo jam.

— Argi visą amžių tu taip ir praleisi niekais... Kuomet gi tu uždirbsi daugiau pinigų? — klausdavo ji. Ir pridurdavo:

— Juk tu pats žinai, kad kas mėnesį aš turiu užmokėti muzikos mokytojui po dešimti rublių.

Toksai žmonos išmetinėjimas užgaudavo jį ir jisai kiek užpykęs atsakydavo jai:

— Del Dievo meilės! aš neišmanau ir nesupranu, kas tau pasidarė ir ko tu nori nuo manęs... Aš uždirbu į mėnesį 65 rublius ir beveik visus tau atiduodu; sau pasilikau tik vieną penkinę. Tos moteris tai tikra Dievo bausmė ir žmogaus nelaimė.. Iškur aš daugiau paimsiu? Juk vogti neisiu, idant užganėdinti bei pripildyti kiaurą maišą...

Kai tik Monikutė pasiekė vienuoliktus metus, Balvienė sumanė leisti savo dukrelę mokinties francuzų kalbos. Tatai, žinoma, padidino kasdienines išlaidas. Bet ji tuo nesirupino. Jinai mąstė tik apie du dalyku: viena, jog jos dukrelė turi buti mokyta ir antra — nepažinoti, kas tai yra darbas. Ji nenorėjo, kad jos dukrelė eitų į dirbtuvę ar kitokią įstaigą jieškoti darbo.

Penketai metų praėjus Monikutė jau buvo tikra panelė. Bijodavo ji net išeiti dienos laiku pasivaikščiotų, kad neįdegtų jos baltas veidas ir rankos. Nuolatos reikalavo naujų ir gražių rubų. Vienos skrybėlės visai vasarai jokiuo budu neužtekdavo, reikėjo bent trijų arba net ir keturių. Pradėjo labai tankiai lankyti teatrus, koncertus ir balius. Vienu žodžiu, išlaidos kasdien didinosi.

Į Cipro Balvio namus dažniau pradėjo apsilankyti svečiai, o vakarais gan tankiai budavo šokiai. Jo draugus lietuvius, kaipo „kamus'', arba labai šaltai šeimininkės priimdavo arba visai nepriimdavo. Jų vietą užėmė lenkai, „bajorai'', kurie lenkiškai kalbėdavo, kurie remdavo motinos „nacionališką'' kalbą. Taip bėgo laikas be jokio pertrukio Balvienė reikalavo nuo savo vyro vis daugiau pinigų ir sakydavo jam, kad jai tų pinigų, kuriuos jis duoda neužtenka uždengimui įvairiausių išlaidų.

Galų-gale pas Balvių dukterį, p-lę Moniką pradėjo lankytiesi piršliai. Bet Balvienė ir Monika griežtai atsakydavo, kad nieko iš to nebus. Mat, atvykdavo žmonės nelabai turtingi. O Balvienė ir jos dukrelė svajodavo tiktai apie turtingus žmones, kurie turi užtektinai pinigų. Balvienė sakydavo, kad jos dukrelė niekuomet netekės už kokio ten paprasto „činauninko'' arba raštininkėlio, kuris nestengia tinkamai aprupinti savo moteries. Juodvi manydavo tiktai apie dvarponį arba didelį pirklį.

Tiesą pasakius, tame mieste, kur Balviai gyveno, buvo daugelis turtingų pirklių, bet tie į Balvienės dukterį nei nežiurėdavo ir nė vienas jos rankos neprašė. Reikia pasakyti, jog jaunesnieji pirkliai taip jau manydavo apie turtus bei turtingas paneles.

Po tulo laiko pradėjo pas Balvius lankytiesi vienas turtingas krautuvninkas, suaugęs vyras, turintis apie keturesdešimts metų amžiaus. Beto jis buvo šlubas: kairioji koja buvo pritraukta. Taipgi buvo negražus. Apatinė lupa buvo nusvirusi žemyn ir nepaprastai stora. Taip tai tas turtingas krautuvninkas pradėjo pas Balvius gana tankiai ateiti į svečius. Monika jo baisiai nekentė ir nenorėjo nė matyti. Kai jis ateidavo pas juos, ji visuomet surasdavo progą prasišalinti. Kartais net taip atsitikdavo, kad krautuvninkas įeina per vienas duris, o Monika išeina per kitas. Tečiau Balvienė žiurėjo kitaip, negu kad jos dukrelė. Ji pamėgo jį ir tik delto, kad jis buvo turtingas, kad jis turėjo daug pinigų.

II.

Vieną gražų pavasario rytą Balvienė rado vyrą besėdintį savo kambarėlyje prie rašomojo staluko ir amžinai užmigusį. Tas atsitikimas tokis staigus ir nepaprastas ją labai sujudino. Ji, lyg pamišusi išbėgo iš kambariuko, kur sėdėjo nebegyvas jos vyras ir nubėgo pašaukti daktarą. Pribuvęs daktaras

paaiškino, jog jos vyras mirė širdies liga.

Dabar tatai Balvienė tikėjo, jog Monika turės tekėti už to turtingojo krautuvninko Brzesnickio. Nes juk ir jinai galėjo numanyti ir suprasti, kokiame padėjime jos dabar randasi. Po Balvio mirties liko daug skolų, kurias šiaip ar taip reikės kuomet atlyginti bei sugrąžinti. Betgi motinos manymai neišsipildė. Monika griežtai atsisakė eiti už Brzesnickio, kurio ji labai nekentė.

— Ar galiu aš ištekėti už tokio vyro, kurio aš nemyliu ir nekenčiu visa savo siela? — ji atsakydavo klausimu. — Niekuomet!...

Betgi kas reikėjo daryti? Eiti į fabriką jinai nenorėjo, nes prie to nebuvo pripratusi. Ji nepaži no jokio darbo. Jinai žinojo vien tik apie pasivaikščiojimą, teatrus, koncertus ir balius, kur turėjo progą linksmai pašokti. Pamačius kokią moterį, dėvinčią brangius rubus arba naują skrybėlę, ji net alpdavo iš gailesčio. Jai net širdis iš skausmo ir krimtimosi bei rupesčio plyšdavo, kad jinai negali turėti tokių aprėdalų. Bet iškur imti pinigų, kad nusirkti tokiuos rubus? Tokių šaltinių, iš kurių butų galima semti užtektinai pinigų, nebuvo.

Ponas Brzesnickis buvo geras ir turtingas žmogus. Jis duodavo jiedviem ir pinigų pragyvenimui ir daugybę visokių dovanų Monikai atnešdavo. Išpradžių Monika purtėsi ir nepriimdavo nuo Brzesnickio nė mažiausio daiktelio. Ji pyko ant motinos, kam motina neišgena jo, kam priima jį. Ji tikrino, kad jo nemyli ir niekuomet nepamylės. Bet motina apie tokį jos tikrinimą maža tepaisė, ji stengėsi įkalbėti Monikai, kad ji nesipriešintų, kad ji tekėtų už Brzesnickio, kuris turtingas ir galės suteikti žmonišką, sulig jos nuomone, pragyvenimą. Ir ji pergalėjo.

Praėjo kiek laiko ir štai Monika sutinka tekėti už to vyro, kurio ji nemyli. Bet ji tokį savo pasielgimą išteisino tuo, kad ištekėdama už turitingo, kadir nemylimo vyro, ji turės užtektinai laimės ir galės, vyrui nežinant, susitikti su savo mylimuoju. Taip jinai ir padaro.

III.

Po trijų savaičių, kaip Monika su savo vyru, vieną vakarą jiedu sėdėjo prie stalo ir vakarieniavo. Jisai labai mandagiai ir švelniai kalbėjo su savo žmona, iš ko buvo galima manyti, jog jis tikrai ją myli. Jisai pasakojo jai apie savo gyvenimą, kaip jisai pradėjo pirkliauti iri kokiuo budu tapo turtingu. Bet Monika klausėsi jo pasakojimo su nekantrumu, nes ji buvo sutarusi ir norėjo kuogreičiausia pasimatyti su savo mylimuoju. Jinai laukė, kad jos vyras tik išeitų iš namų ir paliktų ją vieną, tuomet ir ji apsirengtų ir išeitų pasivaikščiotų.

Pagaliaus Brzesnickis pabaigė savo ilgą ,liudną ir išdalies tuščią pasaką. Nusišluostęs su skepetaite savo storas lupas, jis prabilo į Moniką:

— Ar nebus tau vienai nuobodu? Žinai, šiandien subatvakaris, tai turėsiu dirbti krautuvėje iki pusiaunakčio...

— Pasiskambįsiu sau šį-tą ant pianino ir nusiramįsiu...

— Taip... taip... gali pasilinksminti...

Ir jis išėjo.

Dar valandėlę ji sėdėjo ir mąstė apie nepakenčiamą savo gyvenimą. Ji visuomet stengėsi išrodyti linksma ir nuduoti, jog ji jį myli. Kartais net jį pabučiuodavo, bet, lyg ko-tai atstumta, pasitraukdavo į šalį, kad jis nematytų ir nusišluostydavo lupas bei nusispjaudavo.

Monika skubinai pakilo, apsirengė ir išėjo į paskirtą vietą, kur jos laukė jos mylimasis.

Steponas Raubickas.

Laisvos Mintįs

XXXVI.

M. Bernatovicz. Pajauta Lizdeiko duktė. Arba Lietuva XIV metašimtyj. Istoriškas romanas. Sulietuvino Jonas Montvila. Chicago, Ill Spauda ir lėšomis „Kataliko''. 1911 m. 468 psl.

Stambios literaturos, kuri iš visų atžvilgių musų praeitį gvildentų ir lengvoje romano formoje pasklystų plačioje visuomenėje, mes labai mažai teturime. Nekalbu jau visiškai apie originalę literaturą, kurios beveik visiškai neturime, jei neskaitysime Pietario „Algymanto''. Verstinė net iš šios srities literatura negali vadinties geresniąja. Nes įvairųs Krukai ar Moravskos gamina historinių pasakų, nerangiai suraizgiotų ir iš savo vaidentuvės paremtais „historiniais faktais'' puošia savo tvarinius, kuriems menkutė vertė. Tečiau yra vertėjų, kurie su nieku nesiskaito ir verčia tą šlamštą lietuvių kalbon, užteršdami tuo tos rųšies skyrių ir atmušdami norą skaityti tokią literatūrą. Yra tai blogas patarnavimas gimtajai raštijai, nes tokiais rašiniais galima nubaidyti skaitytojai nuo skaitymo kad ir geriausios literaturos.

Pajauta — tai vienas geresniųjų lenkų kalboje romanų apie musų praeitį. Jame judinama prieškrikščioniškasai tarpolaikis — kaip tik tuo metu, kada po įvairiausių vidurinių bei pašalinių politikinių konjunkturų užstojo vidurinis valstybės krizis, turėjęs tokias blogas pasekmes lietuvių valstybei.

Imti Bernatavičiaus paduodamieji historiniai pasakojimai už gryną pinigą ir jais patikėti — reikia tam daug drąsos turėti, o neturėti jokių žinių iš gimtosios historijos.

Apskritai imant, historinių rašinių vertėjai turėtų pasirupinti duoti tiktai tokius vertimus, kurie arčiausia historinių faktų stovi ir neturi savyje neprielankios mums tendencijos. Ir neišvengtina beveik prie tokių vertimų apsti prakalba bei išnašos, pateisinančios ar užginančios minimus tame rašinyje faktus.

„Pajauta'' — juk tai lenkų įtekmės bei jų politikos pasisekimų Lietuvoje Odysea — tai hymnas lenkams, paėmusiems viršų ir pražuties giesmė mums. Su tuo reikėjo vertėjui neišvengtinai skaityties, jei jis, apskritai imant, pažįsta iš šito atžvilgio lenkų literaturą.

Kad ir geistina yra „Pajauta'' musų jaunutėje ir visiškai bėdinoje historinėje beletristikoje, tečiau prie jos neišvengtina ilgokų pastabų bei pataisymų, kurių J. Montvilos vertinyje visiškai nerandame.

Historinė beletristika svarus ir žymus veiksnys priaugančioms kartoms visų-vaizdžiausia susipažinti su gimtąją historija, su praeities idėjomis bei visapusiu tautos gyvenimu. Lengvoje, prieinamoje plačioms minioms formoje išdėstyti historiniai faktai stiprina visų-pirmiausia tautinę sąmonę bei pagarbą prie savo kilmės. Pažvelgkime į lenkus — jų historinė beletristika bene turtingiausia literatūros dalis, o su ja drauge išbujojo ir tautiškoji sąmonė viduriniuose visuomenės sluogsniuose, kurie daugiau už visus kitus visuomenės sluogsnius ištautėjimo pavojun paties gyvenimo stumiami. Ištautėjęs lenkas — retenybė; ištautėjęs vidurinio visuomenės sluogsnio lietuvis — perdažnas apsireiškimas.

Montvilo vertinys neatsako nė vienan šių reikalavimų. Skaitytojas jo vertime atiduotas pilnon autoriaus tendencijų įtekmėn; pastabų sustabdančių klaidingą historinių faktų supratimą, — jokių; vertinio, stilius — kaž-koks nerangus gramozdas, apie kurį nė gerai pažįstąs kalbą — nepralys, kad nesviedus ji kampan. Gal butų buvusi gera tokia kalba prieš 20 metų, bet šiandien ji jau nebepakenčiama. Ir gaila daros tik leidėjo, kurs eikvoja pinigus tokiems leidiniams, užuot ką ištiesų plačioms minioms naudingo ir neatbutinai reikalingo išleidus.

LEONARDO DA VINCI.

gražios sugulovės Cecilijos Gallerani, už ką ant jo nekurie dvasiški tėveliai dikčiai supyko, kam, girdi, šventą daiktą piešt del sugulovės, — rodos, kaip ir ne vistiek pat, kieno užsakymu buvo padarytas paveikslas. Tas piktumas dar labiau pasididino, kuomet Leonardas nupiešė tą pačią Cecilija Gallerani pavidale šventos Cecilijos. Ištikrųjų ta sugulovė turėjo labai gražų veidą ir sudėjimą, o kartu puikiai mokėjo griešt ant arfos. Nors ir pyko nekurie dvasiški tėveliai, bet visgi iki šiai dienai šventa Cecilija piešiama labai panaši į Ceciliją Gallerani ir visuomet su arfa.

Hercogas mėtė pinigus, bet Leonardui mažai jų kliudavo. Hercogas išnaudojo tik jo gabumus. Pirmiausiai jis beveik laike 10 metų padirbo hercogo pratėvio raitą stovylą, kuri, pagal tuometinių žmonių aprašimo, buvo labai puiki, vienok ji neužsiliko lig šiai dienai. Paskui jis Milane įsteigė savo vardu akademiją, kurioje jis ir vadovavo. Apart to jis išdirbo planus, kaip laike lietų sausint dirvas, laike sausmečio laistyt jas. Jis taip-pat daug mąstė apie lakiojimą ore ir net buvo išradęs tam tikras prietaisas, bet lakiot visgi jam nepasisekė. Užvis svarbiausia jo pereiga buvo surengt hercogui įvairius balius ir pokilius, kuriuose turėdavo but kas-nors stebėtino ir naujo

Hercogas Liudvikas 1492 m. vedė gražią, dorą ir vyrą mylinčią moterį, Beatričе d,Este, vienok jis negalėjo nustot paleistuvavęs. Tiesa, jis labai mylėjo savo moterį, tečiaus visvien laikė visą eilę sugulovių. Leonardui prisiėjo surengt visas vestuves, paskui taikinties ir prie hercogienės. Vienok tas neilgai tęsėsi: hercogienė už penkių metų staiga numirė, o hercogas iš apgailėjimo virto dievobaimingu ir net fanatiku. Leonardui gi prisiėjo surengt jai puikų sklepą (mauzolėjų), Šiuom laiku Leonardas ir sumanė piešt savo puikiausią paveikslą: „Paskutinė vakarienė''.

Apie paveikslą „Paskutinė vakarienė'' mes mažai ką galime pasakyt, — tai yra toks puikus paveikslas, kuris nesiduoda jokiam aprašymui, nors apie jį ir prirašyti ištisi tomai. Tas paveikslas buvo nupieštas vienuolyne ant sienos ir todel neužsiliko. Jis perstato dvyliką apaštalų ir Kristų tame vakarienės momente, kuomet Kristus buk tai pasakęs: „Viens iš jųs išduos mane''. Kiekvieno apaštalo figura — tai paskirus tipas, ypatingai tipiška Judos figura. Šis paveikslas padarė perversmę visoje tepliorystėje, sutverdamas naują tepliorystės pakraipą. Nuo jo buvo nuimta daugelis kopijų, kiti gi teplioriai bandė jai pasekti. Šis paveikslas tvirtai nustatė Kristaus ir jo apaštalų tipus. Jam jį padėjo tepliot jo du mokiniu — Salai ir Melzi. Spėjama, kad Salai buvo jo sunumi, bet kas motina jo buvo, nežinia; vienok tai tik spėjimas.

Kaslink jo asmeniško gyvenimo, tai beveik nieko nežinia. Ar jis mylėjo ką ar ne, irgi nežinia; vesti gi jam nebuvo laiko, — jis visas buvo atsidavęs darbui ir darbui. Užstojo 1499 metai ir Leonardo gyvenime pasidarė didelė perversmė.

Hercogas Liudvikas padarė sutartį su Francijos karalium Karolium VIII, kad jį neužkariautų Neapolio karalius. Bet greitu laiku pasirodė, kad francūzai labiau norėjo užimt Milaną, ne kad neapoliečiai ir todel Leonardo globėjas hercogas atsisakė nuo sutarties su francuzais ir, susitaręs su Genua, sutvėrė Itališkąją lygą, kuri ir įveikė francuzus. Vienok netrukus francuzai perėjo Alpus ir užėmė Milaną; Liudvikas pakluvo nelaisvėn ir už dešimts metų joje numirė.

Francuzų kareiviai užėmę Milaną laidokavo ir pagadino daugybę dailės daigtų, tarp kurių ir Leonardo veikalus. Leonardas gi netekęs globėjo pasiliko kaipir ant gatvės išmestu, ir jam niekas daugiau neliko, kaip grįžt tėvynėn — Florencijon.

Jis Florenciją jau rado kitokia, ne kaip prieš 20 metų ją paliko. Jį čia beveik niekas nepažinojo, nors apie jį buvo girdėję; turtingi florentiečiai neužsakydavo pas jį didelių paveikslų, ir jis vos užsipelnydavo sau duoną paveikslus bepiešdamas. Iš tų portretų labiausia garsųs: Džinevra Benzi ir Liza del Džiokondo arba, kitaip vadinama, Mona Liza. Vėlesnieji poetai apdainavo gražybę tų dviejų florentiečių, mat Džinevra skaitėsi dailiausia mergina visoje Florencijoje, o Mona Liza buvo geriausia moterimi. Už šį portretą truputį vėliau karalius Pranciškus I užmokėjo 45.000 frankų.

Nors jo paveikslai buvo dideliu turtu, vienok tuom laiku Leonardo medžiagiškasis stovis buvo labai blogas. Todel jis tuoj priėmė užkvietimą but architektu (1502 m.) pas Cezarių Bordžia. Bordžia — tai didžiausias nenaudėlis ir palaidunas, kokis kada-nors gyveno ant žemės kamuolio; jis yra sunum popiežiaus Aleksandro VI; jis užtikęs kartą savo tikrą brolį pas jų abiejų sugulovę ir tikrą seserį Lukreciją, užmušė jį. Vienok tarnystė pas tokį žmogų neilgai tęsėsi — Leonardas greitai sugrįžo Florencijon, kur nuo respublikos gavo gerą ir gerai apmokamą darbą — išpiešt Rodos svetainės sienas.

Truputį vėliau florentiečiai paskelbė nupiešt konkursinį paveikslą iš pizaniškosios karės; už darbo griebėsi du geriausiu pasaulio dailininku: Leonarod da Vinci ir Mikel-Andželo. 1505 m. abiejų paveikslai buvo sunešti vienon vieton, ir abudu buvo stebėtinai gražus. Tie paveikslai ant nelaimės ėra žuvę, todel esame priversti susilaikyt nuo jų apkainavimo, nes garsiausi kritikai irgi tik pagal kopijas apkainavo. Taip-pat nekalbėsime nė apie atsinešimą Leonardo prie Mikel-Andželo, nes prisieitų parašyt ilgą straipsnį apie dailą apskritai ir išimtinai apie tapliorystę, apie kurią teturime neperdidžiausią nuovoką. Vieną tegalime pasakyt, kad tuodu didžiausiu taplioriu pasiliko vienas kito priešais.

Bekonkuruojant su Mikel-Andželo, mirė Leonardo tėvas, palikdamas visą savo turtą savo vaikams — visiems po lygią dalį, bet Leonardo broliai neatidavė jam jo dalies vien ti delto, kad Leonarlas buvo gimęs ne iš įstatais pripažintos pačios.

Lygiai tas pats atsitiko, kuomet mirė ir jų dėdė, kuris irgi paliko jiems turtą. Tuomgi tarpu nesutikimai su Mikel-Andželo visai užnuodijo Leonardo gyvenimą Florencijoje, ir todel jis priėmė užkvietimą francuzų karaliaus Liudviko XII ir išvažiavo į tik-ką francuzais užkariautą Milaną, kur rado gerą užlaikymą. Florentiečiai gi greit pasigedo Leonardo ir norėjo jį susikrąžint, — susirašinėjo su Liudviku ir ginčijosi, tartum, kad ėjo dalykas apie kokią didelę provinciją. Karas vienok tęsėsi; sunus hercogo Liudviko 1511 m. sumušė francuzus ir išvijo juos iš Milano, ir Leonardas pasiliko prie naujo valdono. Šiuom laiku jis nupiešė keletą portretų ir didelį paveikslą — „Jonas Krikštytojas'', bet karui tęsenties nebuvo galima kasnors veikt, todel jam niekas daugiau neliko, kaip keliaut Romon ir pasiulyt tenais savo darbą.

Romę ir visą katalikiškąjį pasaulį valdė tuomet popiežius Leonas X, kuris labai iškilmingai pasitiko Leonardą ir užsakė pas jį paveikslus. Vienok Leonardas ką-nors menko nenorėjo popiežiui nupiešt, o didelį paveikslą piešt šiuom kart jam nesisekė; jis ilgą laiką beveik nieko neveikė, — nupiešė tik diktoką paveikslą: „Šventa Šeimyna'', kuris dabar randasi Peterburgo Ermitaže.

Vienok Romoje Leonardui irgi nebuvo smagu gyvent, nes sutikdavo tenais savo konkurentą ir priešą — Mikel-Andželo. Rafaelius irgi tuomet buvo Romoje ir draugaudavo su Leonardu, nors pilno draugiškumo tarp jų ir nebuvo, nes Rafaelius buvo dar perjaunas, kad pilnai draugaut su Leonardu. Leonardo paveikslai darė gana didelę įtekmę ant Rafaeliaus.

Tuom pat laiku tarp Leonardo ir Mikel-Andželo įvyko dar viena dvikova, tik šiuom kart ne su pagalba paveikslų, bet su plunksną. Leonardas parašė veikalėlį, kuriame prirodo, kad dailėje turi turėt pirmybę tepliorystė, o ne skulptura. Skulptura, anot jo, yra tik mechaniškoji dailė ir reikalauja fiziško darbo. Tuom tarpu tepliorystė visai kas kita. Tepliorius turi viską žinot apie šviesą ir šešėlius; turi suprast keitimąsi spalvų ir turi išmokt suprast piešiamojo daikto judėjimus. Skulptoriui gi reikia užsiiminėt tik figuromis ir jų pozomis; jam nė kiek nerupi šviesa, šešėliai ir spalvos.

Andželo gi rašė: „Tepliorystė, jei ne klystu, tuom labiau vertesnė, kad ji panašesnė į skulptūrą. Ligšiol aš maniau, kad skulptura — tai tepliorystės žibintuvas; tarp tapliorystės ir skulpturos toks skirtumas, kaip tarp saulės ir mėnulio ir t. t.'' Bet gale savo rašinio Andželo daro vieną teisingą išvedimą, sakydamas, kad jiedvi dailėje užima lygią vietą. Daugiau galėtume tikėt Andželo, jei jis neužsipultų asmeniškai ant Leonardo; Leonardas gi savo rašinyje visai nekliudo Andželo ypatos.

Tas viskas, taip-pat ir Leonardo mažas veiklumas pagimdė daug priešų ir galop lig to, kad Leonardas buvo apkaltintas per šovinistus susinešime su francuzais (mat buvo manoma, kad francuzai stengėsi užimt Florenciją su Roma, kaip kad padarė su Milanu), kas padarė jo gyvenimą Romoje visai negalimu ir jam prisiėjo kreipties prie francuzų karaliaus Francisko I.

Leonardas persikėlė Francijon su keliais savo artimiausiais mokiniais ir apsigyveno prie karališkojo dvaro Ambuaze (1516 m.). Čia jį francuzai su karalium prišakyje, labai gerbė. Jis darė ant karaliaus ir ant augštų ponų labai didelę įtekmę; visi stengėsi jam pasekt, visi tokius drabužiusu dėvėdavo, kaip jis, net ir barzdas taip kirpdavo, kad butų panašios į jo barzdą.

Ambuaze jam buvo linksma gyvent, vienok Italijos gamta jį traukė tėvynėn. Ar jis nupiešė ką tuomet ar ne, nėra žinoma. Vieni biografai sako, kad jis nupiešė, tik paveikslai nedaėjo iki šiai gadynei, kiti gi sako, kad jis nieko tokio nepadarė.

Neišvengiama senatvė artinosi, jis pats tai gerai jautė. Balandžio 23 d. 1518 m. jis užrašė savo turtą, kuris jam mirus turi but atiduotas; daugiau kaip už metų, tai yra 2 gegužio 1519 m., po gana ilgos ligos jis numirė. Vazarijus apie jo mirtį šitaip rašo: „Budamas jau senu, Leonardas apsirgo ir išgulėjo keletą mėnesių. Jausdamas savo mirtį, jis užsiėmė vien tik teisybėmis musų šventos katalikiškos bažnyčios. Gailėdamasis už savo nuodėmes, ligonis atlikò išpažintį ir prisiruošė priimt „Poną Dievą'', bet kad negalėjo atsikelt, tai draugai jį pakėlė. Toje valandoje kambarin įėjo, kaipir paprastai, karalius. Leonardas, labai gerbdamas monarchą, vėl atsigulė lovon ir pasakodamas karaliui apie savo ligą meldė jo atleidimo pas Dievą ir žmones už tai, kad jis nepadarė del dailės to, ką galėjo padaryt. Staiga pasidarė priepuolis. Karalius atsistojo ir kad palengvint skausmą, pakėlė jo galvą; vienok dailininkas rodos pajuto, kad negali tikėties didesnės žemiškos pagarbos, ir atidavė Dievui vėlę, budamas karaliaus glėbyje''.

Nežiurint į tą pagarbą, visgi Leonardo kapas buvo užmirštas ir daug galvosukčio reikėjo padėt francuzų dailės kritikui Arsenui Husse, kad surast tą jo kapą.

Išskaityt ir apiprekiuot jo visus paveikslus tai ne musų galėje. Tą negali atlikt nė geriausi teplioriai, — lygiai, kaip negali tinkamai nukopijuot ir jo geriausius paveikslus. Neminėsim nė jo išradimus ir reikšmę šiaip jau moksle, nes lig šiol įvairių mokslo šakų historikai dar to nėra atlikę. Vieną galime tik sakyt, kad Leonardas da Vinci buvo genijum; genijum ne tik tepliorystėje, bet ir šiaip rimtame moksle, — tokiu genijum, kokio pasaulis nebuvo dar matęs*).

P. Norkus.

IV—I—13.

*) Šiam straipsneliui daugiausia medžiagos semta iš M. M. Filipovo biografiškojo piešinio.

žinu miegu. Kunai jų buvo taip apdegę, kad sunku buvo juos pažinti. Tie nelaimingi vargšai-darbininkai, kurie linksmi ir svei ki stojo ant naktinio darbo (eksplozija ištiko 6 val. 15 min. po pietų), taip netikėtai žuvo tuose baisiuose urvuose.

Aš patsai buvau nuvažiavęs pažiurėti tos nelaimingos vietos ir žuvusiųjų. Baisus tai reginys... širdį kaip replėmis sugniaužia, ka da žiuri ant tų apdegusių kunų. O koki širdis ir jausmai pas žuvusiųjų tėvus, pačias, vaikus ir giminaičius?!.... Čia reikia pridurti, kad didžioji pusė žuvusiųjų dar jauni vyrai. **Juoz. Dominikaitis.**

VANCOUVER ISLAND, BRITISH COLUMBIA.

Sunku apsakyti apie to kampelio gražumus — rodos, kad ta vieta tam tik ir yra ant žemės, kad žmonės galėtų gėrėties stebėtinais gamtos gražumais. Čia labai daug yra kalnų-kalnelių, daubų ir klonių. Ant kalnų dar sniegas baltuoja, o pakalnėse bei kloniuose žydi įvairus medžiai ir žolynai, tarpe kurių linksmai čiulba įvairių rųšių paukščiai.

Darbininkai, kiek galėjau patirti, taipgi čia geriau gyvena, negu Suv. Valstijose; bet kas neturi pilnų ukėsystės popierų, tų nenori leisti į Canadą.

T. Kassales.

VARTOTOJŲ DRAUGIJOS IR PRAGYVENIMO BRANUGMAS

Brangumo apsireiškimai.

Del pragyvenimo brangumo šiandien jau dejuoja ne tik Vakarų Europos ir Rusijos didžiųjų miestų gyventojai, bet ir Lietuva nuo to brangumo negali išbėgti. Ypač tai atjaučia Lietuvos miestų ir miestelių gyventojai ir aplamai visi tie, kuriems reikia „iš pinigo'' gyventi. Bet net ir sodiečiai-ukininkai del brangumo skundžiasi, nes ir jiems dažnai reikia pirkti ne tik drabužiai ir apskritai ukio reikmenės, bet negali apsieiti nepirkę ir valgomųjų daiktų, k. a. druskos, silkių, cukraus ir k. Todel neprošalį bus mažumą pagvildenti šis klausimas ir pažiurėjus, ar čia negali šiek-tiek padėti vartotojų draugijos.

Patsai brangumas apsireiškia trijuose pavidaluose: 1) vartojamųjų daiktų kainų pakilime, 2) tų daiktų rųšies (kokybės) sumenkėjime ir 3) parduodamųjų daiktų falsifikacijoje. Pirmasis brangumo pavidalas lengvai pastebimas kiekvieno ir paprastai visi prieš jį kovoja. Tuotarpu tai yra nepavojingiausias brangumo apsireiškimas. Tiesa, kam reikia pirkti, tai buna skaudu ir pikta, ypač jei pinigų truksta. Vienok pinigą užmokėjus visgi neapsigauni. Kas kita su antruoju brangumo pavidalu. Anglai teisingai sako, kad mes nėsame tiek turtingi, kad pigius daiktus pirktume. Tuotarpu daiktų kainai pakilus kiekvienas stengiasi nusipirkti „tą patį daiktą'', „pigiau'', dažnai visai nenumanydamas, kad tai daug prastesnis daiktas ir daug mažiau bus galima juomi naudotis. Bet blogiausias ir pavojingiausias tai trečiasis brangumo pavidalas. Čia žmogus perka „gerą'' daiktą džiaugdamos, jog „pigiai'' arba „neperbrangiai'' nupirko tuotarpu visai nežino, kad nusiperka visai ne tai, ko norėjo. Ypač pavojinga čia su valgomaisiais daiktais. D-ras Rembardel ištyrė, kad Paryžiuje apie 8% visų apsirgimų paeina nuo vartojimo falsifikuotų valgių ir gėrimų. Nėra to valgomojo ar geriamojo daikto, kurio nebutų galima „sufabrikuoti''. O tokius daiktus perka ir jais naudojasi plačiausias žmonijos sluogsnis — darbo žmonės.

Patsai pragyvenimo brangumas nesvietiškai kįla. Pagal Schmitz'o apskaitymą, priimant, kad Vokietijoj 1896 m. pragyvenimas kainavo 90, tai 1901 m. buvo jau 108, 1906 m. 117, o 1911 m. net 131. Taigi per 16 metų pragyvenimas pabrango visa 41%.

Brangumo priežastis.

Trįs yra įvairios brangumo priežastįs: 1) paprastos (naturalės) ir nepašalinamos, 2) nenaturalės priežastįs, kurios butų galima pašalinti, bet ekonominiu ir socialiu žvilgsniu jos pageidaujamos ir delto nepakeičiamos ir 3) priežastįs, kurios pašalinti galima ir labai naudinga.

Naturalio pabrangimo yra dvi vyriausios-neprašalinamos priežastįs: 1) gyventojų skaitliaus greitesnis augimas, negu valgymo produktų išdirbimo kilimas ir 2) miestų plėtojimos (urbanizmas). — Gamta gali išduoti tik tam tikrą produktų skaičių, kurio negalima padidinti jokiomis technikos priemonėmis. Pavyzdžiui, dirbtinėmis trąšomis, agronomijoj vartojamomis priemonėmis žemės derlius galima labai daug pakelti, vienok visuomet galima atsiekti toksai laipsnis, virš kurio toliau jau nėr kur eiti. Gyventojų skaitlius ant žemės pakįla kasmet apie 1½%. Žinoma, tuotarpu technika gali valgomųjų daiktų produkciją pakelti net ir daugiau, vienok tai dar nereiškia, kad visuomet **ištesa** pakelti. Tuo labiau, kad žmonės smelkte smelkiasi į miestus ir vis daugiau ir daugiau atsiranda tokių žmonių, kurie „valgomųjų daiktų'' visai nedirba, o valgyti visgi valgo, gal net ir daugiau, negu budami sodžiuje ir gamindami maisto prievoles.

Nenaturalio, bet nepašalinamo brangumo svarbiausios priežastįs yra šios: 1) suvartojimo pasidinimas, 2) aukso pasidauginimas, 3) algų pakilimas, 4) išdirbimo organizacija. — Apskritai imant, juo toliau, juo daugiau suvartoja kiekvienas žmogus. Lygiai padalinus, Vokietijoj kiekvieno žmogaus maisto suvartojimas per 20 metų taip pakilo: javų nuo 189,4 iki 248 kg., cukraus nuo 7,7 iki 18,7 kg., kavos nuo 2,46 iki 3,03, vyno, alaus ir degtinės nuo 111,1 iki 134 litrų ir tt. Suprantamas daiktas kad juo daugiau reikalaujama, juo kainos kįla.

Kainas kelia ir aukso pasidauginimas. Kaip visos prekės, taip ir auksas: juo daugiau jo yra, juo jis pigesnis. O jeigu aukso vertė nupuola, tai tuo pačiu pakįla kaina tų daiktų, už kuriuos reikia pinigas mokėti. Tai labai suprantama. Kuomet seniau aukso buvo mažai ir už vieną aukso lutą buvo galima gauti tam tikras daiktas, tai šiandien kuomet aukso daug daugiau ir jis pigesnis, tai norėdami tą daiktą turėti iduosim jau ne vieną, bet du aukso lutu. O kad aukso dabar daugiau, tai nėra abejonės. Štai 1890 m. aukso iškasta už 119 mil. dol., 1895 m. už 199 dol., 1900 m. už 255 mil. dol., 1905 m. už 347 mil. dol., o 1910 m. už 455 mil. dol. Tuo tarpu įndustrijos tikslams sunaudota 1890 m. 42,0%, 1891 m. 29,6%, 1905 m. 24,4%, 1910 m. 24%. Taigi kuomet aukso iškasimas labai smarkiai kįla, sunaudojimas reikalingiems daiktams, skaitant nuošimčiais, puola. Atsiranda daugiau atliekamo aukso, per tai jis nustoja savo vertės, o su tuo ir kitų produktų kainos turi kilti. Bet aukso išdirbimą suvaržius šiandien butų daugiau bėdos, negu naudos.

Kainas pakelia ir darbininkų uždarbio pakilimas. Darbininkas, gaudamas didesnį užmokesnį, ne taip brangina pinigą ir daugiau „pasivelija'', daugiau sunaudoja. O visi žino, kad pasididinus pareikalavimams, pakįla reikalaujamų produktų kainos. Bet kam darbo žmonių reikalai arti širdies guli, tas gali tik pasidžiaugti tokiu pabrangimu, kuris paeina iš šios priežasties.

Pagalios visa šitai atsiliepia ir į išdirbimo brangumą. Aukso pasidauginimas, darbininkų užmokesnio pasididinimas ir kt. pakelia išdirbimo išlaidas, o tai turi atsiliepti ir į pačių produktų kainą. Prie tam turime neužmiršti pramonininkų ir apskritai gamintojų susivienijimų, bei sindikatų. Susivienijė gamintojai reguliuoja kaip produktų išdirbimo daugumą, jų kokybę, taip ir kainas ir tuomet dažnai kainos palaikoma augštesnės, negu tai butų esant laisvai gamintojų konkurencijai. Vienok šios pabrangimo priežasties taipgi negalima pašalinti, kadangi be gamintojų susivienijimų konkurencijos delei, nors kartais butų produktų kainos pigesnės, bet kriziui praėjus nesvietiškai pakiltų. **Prieš susivienijusių gamintojų kelte keliamas produktų kainas su pasisekimu gali kovoti tik susivienijusieji vartotojai.**

Ant galo yra dar brangumo priežastįs, kurios ne tik galima, bet ir reikalinga pašalinti, k. a.: militarizmas, muitai ir akčyžės, įvairios vertelgų spekuliacijos, pervežimo kainų pakėlimai ir tarpininkai-perkupčiai.

Kad militarizmas (kariuomenė, karai) prisideda prie gyvenimo pabrangimo, tai užtenka pažiurėti į išlaidas militarizmo reikalams. Kuomet 1875—76m. Anglijoj, Vokietijoj, Francijoj, Italijoj, Austro-Vengrijoj, Rusijoj, Japonijoj ir Jungt. Amer. Valstijose kariuomenės užlaikymas kainavo apie 1,15 miliardų rublių, tai 1907—8 m. jau apsiėjo 4,18 miliardų rublių. Čia neskaitoma jau karai ir kt., kurie pastaraisiais 60 metų kainavo 21,170 mil. rublių ir 1,952,400 žmonių gyvasčių.

Kad produktų kainas pakelia visokie muitai, akčyžės, augsti pervežimo tarifai ir p. — tai aišku ir be paaiškinimų. Kas blogiausia, kad šios visos „priemonės'' ne tik pakelia produktų kainas, bet stačiai kenkia ir pačiai produkcijai, daugiausia gi iš jų pelno — tarpininkai-pirkliai. Be to, tarpininkai pirkliai patis savaime kelte kelia produktų kainas, nes jie juk maitinasi ir pelno iš to, kiek vartotojai už produktus brangiau moka, negu jie verti. Garsus Turino universitatės ekonomistas Loria prirodinėja, kad Austrijoj produktų kainos turi smarkiau kilti, negu kur kitur kadangi ten pirklių tarpininkų skaitlius nepaprastai smarkiai kįla. Kuomet nuo 1890 iki 1900 m. Austrijos gyventojų skaitlius pakįlo 9,44%, tai tuo pačiu laiku pirklių skaitlius pasidaugino net 71,62%. O kadangi tie visi pirkliai turi gyventi iš parduodamųjų produktų gryno pelno, tai produktų kainos negali nekilti.

Morkus.

(Užbaiga seka.)

Numirusi.

Buvo šalta, liudna diena. Saulės šviesa mušosi pro debesis, bet neturėjo užtektinai pajiegos sušildyti žemę.

Ji sėdėjo prie lango, jos veidas ilsėjosi ant jos silpnos rankos. Iš kito, greta jos esančio kambario atlėkė muzikos paslaptingi balsai, kurie girdėjosi liudnai jos ausyse; jie sukėlė labai daug praeities atsiminimų, norėdami prašalinti jos liudnumą, bet jai tas viskas atrodė be vilties ir tuščias. Ji žiurėjo per langą žemyn ant gatvės, kuri tada buvo labai užviešpatauta miniomis skubiai bėgančių ten ir atgal žmonių — aklai ir betiksliai tas viskas atrodė jai. Ji pakėlė antrąją savo ranką ir užsidengė ja akis, bet jos negalėjo ašaroti — jos akis buvo išdžiuvusios ir degančios. Ji sedėjo ilgą laiką ties langu, kolei nakties šešėliai pradėjo kristi ant jos liudnumo. Ji troško, karštai troško dar vienos gyvybės dienos. Buvo baisu buti apstotu numirusių ir neaiškių šmėklų, kurių tušti pavidalai erzino gyvybės džiaugsmus, kurie jau buvo praėję.

Ji buvo užmigusi... ji sapnavo... Šmėklos buvo apsidengusios žmoniško pavidalo ploščiais. Ji sapnavo, kad ji buvo gyva. Ji sėdėjo maloniame rojuje; visur aplink ją žydėjo gražios gėlės. Ji kvėpavo jųjų puikiausiu saldžiu kvepėjimu ir žinojo jas — pas ją buvo žmoniški džiaugsmai. Ji pasilenkė žemyn viršuj mažos žemės konspiracijos, per kurią skverbėsi mažytis diegas. Ji žinojo mažą-silpną gyvybę, kuri buvo jos pačios dalis; ji buvo jos maloniausias žmoniškas džiaugsmas. Kaip maloniai ji saugojo ją. Ji mazgojo ją džiaugsmo ašaromis ir šipsojosi ant jos tikėjimo ir vilties saulės spinduliais. O mažytis meilės užtikrinimas vis stipresnis auga. Dabar — kaip karštai ji saugojo jį, kada mažytis pumpuras, suformuotas ste buklingos spalvos ir trupinių, išskleidė puikiausią gėlę! Ji pasilenkė žemyn viršuj gėlės drebančiame ekstaze. Ji paėmė gražią gėlę — savo meilės džiaugsmu, savo gyvybe, — ir nuskynė ją nuo jos stiebo.

Klajojančio ekstazo momentas ir po to baisus nusigandimo riksmas sutrupino jos gėlę į pelenus jos rankose. Ji atsibudo iš savo sapno baimės agonijoj. Ji laužė savo rankas žiaurioje beviltyje. Sapne ji buvo gyva, o atsibudo mirtyj. Gyvybė neturi tokios agonijos; ji yra rezervine vien tik mirčiai. Ji spaudė savo akis rankomis, bet visgi ji matė numirusį aplink save. Tai yra mirties nusiminimas, — kad vienas turi visuomet matyti numirusį. Iš jos lupų išlėkė amžino sopulio verksmas, kuris gimdė aplink ją šmėklas, kad šnekučiuoti ir murmuliuoti. „O, Dieve! leisk man per amžius apie šios pasaulės gyvybę sapnuoti!'' — bet nėra atsakymo nuo mirusio del maldautojų.

V. J. Budrikas.

Sienos turtai. 1910 metuose iš Sienos (upė Francijoje) ištraukė prigėrusių: 6,255 šunis, 885 peles, 715 kačių, 350 vištų, 140 paršų, 135 zuikius, 90 balandžių, 41 antį, 25 avis, 17 ožkų, 255 įvairius paukštelius ir apie 8,300 svarų mėsos įvairių atmatų.

1911 metuose ištraukta iki 10,000 šunų.

Nieko sau turtai — apie 19,000 gyvasčių gavo galą šitoje upėje.

Kelionėje.

Gyvenimo aplinkybių verčiamas ir geisdamas įgyti šviesos — mokslo, sumaniau keliauti mokslainėn, kad kiek prakrapščius akis. Atsisveikinęs su mylimo kaimo pažįstamais ir draugais, išsipirkau bilietą į garsų „mokyklomis ir bažnyčiomis'' miestelį ir, pribuvus traukiniui, leidausi kelionėn. Pravažiavus apie tuziną stočių, įlipo į mųs vagoną paprastas gelžkelio darbininkas, kuris apsižvalgęs aplinkui, priėjo prie manęs ir atsisėdęs priešais pasakė „gerą dieną'', o paskui, pasirėmęs ranka ant sėdynės kampo, tarė: „Aš buvau vakar bažnyčioje''.

— Taip! — aš sakau žingeidžiai. — Ir kokią gi bažnyčią tamsta aplankei?

— Kokią jųs spėjate? — sakė jis.

— Kaip kokią? Rasi neprigulmingą — rizikavau aš.

— Ne! — sako jis, — aš nemyliu važinėti ant **skyrių**! Aš netankiai bažnyčią lankau ir jau kai lankau, tai noriu keliauti viršiausia linija, kur kelionė reguliariška, keliauja paskirtame laike ir nereikia laukti susijungimų. Aš nemyliu važiuot ant **skyrių**! Geras kelias ikvaliai, bet aš nemyliu!

— Tai turbut episkopalų? — spėjau aš.

— O! tai apribuotas ekspresas, — sako jis, — palociniai karai (vagonai, du doleriu viršaus. Greitas laikas ir stoja vien tik prie didžiųjų stočių. Keleiviai visi uniformose, konduktorių stimplės ir liktarnios vis sidabruotos ir maži vaikai ten leidžiami. Keleiviai turi valią šnekėti priešais konduktorą ir yra perliuosi. Tai puiki linija, bet kaipo gelžkelio darbininkui perdaug nepaprasta. Taipgi turtingas kelias, ir puikųs žmonės juo keliauja. Ne, aš negalėčiau nurimt palociniuose karuose.

— Tai rasi universalistų bažnyčioj? — vėl aš klausiu.

— Perplatus kelias! — sako jis — daro perdaug lipšnią pramonę. Kiekvienas keliauja su pasportu, konduktorius negauna mokesties ant sykio per 50 mylių. Stoja vien tik prie paženklintų stočių ir niekur daugiau nevažiuoja, kaip tik į **„Unijos Stotį''**. Nėra rukomų karų tame traukinyj. Kelias beveik apribotas, nes kitaip keleiviai negalėtų susitaikyti su „konduktoriais''... Ne, aš nekeliavau su Unios solistais, bet aš pažįstu gerus žmones, kurie tuo keliu važiuoja.

— Tai jau presbiterionų? — vėl klausiu aš.

— Tai siauras kelias, ar ne? — sako jis — puikios vėžės, — tiesios, kaip linija... tuneliu tiesiai per kalnus geriau, negu aplinkui. Puikųs įstatai! keleiviai turi parodyti savo bilietą pirma, negu gausis į traukinį. Butų labai akyvas kelias, tik karai, karai biskį persiauri — turi sėdėti susiglaudęs ir nėra vietos kur pavaikščioti. Tai nėra leidžiama pakelėse sustoti, — turi važiuoti **tiesiai** į kur esi pirkęs bilietą, arba nepriima visai. Kada traukinys pilnas, neužimtų karų nėra. Karai esti daromi jų pačių fabrikose ir talpina tiek, kiek įstatai rodo... Bet netankiai tamsta užgirsi **nelaimę** ant šios linijos. Važiuoja tiesiau, palei **prisakymus**.

— Galbut tamsta su laisvamaniais jau susijungei? — vėl aš bandžiau.

— Purvinas kelias — jis sako— priteršta karai ir nėra vogų suturėjimui atgal. Nėra surašų, kada traukiniai vaikščioja. Visi traukiniai bėga per tyrus laukus, ir kiekvienas inžinierius darosi sau laiką, kaip jam patinka. Rukyk, jei nori; vieta keliauti **kaip kam patinka**. Perdaug šalinių vėžių ir visos atviros visą laiką; sargai miega, kaip užmušti ir cieliaus lemputė užgesusi. Gali įlipt **kada nori** ir išlipt **kada patinka**. Nereikalauja bilietą rodyti, nes konduktorius nesitiki nieko veikti su juo, kadangi jis vien tik linksmina keleivius. Ne, tamsta! man sulino pasportą, bet aš nemyliu tos linijos. — „Ar tamsta žinai— kur tas kelias veda?'' — aš klausiu Skyriaus viršininko. — „Kaip gyvas esu nežinau'', — atsakė jis man. Sakau: „Gal Viršiausias Užveizdėtojas man galėtų pasakyti?'' — Jis sako — „Aš netikiu, kad mes turime Viršiausį Užveizdėtoją, o jeigu ir turime, tai jis žino nedaugiau, kaip ir keliauninkai''. — „Tai pas ką tamsta gali mane nuvežti?'' — klausiu aš jo. — „Pas nieką!'' atsakė jis. Vėlai aš klausiu konduktoriaus: „Nuo ko jis gauna paliepimus''? Jis atsakė: „Aš negaunu paliepimų nuo jokio gyvo sutvėrimo ar mirusio dvasios''. Ir kada aš paklausiau inžinieriaus: nuo ko jis gauna prisakymus, tai jis atsakė: — „Aš nemyliu nei matyti to, kas duoda prisakymus''. Jis važiuojąs tuo traukiniu ir tuo keliu, kuris **jam patinka**, arba jis važiuojąs į grabę...

Dabar tamsta matai, jog aš, gelžkelio žmogus, ir suprantu kelių surėdymą, todel aš nemyliu važiuoti tuo keliu ir traukiniu, kurs neturi paskirto laiko, nedaro susijungimų, važiuoja — nežinia kur, ir neturi Viršiausio Užveizdėtojo... Gal butų ir gerai bet man šis yra **perilga** suprasti.

— Tai gal kongrigacijonalistų bažnyčion važiavai? — dar klausiau aš.

— Plačiai žinomas kelias — jis sako — taipgi senas kelias; vienas iš seniausių šioje šalyj. Lygi kelio vaga ir vedėjai nesimaišo su Skyriaus užveizdomis ir traukinio reikalais. Puikiai išpuoštas kelias, bet taipgi ir neprigulmingas. Malonus tas kelias, visados turi gražią keleivių klasę. Bet ne tuo aš keliavau.

— O gal bandei metodistų? — paįdomavau vėl.

— Tai tau! — suriko su entuziazmu — Puikus kelias, ar ne!? Greitas laikas ir užtektinai keleivių. Lokomotivą valdo garas ir neužmiršk tamsta — garo rodyklė rodo šimtą ir visados pilnai! Tai gyvas kelias! Kada konduktoras surinka „Visi traukiniai'' gali tą girdėti net ant sekančios stoties... Lempukės šviečia, kaip saulės. Sustojimo vietose bilietai išduodami ant visų traukinių; tad nusibodus keliauti, gali išlipti ir ilsėtis pakelėje taip tankiai, kaip užsimanai ir pasilsėjęs dieną-kitą gali vėl įsėsti traukinin iš eilės bėgantin ir baigti keliauti. Konduktoriai pilni meilios dvasios ir draugiški. Nėra kelio ant svieto, kur keleivis jaustųsi geriau, kaip namie. Nėr pasportų, žėdnas užsimoka pilnai už susinešimų bilietą. Wesleyaniški ratų veržtuvai prie visų traukinių, labai apsaugus kelias, bet ne tuo aš vakar keliavau.

— Gal baptistų bandei? — dar sykį spėjau.

—Aha! — nusijuokė jis — taivakacijų kelias? Upe keliauni, puikųs sulinkimai, šluok aplinkui viską, tik laikykis upės. Plieno

visos šynos ir akmeninės vogos. Vienos vėžės visu keliu, nėra jokių **šalinių** nuo stoties iki galui. Visad ima kubilą vandens, ir dubeltavi šuliniai prie žėdnos stoties; nėra lokomotivo, kuris patrauktų svarą ar bėgtų mylią su mažiaus kaip du kalibru. Važiuoja sau tiesiai per mylimą šalį; iš vienos pusės upė, iš kitos—kalnai ir tai vis augštyn lipa visu keliu ligi pačiam galui, kur šaltinio centras — pradžia upės. Puikiausias kelias del mielos kelionės, užtikrinti **susinešimai ir** visados ant laiko. Nėra dulkių ir per langus suodis nekrinta akysna...

Čia konduktorius sušuko: „Cleveland! Cleveland!" ir mano sąkeleivis išsiskubino laukan, nepabaigęs nei kokioje bažnyčioje jis buvo.

V. U. 6,22,12. Pagal J. B.

Senas Kudikis.

ATSIŠAUKIMAS

į Lietuvių išleistuves, laikraščių redakcijas, autorius ir į visus, kas išleidinėjo ir išleidinėja kningas.

Gerbiamieji Tamstos:

Lietuvių Spaudos Draugijos Amerikoje rupestingumu ir **Centralio Amerikos Lietuvių Kningyno Komisijos** trusu įsteigta Amerikos Centralis Lietuvių Kningynas prie vieno didžiausių pasaulio kningynų **New York Public Library** (Viešasis New-Yorko Kningynas).

Minėtojo kningyno direktorius, d-ras J. G. Billinger, pranešė Liet. Sp. Dr-jos Sekretoriui, kad Kningyno Taryba sutinka įrengti Lietuvių Skyrių šitokiomis išlygomis:

1. — Dabar Lietuvių Skyrius bus prijungtas prie Slavių Sekcijos (Slavonic Section). Jei ateityje Lietuvių Skyrius bus nuolatos papildomas, tai jis bus atskirtas nuo minėtos Sekcijos.

2. — Visi lietuvių kalba išleisti raštai, kokie bus priduoti kningynan, bus užlaikomi tvarkoje ir bus aptaisomi.

3. — Visi periodiški leidiniai bus renkami į kompletus ir aptaisomi.

4. — Kningynas ves atskirą Lietuvių Skyriaus katalogą kortelių sistemoje. Jei Liet. Spaudos Draugija norės turėti savo Skyriaus katalogą, atspausdintą kningos formate, tai kningyno Valdyba visados pavelys pasidaryti nuorašą nuo kortelių, laikomų kningyne.

Taigi matome, kad Lietuvių Centralis Kningynas bus kuogeriausiai ir saugiai prižiurėtas. Ir dabar jame yra keli šimtai lietuviškų kningų ir brošurų; daugiausia jų — tai „Lietuvos" (p. A. Olševskio) leidiniai.

Pranešdami apie tai Gerb. Tamstoms, kad teiktumetės prisidėti prie įsteigimo ir nuolatinio papildymo Amerikos Lietuvių Centralio Kningyno. Neabejojame, kad Gerb. Tamstos neatsisakysite tai daryti ir teiksitės prisilaikyti šitos tvarkos:

1. — Pasiųskite Kningynan visų iki šiol išėjusių Tamstų vardu ir lėšomis veikalų po 1 egzemplioriu. **Laikraščių išleistuvės** teiksis pasiųsti Kningynan po vieną pilną savo laikraščio kompletą, jei turi kompletus surinktus.

2. — Siųskite po vieną egzemp. visų savo leidinių, kurie nuo dabar bus leidžiami Tamstų vardu ir lėšomis. **Laikraščių išleistuvės** teiksis siuntinėti savo laikraščių po vieną egz.

3. — Siunčiant Am. Liet. Centr. Kningynan kningas, brošuras, etc. reikia šitaip adresuoti: New York Public Library, Lithuanian Section, 5th Ave., and 42nd Str., New York, N. Y.

4. — Neatsisakykite laiškeliu pranešti Liet. Spaudos Draugijai (jos sekretoriaus vardu: V. K. Račkauskas, 307 W. 30th str., New York, N. Y.) ar remsite Am. Liet. Centralį Kningyną ir ar siųsite jin savo leidinius.

Pasitikime, jog Gerb. Tamstos maloniai atsižvelgsite į šį musų meldimą ir teiksitės duoti atsakymą.

Su pagarba,

Liet. Spaudos Dr-jos vardu,

Sekretorius **V. K. Račkauskas.**

ANTRAS PHILADELPHIJOS CUKERNINKŲ ATSIŠAUKIMAS Į VSUOMENĘ.

Draugai Darbininkai!

Gal ne vienas esate girdėję ar matę mųs atsišaukimą N19 „Kovos". Žinote priežastį išėjimo į streiką. Todel nebesinorėtų viską išnaujo aprašyti, bet, jei kas nežino, dar reikėtų pasakyti, kad, nebgalėdami darbo aplinkybių išlaikyti ir neprisirengę, išėjom streikan. Jau virš 25 metai, kaip Spreckel cukraus dirbtuvėje nebuvo streiko.

Mes, nerasdami kito budo pagerinti gyvenimui, pradėjome rašytis prie I. W. W. unijos. Tuomet šnipams danešus apie tą, tuojaus kompanija pradėjo išvarinėt prisirašiusius, ir darbininkai, užstodami už juos, išėjo į streiką.

Ir štai prasidėjo sunki kova už duonos kąsnį; darbininkai — kelių tautų, bet greit susivienijo, susirašė prie unijos ir visu smarkumu griebėsi kovot. Vienok kova ta persunki. Kompanija apstatė savo dirbtuvę policija; automobiliai vežioja skebus ir įvairiais budais stengiasi sulaužyti streiką.

Darbininkai tvirčiausiai laikosi, pikietuodami, neprileidžia skebų, bet tie žvėris puolasi į darbininkus, nors ramiai einančius, sumuša ir moteris; kasdien streikierius desėtkais areštuoja; tik spėja nuvežt į policijos stotį, tuojau nubaudžia pinigine pabauda ir kalėjimu, o kitus po didele kaucija pastato.

Mųs streikas prasidėjo nuo 30 balandžio ir per tą laiką daug buvo aretšų. Tad jau, Draugai, nebejstengiam mes išsimokėt, kadangi nebuvo kada mums prisirengt. Todel nutarėm atsišaukt antru syk į Draugus Darbininkus visų pramonijų, kad sušelptumėt mus nors keliais centais, o streiką mes, tikim, išlaimėsim. Tuomet neužmiršim ir kitų streikierių.

Taipgi atsišaukiam į lietuviškus laikraščius ir meldžiam taipinti mųs žinias ir prisųsti savo laikraščių nors po keletą egzempliorių, nes lietuvių streikuoja virš 300.

Laikraščius malonėkit siųsti Presos Komitetui ar per „Kovos" Redakciją.

Presos Komitetas:

Pirm. K. Merkis,
1815 E. Moyamensing Av.,
Sekr. J. Grigaliunas,
316 Wharton St.,
Kas. J. Vitartas,
1327 So. Front St.,
Philadelphia, Pa.

PHILADELPHIJOS CUKERNĖS DARBININKŲ ATSIŠAUKIMAS Į BROOKLYNO CUKERNĖS DARBININKUS.

Draugai darbininkai! tikimės jog jųs girdėjote jau apie apie musų streiką. Mes streikuojame jau keturias savaites, streikuojame už geresnį buvį, už geresnį pragyvenimą. Mes dirbame Sprekel Sugar Refining Co. dirbtuvėse. Jųs, brooklyniečiai, gerai žinote apie musų stovį bei apie tai, kad mes ligi šiol nepriderėjome į jokią organizaciją, t. y. buvome neorganizuoti. Ir delei to tai turėjome dirbti po 12 valandų kasdien už $1.90 centų. Pastaruoju laiku sumanėme prisidėti į I. W. W. Išpradžių į šią organizaciją prisidėjo tiktai kelios dešimtis darbininkaų, kuriuos darbdaviai atstatė nuo darbo. Ir nuo to tai laiko, kaip juos išvarė, mes sustreikavome. Mes manėme tuojau laimėti, bet streiklaužiai ir kitur išduoti užsakymai tramdo musų streiką. Kadir silpni dar mes, bet tikėjome, jog mus kiti parems. — Dabar kuomet jųs taipgi supratot musų padėjimą, tai mes nei nemanome grįžti prie darbo, kol neišpildys visų mus reikalavimų, — pripažinimo darbininkų komiteto, 9 valandų darbo dienos ir didesnės mokesties, nemažiau kaip 20 c. į valandą, o už viršlaikį, šventas dienas tur dvigubai mokėti arba visai nedirbsime.

Kovokim draugai sykiu visi prieš tą išnaudojimą. Mes ištraukėm jau ir Micken dirbtuvės darbininkus, ir jie su mumis streikuoja. Galop, kreipiamės į lietuvių visuomenę ir meldžiame, kad ji mus paremtu aukomis ir padėtų mums laimėti šitą streiką.

Pres. Kom. pir. K. Merkis,
1815 E. Moyamensing ave.,
Unijos sekr. J. Grigaliunas,
316 Wharton st.
Philadelphia, Pa.

Vietinės Žinios

— **Cukernės darbininkai subruzdo.** Brooklyno cukernėje ant Kent ave. dirba apie 3,000 darbininkų, o jų tarpe pusėtinas burelis lietuvių. Jų darbo išlygos visai neužvydėtinos — dirba 12 val. į parą, užmokesnis menkas; dauguma darbininkų gauna po 18 c. į valandą, ir tik maža dalis — 20 c. ar daugiaus. Kilstant pragyvenimo išlaidoms, cukernės darbininkai pradėjo kalbėti apie savo algos mažumą ir tarties, kad jiems reikia reikalauti jos pakėlimo. Dagirdęs apie tai dirbtuvės savininkas, nieko daug nelaukdamas, savaitė-kita atgal, patsai pakėlė užmokesnį ant ½ cento į valandą. Vienok tas ne tik neužganėdino darbininkų, bet davė jiems progą pareikalauti tinkamesnio pakėlimo algos. Gegužio 22 d. jie sušaukė susirinkimą lietuvių Tautiškame namę — 103 Grand gt. Tapo išnešta rezoliucija — reikalauti pakėlimo užmokesnio po 2 c. į valandą, paliekant tą patį darbo laiką; susirinkusieji išrinko tam tikrą komisiją, kuri tą reikalavimą paduos sukernės užvaizdai (superintendent), Pool'ui. Jei tas jų reikalavimas bus atmestas, tai galima tikėties, kad greitu laiku tos cukernės darbininkai apšauks streiką.

— **„Feirai".** Geg 24 ir 25 d. Taut. Namo salėje buvo Simano Daukanto Dramatiškos Draugijos „feirai". Subatos vakare buvo deklamacijos, monologai, dainos ir vienas farsas suloštas. Deklamavo maža mergaitė, p-lė Petrauskiutė, monologus atliko p. Vaičekauskas, dainavo Gimnastikos Klubo choras, p. L. Eremino vedamas, ir sulošė vieno veiksmo farsą „Kurčias Žentas. Paskiaus — šokiai ir lakiojanti krasa. Žmonių, kaip subatos vakare, taip ir nedėlioj nedaug buvo.

New Yorko žinios.

¶ **Vestuvių skaitlius.** Nesenai liko pagarrsinta, kad New Yorke laike 1912 m. atsibuvo 58,493 sužiedavimai, iš kurio skaitliaus. Bronx'e ir Manhattan'e—38,999; Brooklyne — 16,341; Queens'e—2,580 ir Richmond'e — 573. Dauguma iš išėjusių už vyro merginų gyveno iš savo uždarbio, tankiai dirbdamos labai sunkios išlygos.

Pasirodo, kad Manhattan'o žemojoj dalyj vestuvių daroma daugiau, negu kitoj kokioj New Yorko dalyj. 8000 vyrų apsivedė su vyresnėmis už save merginomis. 27 nuotakos turėjo **daugiau 75 metų** amžiaus, 2070 — **mažiau 18** metų, 4067 — 20 metų; vidutinis nuotakų amžius — 22 m.

¶ **Liko užtvirtinta** nesenai susitvėrusi Century operos kompanija, kuri yra pasiryžusi sutverti New Yorke visiems prieinamą, pigią, o kartu pirmos klasės operą.

¶ **Kur priežastis sufragisčių smarkavimų?** „Kaip tiktai didžioji moterų pusė panorės įgyti balsavimo tiesas, tai be abejo jos jas įgys, bet kaip tiktai kiekviena moteris susiranda sau vyrą, tai ji galutinai nurimsta", taip nesenai pasakė majoras Gaynor, diskusuodams apie „moterų balsavimo tiesas". Paskui jis išreiškė nuomonę, kad Anglijos sufragistės turi tiesą spėka, ardymu bei naikinimu reikalauti „savo tiesų", bet čia, Amerikoje, visai kas kita.

„Aš nemanau, kad šito krašto moteris imtųsi naikinimo bei smarkumo priemonių, kaip tai daro Angljos sufragistės, — kalbėjo toliaus Gaynor'as. Tenai tas apsireiškimas turi tvirtą pamatą. Didžiojoj Britanijoj (Anglijoj) randasi apie 1,500,000 moterų, kurios neturi vyrų. Mes gi esame visai kitokiame padėjime... Tik persistatykime sau — **milijonas ir penki šimtai moterų be vyro!** Aš jas nekaltinu, kad jas apima beprotystė. Jos turi suardyti visą Angliją. Juk kaip tik paaugėja tenai vyrai, jie tuoj apleidžia savo kraštą ir traukia į Australiją, Kanadą, Van Dieman'o žemę (Tasmanija) ir Dievas žino dar kur, o moteris lieka ant vietos, Anglijoj. Ir štai mes dabar turime to apsireiškimo rezultatą...

„Moteris yra pasiryžusios sudeginti viską, iki joms nebus suteikta balsavimo tiesos. Bet ar jos gaus ką gerą, jei ir dasimuš tų balsavimo tiesų? Balsuodamos jos negaus sau vyrų. Iš šito atžvilgio joms bus taipgi blogai, kaip ir visad. Čionai gi tarp vyrų ir moterų visai nėra tokio skaitliaus nelygumo. Aš manau, kad dauguma iš musų sufragisčių yra jau ištekėjusios"....

¶ **Užsipuldinėjimai ant d-ro Fr. Friedman'o.** Nesenai New Yorkan sugrįžo iš Berlino d-ras W. Johnston, kuris išmėginimui parsivežė d-ro Piorkovskio vaistų priešais džiovą (tuberkulozą). Vaistai d-ro Piorkovskio ir d-ro Friedmann'o yra beveik vienodi, — tik pirmojo, kaip tvirtina d-ras Beattie, yra geresni.

D-ras Beattie pagarsino, kad vaistus išrado d-ras Piorkovskis, o d-ras Friedman'as dirbo jo laboratorijoj ir gerai susipažino su išrastais vaistais. Pasisavinęs vaistus, jis dabar nori jais pasinaudoti. Atsiranda dar vienas-kitas gydytojas, kurie taipgi garsina išradę taipgi „radikališkus" vaistus priešais džiovą. Iki šiol dar nė viena autoritatiška medicinos įstaiga nepatvirtino nei d-ro Friedmann'o, nei kitų d-rų vaistus, kaipo tikrai redakališką džiovos priešą.

¶ **Dovana už du geriausiu piešiniu.** New Yorko Pirklių Asociacija paskyrė dvi dovani — vieną 150 dol., antrą 50 dol. — už du geriausiu piešiniu emblemai ir obalsiui, kurie bus dedami ant siunčiamų į kitus miestus prekių.

Kiekvienas piešinis tur buti pažymėtas tam tikru simboliu ir užpečėtytame laiške prisiųstas pažymint-tą simbolių ir savo vardą bei pavardę. Vienas asmuo kompetitorius gali prisiųsti to paties piešinio kelis braižinius arba škicus. Piešiniai tur buti prisiųsti ligi liepos mėn. 1 dienos; reikia siųsti šiuo adresu: S. C. Meads, Secretary of Merchants' Association, 233 Broadway, New York City.

Skiriami tam tikslui piešiniai tur tikti pečietei ir bilietukui, kuriuodu bus dedami ant pačių prekių, pakų arba dėžių, kuriosna bus dedamos prekės. Tatai taipogi bus naudojama šablionо formai.

Tų piešinių papėdei galima imti „Statue of Liberty", bet galima ir kitą simbolį pasirinkti. Tečiau žodžiai „New York" tur buti aiškiai matomi ir, su piešiniu sujungti arba kaipo atskira emblemos dalis. Kiekvienas piešinis turi but parodytas juodu ir baltu barižiniu dvylikos keturkampių colių didžio.

Tegu pamėgina lietuviai piešėjai, butent tie, kurie mokėsi piešimo ir gerai pažįsta jo techniką.

¶ **Suareštavo vaikus.** Pereitą savaitę suareštavo devynioliką vaikučių ir dvi mergaiti, kurie Williamsburgo tilto gale, New Yorke, pardavinėjo saldainius ir „gumą". Juos visus nugabeno į Vaikų Draugijos kambarius.

¶ **Laiko už vagystę.** Pranešus „Finland" laivo valdybai, jog ant to laivo esąs tulas austrijokas, kuris nesenai Vokietijoje pavogęs 8,000 dol., ji surado ji, pagal nurodymo, ir suareštavo bei laiko laivo kalėjime. Jo pavardės kol kas nepasako.

Imigracijos skaitlinės. Į Suvienytas Valstijas pribuvo pagal metų sekantis imigrantų skaitlius: 1850 m. — 369,980; 1880 — 457,257; 1900 m. — 448,572; 1910 m. — 1,041,570 ir 1912 m. — 1,105,000. Iš Rusijos gi pribuvo: 1857m 74; 1880 m. — 7,191; 1900 m. — 90,787; 1910 m. — 186,792 ir 1912 m. — 185,000. Iš viso iš Rusijos persikėlė Amerikon (į Suv. V.) — 2,548,989 žmonės.

ATSIŠAUKIMAS.

Malonųs viengenčiai, Broliai ir Seserįs: bukit taip geri man pranešti iš New Yorko ir Conn. valstijų: kokiuos miestuos ar miesteliuos randasi medinių išdirbinių dirbtuvės. Aš norėčiau persikelti į vieną augščiau minėtų valstijų del apsigyvenimo bet su šeimyna yra sunku ir neparankų išvažiuoti ieškoti darbo, nežinant tikrai, kur jį galima rast. Taigi ir kreipiuos į savo viengenčius, prašydamas pagalbos, už ką busiu labai dėkingas. Kaštus apmokėsiu. Meldžiu rašyt kuogreičiausiai.

J. Slitskis.
P. O. Buldwinsville, Mass.

12-TAS METINIS PIKNINKAS su gėmiais Lietuvių Gimnastikos Klubo atsibus subatoj 31 gegužio (May) 1913 m. **Cypress Hills parke,** Cypress Ave. ir Fresh Pond Road, Evergreen, L. I.

Muzika po vadovyste prof. J. Jacoby. Prasidės 3-čią valandą po pietų.

Tikietas ypatai — 25 c. „Base Ball Game" grajis Brooklyno L. G. Kliubas su Newarko G. K.

Malonųs viengenčiai! Šis pikninkas yra parengtas kaipo vienas iš puikiausių, nes netiktai ką galėsite smagiai pasilinksminti gražiame Parke, bet da galėsite ir prisižiurėti visokioms baikoms. Apart to viso, dainuos choras to paties Kliubo po vadovyste P. L. Eremino. Delto kas supranta svarbą šio musų parengimo, tikimės jogei kiekvienas atsilankys. Teipogi svečiai kviečiami ir iš kitų apielinkių, o pribuvę jausitės užganėdintais.

Važiuojant iš Brooklyno reikia paimti bele karą iki Ridgewood Dipu su permaina ant Cypress Hills karo, kuris davež iki pat Parko.

Su pagarba L. G. K. Komitetas.

ANT PARDAVIMO.

Parsiduoda vargonai dviems eilėms, vertės $75.00tik už $50.oo. Kam reikalinga, — nepraleiskite progos. Kreip kitės sekančiu adresu:

J. Gegužinskas,
94 North 8-th st., Brooklyn, N. Y.
(23)

Ant pardavimo grosernė, daranti gerą bizni. Vieta apgyventa lietuviais ir lenkais. Priežastis pardavimo—užvedžiau kitą amatą. Kreipkitės ant šio adreso:

A. M. Martus,
120 Grand str., Brooklyn, N. Y.

Jųsų kraujas reikalauja

nuodugnio apvalymo šituom metų laiku. Dabar yra toks metų laikas, kuriame kraujas yra pilnas įvairių nevalumų; taigi reikia jį apvalyt.

Severos Kraujo valytojas

(SEVERA'S PLOOD PURIFIER)

apvalys jusų kraują, o tuomi užkirs kelią tolimesniam pasirodymui įvairių bjaurių ir niežančių išbėrimų, kurie taip prasiplatinę PAVASARIO LAIKU. Kaina $1.00.

Perkant vaistus, reikalaukit nuo aptiekoriaus, kad jums duotų Severos. Visi aptiekoriai juos parduoda. Jeigu jusų aptiekorius negalėtų jų pristatyt, orderiuokit stačiai nuo mųs.

W. F. SEVERA CO. CEDAR RAPIDS IOWA

TURI DARYT, KAIP KITI DARO.

Žmonės paprastai nori išrodyti didesniais, turtingesniais, negu jie tikrai yra, sakydami, kad jie turi daryti, kaip kiti daro ir kad jie negali paslikti užpakalyj kitų savo kaimynų. Dėja, jie pamiršta priimti atydon savo fizišką ir protišką stiprumą. Nesiliaujantis nervų įtempimas, nuolatinis susierzinimas ir karščiavimasi, sunkųs valgiai ir stipręs gėrimai turi padaryti įtekmę į jų sveikatą, turi sustiprinti jų gyvenimą, jeigu jie nėra atsargųs. Mes vadiname atsargiais tuos, kurie neužleidžia lengviausios indispozicijos arba nervišKumo. Jie vartoja tuojaus Trinerio Amerikonišką jį Kartaus Vyno Elixirą kuno. n iij,idWt-shrdluetaoinc sustiprinimui savo nusilpnėjusio kuno. Gera doza, einant gulti ir kita iš ryto, išvarys iš kuno visą sugedusią medegą ir suteiks naujas jiegas virškinimo organams. Šitas vaistas patariamas imti pilvo, jaknų ir žarnų ligose. Aptiekose. Jos Triner, 1333—1339 So. Ashland ave., Chicago, Ill Po karštos maudynės įtrinkit kunan Trinerio Linimentą, o visas sustingimas muskulų ir sąnarių greitai pranyks.

Pajieškau
savo dviejų draugu — Tadą Mačiulį ir Juozapą Sakalauską; abu paeina iš Kauno gub. Šiaulių pav. Tadas Mačiolis — Joniškės parapijos, Juoz. Sakalauskas — Akmenės miestelio. Givena Kewanee, Ill. Meldžiu pranešti, ar atsišaukti ant šio adreso:
Alex. J. Goldika.
349 Kensington Ave., Pullm st. Chicago, Ill.

Pajieškau savo moteries, Marijonos Palevičienės, po tėvų Malinauckaitė, kuri apleido mane 5 gegužio 1913; ji yra 22 metų senumo, šneka lietuviškai ir angliškai, turi su savim vieną vaiką 6 metų senumo, kuris jos nevadina mama, ale Mare, kas apie ją dažinos, malonės duot žinią ant šio adreso:
M. D. Palevičius,
109 Grand str., Brooklyn, N. Y.
(22)

Parsiduoda **Kraustymo Biznis**, — 2 arkliai, 3 vežimai (kraustomieje), 1 karieta ir visi įrengimai prie arklio ir vežimų.
Geras biznis tokiam, kuris kuris pats gal dirbti ir prižiurėti. Parsiduoda labai pigiai. Pasiskubinkite. Klauskite pas:
A. M. Martus,
120 Grand str., Brooklyn, N. Y.
(23)

REIKALINGAS APTIEKORIUS.

Reikalingas aptiekorius, susipažinęs su Amerikos aptiekoryste, mokantis lietuvišką, lenkišką, rusišką ir šiek-tiek anglišką kalbas. Gera mokestis ir darbas ant visados del teisingo žmogaus. Atsišaukti laišku, paduodant išlygas ant šio antrašo:
Vincas J. Daunora, aptiekorius,
229 Bedford Ave., Brooklyn, N. Y.
(24)

REIKALINGAS AGENTAS.

Turi mokėti rašyt ir buti teisingu žmogumi. Iš pradžių gal dirbti tik vakarais, nemetant savo užsiėmimo. Reikalinga iš šių miestų: Pittsburgh, Philadelphia, Baltimore, Scranton, Hazleton, MtCarmel, Newark, Elizabeth. Kreipkitės per laišką šiuo adresu:
A. M. Martus,
120 Grand str., Brooklyn, N. Y.

Reikalingi du darbininkai — apreiteriai ant mašinos prie kareiviško darbo. Darbas ant visados. Gerai atliekantiems darbą— gera užmokestis. Atsišaukite:
181 Maspeth ave., Maspeth L. I.

REIKALAUJAMI
Mainieriai; darbas ant visados; straiko nėra; geri namai; gerą anglis nuo 4 iki 6 pėdų augščio.
Nieko neimam už suradimą darbo ir mokame unijos algas savo mainieriams.
Delei žinių kreipkitės arba rašykite pas:
Joseph Kascsak,
Box 755, Reynoldsville, Pa., Jefferson Co.
(23)

Reikalaujame 25 merginų į Brooklyn Work Shirt Factory — dirbtuvę, mokintiesi marškinių siuvimo bei prie operavimo. Mokame taipgi ir už mokinimosi laiką. Ateikite į Brooklyn Shirt Factory, Driggs ave. ir North 10th str. Brooklyn, N. Y.
(22)

Gerbjamieji „V. L." skaitytojai, kurių prenumerata išsibaigė ir gavote paraginimą, malonėkite atnaujinti, nes kitaip būsime priversti sulaikyti laikraščio siuntinėjimą. Tiems, kurie gavo paraginimo kortele, šis numeris yra siunčiamas paskutinis, iki atnaujinimo.
Pasarga: Permainant adresą, pirmiausia parašykite senąjį, o paskui naują. Visada reikia rašyti kuoaiškiausiai vardas, pavardė ir gatvės arba basko numeris, o tuomi palengvinsite administracijai darbą ir išvengsi te daugelio nesusipratimų.
„Vien. Liet." Adm.

Joigu tikrojo PAIN-EXPELLERIO nagausi pas savo aptiekininką tai rašyk:
F. Ad. Richter & Co.
74-80 Washington str.,
NEW YORK, N. Y.

Telephonas: 6426—J—Market.
Daktaras
JONAS J. KAŠKIAUČIUS
VALANDOS: 8—11 ryte, 1— 3 po pietų, 7— 9 vak.
Seredomis 8—11 ryte.
152 Polk Str. prie Ferry Str.
NEWARK, N. J.

Telephone: Greenpoint 8.
Daktaras A. S. Jankauckienė
Gydo visokias ligas vyrų, vaikų, moterų lanko prie palagų.
VALANDOS: Nuo 12—2 po piet, nuo 7—8 vakare.
265 Berry St., prie Grand St.
BROOKLYN, N. Y.

Dr. J. S. Message (Misevičia)
272 BERRY STREET Brooklyn, N. Y.
Tel. 595 Greenpoint
Specialistas širdies ir plaučių ligų.
OFFICE HOURS:
8—10 A. M. 12—2 P. M. 6—8 P. M.

DAKTARAS A. BACEVYČE
GYVENA ELIZABETHPORT'E, N. J.
200 Marshall St., ir kampas Second St.
Ligonius priima:
iš ryto nuo 8—9 po pietų nuo 2—3 ir vakare nuo 6—8
Telephone 1537 R. Elizabeth.

Konkursinis
Geografijos Vadovelis
Kaina 75c.
Apdaryta $1.00.
120-124 Grand st., Brooklyn, N. Y.
I. J. Paukštis & Co.

PIRMAS LIETUVIŠKAS
Fotografistas ir Maliorius
Geras darbas.
Vidutiniška čienia.
G. BENSON,
328 Bedford Ave. Brooklyn, N. Y.

Liudas Gira.
Žalioji Pievelė.
Eilių rinkinys.
Prekė 65 c.

---

200 ŽAIDIMŲ
kambaryje ir tyrame ore.
Su dainomis, gaidomis, paveikslėliais ir fantų išvadavimais.
Jaunuomenei dovanėlė.
Sutaisė **Matas Grigonis.**
Prekė 75 c.
GAUNAMOS PAS:
J. J. PAUKŠTIS, & CO.
120 Grand Street, Brooklyn, N. Y.

Rusiszkai Amerikoniszka Linija. Tiesiog tarp Maskolijos ir Amerikos plaukioja kodidžiausi ir puikiausi Maskolijos Ciesoriški Pačto laivai, dvigubais šriubais varomi.
Russia — 16.000 tonų, **Kursk** — 13.500 tonų, **Czar** — 13.000 tonų.
Į **Rotterdamą** į 9 dienas nestojant niekur, į 11 dienų nesimainant niekur į **Liepojų.**
$31.00 3-čios klesos $33.00.
$45.00 2-ros klesos $50.00.
$65.00 1-mos klesos $75.00.
Išplaukia kas antra subata.
Sekanti išplaukimai iš New Yorko:
Czar — Gegužio 31
Kursk — Birželio 14
Russia — Birželio 28
Del smulkesnių žinių kreipkitės in mųsų agentus ir centrališką kontorą-
A. E. JOHNSON & CO. General Passenger Agents.
27 BROADWAY. NEW YORK CITY, N. Y.

TAI SENIAUSI IR TURTINGIAUSI
AMERIKOS LIETUVIŲ PAŠALPINE DRAUGIJA
ĮSTEIGTA 1886 M.
Moka pašalpą ligoje po $6.00 sevaitėje ir turi keturis pomirtinės apsaugos laipsnius: $150.00, $300.00, $600.00 ir 1000.00.
Kiekvieno lietuvio privalumu yra dėties prie tos Organizacijos.
Iki 1 d. Sausio 1913 metų Susivienijimas išmokėjo: našlėms ir našlaičiams pomirtinių pašalpų — $72.469.33. Lietuvių apšvietos ir kulturos reikalams — $8.651.82. S.L.A. turtas išneša (1 d. Sausio 1913 m.) $52.517.97.
Tuojaus prisirašyk prie gyvuojančios tavo mieste S.L.A. kuopos. Jaigu kuopos nesiranda, klausk informacijų pas Centro Sekretorių žemiaus paduotu adresu, o gausi paaiškinimus kaip suorganizuoti kuopą.
A. B. Strimaitis, Centr. Sekr.
307 W. 30-th St. - - - New York, N. Y.
PASALPA SUSIVIENIJIMAS
VIENYBĖ

Ar matei kada-nors laikraštį
"DRAUGĄ"?
"DRAUGAS" yra 8-nių puslapių didžiausio formato, vedamas geriausių redaktorių. Rasi jame geriausių raštininkų raštų ir visokių žinių iš Lietuvos, Amerikos ir iš viso pasaulio. "DRAUGAS" gvildena svarbiausius gyvuosius lietuvių reikalus.
"DRAUGAS" atsieina metams $2, pusei m. $1
Užsieniuose metams $3, pusei metų $1.50
Rašydami laiškus adresuokite
DRAUGAS PUB. CO.
2634 W. 67th St. Chicago, Ill.

GERA PROGA!
Gramatika angliškos kalbos mokytis be mokytojo (apdaryta) $1.00
Vaikų Draugas arba kaip mokytis skaityti ir rašyti be mokytojo..... 15c
Naujas Budas mokytis rašyti be mokytojo..... 10c
Aritmetika mokinimuisi rokundų, su paveikslais (apdaryta)..... 35c
Viso $1.60
Kas atsiųs iškirpęs šitą apgarsinimą iš "Vienybės Lietuvninkų" ir $1.00 per money orderį, tai gaus visas 4 knygas 60c. pigiau.
P. Mikolainis
Box 62 New York City

PARSIDUODA PIGIAI
naujos drukuojamos mašinos Typewriters. Rašykite šiandien, o gausite kataliogą dykai. Knygos teipgi parsiduoda ir yra reikalingos Agentų.

Kreipkitės per laišką a t šio antrašo:
A. MALIAUSKAS,
687 3rd Ave., BROOKLYN, N. Y.
P. S. Teipogi parsiduoda naminiai rakandai (Furniture) ant išmokesčio vietiniai kreipkitės pas mane.

Tarptautiškoji Akušerių MOKYKLA.
Moterįs, norinčios išmokti akušeriauti, dabar tu legališką mokyklą Scrantone, Pa. **Mokslas prasidės 2 d. Sausio**, 1913 m. ir trauksis per 4 mėnesius. Pasibaigiant kursui, bus duotas diplomas, valdžios pripažintas visoje šalije.
Instoti mokyklon gali moterįs, turinčios nemažiaus 20 metų amžiaus ir mokančios bent skaityti ir rašyti. Už kursą mokasi $100.00.
Mokyklon Lietuves priima „The International College of Midwifery".
DR. J. SZLIUPAS, Prezidentas.
1419 N. Main Ave., Scranton, Pa.

Bus vaidinta komiška OPERA
Kornevilio Varpai.
Utarninke, 3-čią Birželio 1913. Pradžia 8:15 v.
McCaddin Memorial Hall Berry Street, tarp So. 2-os ir 3os B'klyn, N. Y.

Operoje dainuoja šie įžymiausieji artistai: p-lė E. Kancieriutė, Alzė Mikuliutė, Rožė Mileriutė ir kitos; p. p. Kriaučiunas, Visminas, Kvederas, ir Radzevičia.
Operą surengė muzikos bei dramos draugija „VYTURĖLIS" dalyvaujant C. Brooklyno ir Williamsburgo chorams. Dirigentas K. STRUMSKIS. Režisierius P. Bukšnaitis

Po Operai sekantį vakarą Birželio 4 d. toje pat salėje
KONCERTAS.
Dalyvauna šie artistai: p-lė M. Karužiutė iš Philadelphijos, Pa. Miss Stautenbaur ir p. P. Čiurlionis. teipgi bus duetas, kvartetas ir dainuos Šv. Cicilijos choras iš Newark, N. J.
Pasibaigus koncertui bus Balius.

TIKIETAI 35c. 50c. ir 75c. Bax $1.00

Tikietus iš anksto galima pirkt „Vien. Liet." redakcijoj, Daunoro aptiekoje, pas choro narius ir rengėjus.

Opera! Opera! Opera!
SCENOS MYLĖTOJAI STATO
7-tą d. Birželio 1913,
McCADDIN MEMORIAL HALL, Berry Str., Brooklyn
Fausta ir Szienapjute
Muzika Ch. GOUNOD. **Muzika M. PETRAUSKO.**
Sumokyta šie veikalai po vadovyste Liuoso Meno Dailininko M. Petrausko. Scenos Mylėtojų koras skaitlingiausias visų Brooklyne esančių korų ir susideda iš geriausių pajėgų ir atsidavusių scenos mylėtojų. Taigi bus abu veikalai atlikti netik kad sąžiningai, bet ir gerai. Solistais yra Brooklyno LIETUVIŠKOS MUZIKOS KONSERVATORIJOS mokiniai.

Tikietų kaina nuo 25c. iki $1.00. **Pradžia 8:15 vak.**

TIKIETAI IŠ KALNO GALIMA GAUT PAS: A. Kandrotą, 126 Grand Str.; P. Draugėlį, 73 Grand Str.; J. Martinaitį, 109 Grand Str.; J. Garšvą, 326 Wythe Ave.; J. Miliauską, 103 Grand Str.; pas scenos mylėtojų narius. „Vien. Liet." Red. Garsas & Co. 209 Bedford Ave.; J. J. Šliką, 31 Hudson Ave. Maliauską ir Vidziuną, 687 3rd Ave.

Telephonas 2320 Greenpoint.

Lutkauskas ir Garšva

Graboriai ir Laidotuviu Direktoriai.

Laidojame Numirelius ant visokiu Kapiniu.

PARSAMDOME KARIETAS

veseilioms, krikštynoms ir šiaip pasivažinėjimams. Atsišaukit ypatiškai ar per telepnoną. Ofisas atdaras dieną ir naktį.

227 Bedford Ave. (V. Daunoro name) Brooklyn, N. Y.

Gera proga visiem

Užlaikau tikrą lietuvišką krautuvę, kurioje galite gauti, laikrodžių, laikrodėlių, žiedų, spilkų, kolčikų, kompasų, kryžiukų, gramafonų visokio išdarbio. Taipogi lietuviškų rekordų, ir kitų visų kalbų. Puikiausių armonikų, smuikų, klernetų, triubų ir daugybę visokių muzikališkų instrumentų. Taipgi gerų britvų visokio skyriaus. Maldakningių, visokių gražių popierų laiškams rašyti (gromatoms) su puikiausiais apskaitymais ir dainomis. Visokių magiškų monų daikių. Taipgi monų knyga, kur galima iš jos padaryti visokias mandrystes. Taipgi visokių kazyrių turime. Taisom visokius auksinius daiktus: laikrodėlius, žiedus, branzalietus ir visokius muzikališkus instrumentus: armonikus, smuikas, klernetus, triubas, pianus, vargonus ir kitus visokius augščiau minėtus daiktus. Aš gvarantuoju, kad mano tavoras pirmos klesos, o prekės pigesnės kaip kitur. Ordelius išsiunčiam greitai į visus Amerikos ir Kenados kraštus. Kviečiam visus su ordeliais ir visokiais pirkiniais kreipties šiuo adresu:

J. GIRDES 95 Grand Str., Brooklyn, N. Y.

Rusų tautiškas savaitraštis

"RUSKIJ EMIGRANT"

(Išeinantis Ketvergais).

Prenumeratos čienia metams:

Visose Suvienytose Valstijose ir New Yorke 1 dol. 50c.
Į Kanadą ir Rosiją . . . . . 2 „ —

Adresuokit:

166 AVE., A., „RUSSIAN IMMIGRANT„ NEW YORK, N. Y.

Kaip pasilikti Amerikos piliečiu.

Knygutė Lietuviškoj ir Angliškoj kalbose. Turinys: Įstatymai apie pilietystę, klausimai ir atsakimai kaip išsiimti popieras, Suvienytų Valstijų konstitucija, neprigulmybės deklaracija ir konfederacijos straipsniai. Amerikos Lietuvi Ukėsu Klubas, matydamas reikala, išleido virš minėtą knygelę kurios čienia yra **25c.** Užsisakydami knygą pinigus siųskite per Money Orderį arba krasos ženkleliais, ant šito adreso:

LITHUANIA M. CITIZENS CLUB
372 Bedford Ave. Brooklyn, N. Y.

VISI MUŠASI UŽ

NEBO

Cork Tip

CIGARETUS

10 už 5c

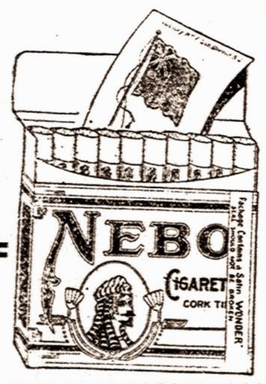

Kiekvienas pardavėjas parduoda kasdien daugiau

NEBO

CIGARESŲ negu kitų.

P. LORILLARD CO. 1760 ESTABLISHED

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

DAKTARAS IGNOTAS STANKUS,

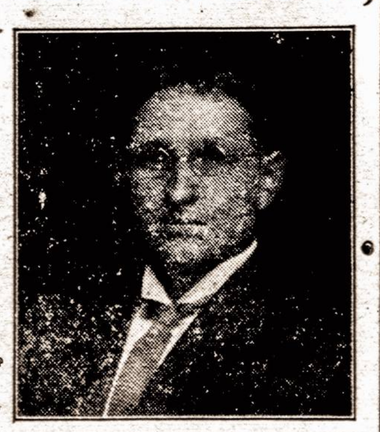

Daktaras Stankus civiliškoj formoj.

Tiktras lietuvys, baigęs mokslą steito universitete. Buvo miestavu daktaru Indianapolyj, Ind. ir specijališkai mokinosi New Yorke **Didžioje Mokykloje** daryt visokias operacijas ir gydyt pavojingas ligas. Po įgijimui didžio daktariško mokslo, Dr. Stankus įrengė savo locną **Sanatorium** (namnį ligonbutį), kur užlaiko visokius ligonius dėl gydymo ir darymo operacijų.

Gydo ligas:

Nuo reumatizmo, skaudėjimo kaulu, strėnu, koju pečiu, nuo visokiu kraujo ligu, užkrečiamu ligu, užkietėjimą ir nedirbimą vidurių, išbėrimą, niežėjimą ir augliną ant veido ir kuno visokiu spuogu, dedervinių ir slinkimą plauku, galvos skaudėjimą, širdies, inkstu, kepnu ir plaučiu ligas, visokias nervu ligas, neuralgiją, drebėjimą sanariu, greitą supykimą, negalėjimą miegoti ir išgąstį, greitą pailsimą, sunku kvėpavimą, peršalimo slogas ir nusilpnėjimą sveikatos, visokias moteru ligas, skausmingu ir nereguliariškų mėnesiniu (baltuju) tekėjimu ir gumbo. Darau operacijas ant gyslu, kaulu, nervu, smegenu, moteru ir vyru gimdančiu organu. Taipgi darau operacijas ant nosies, akiu ir gerklės.

PADĖKAVONĖS UŽ IŠGYDYMĄ.

Aš Jonas Šaltinskas, 926 Jenne st., Kenosha, Wis., ištariu širdingą ačiu daktarui Ign. Stankui už išgydymą manęs. Dabar prašau Tamistos išgydyti ir mano draugą Juožapa Šaltinskį nuo išbėrimo spuogais ant kuno.

Aš Adelė Bagdonas, P. O. Box 95, Puritan, Pa., pasakysiu tikrą teisybę, kad jusu gyduolės man nedaug gero padarė, tiktai sustabdė slinkimą plauku, išnaikino pleiskanas ir sustabdė niežėjimą galvos, o kas link užauginimo plauku, tai aš nieko nenumanau.

A. J. Juskaitis, 511 Railroad Av., Brooklyn, N. Y., išreiškiu savo širdingą padėkavonę Dr. Ig. Stankui už išgydymą nuo skaudėjimo pečių, skaudėjimo po krutine ir sunkaus kvėpavimo. Da turiu kosulį, bet ir tas daug kartų mažesnis negu pirma.

Jos. Schultz, P. O. Box 245, Cradon, Wis. ir Pranas Grablauskas, P. O. Silver Creek, Pa., širdingai dėkavojame daktarui Stankui už išgydymą nuo kroniškų, užsisenėjusių ligų.

Tos visos padėkavonės yra įdėtos su pavelijimu pačių pacijentų. Kiti visi yra užlaikomi didžioje slaptybėj. Dr. Stankus duoda daktarišką rodą ir ekzaminavojimą dykai ypatiškai ir per laišką, be skirtumo kaip toli gyvenate: Amerikoj, Kanadoj ar Anglijoj. Visuomet kreipkitės ypatiškai arba laišku ant šio adreso:

DR. IGNATIUS STANKUS,
1210 SOUTH BROAD STREET, PHILADELPHIA, PA.
Ofiso valandos: Iš ryto nuo 9 iki 11. Po pietų nuo 2 iki 4 ir vakarais nuo 7 iki 8. Nedėliomis nuo 9 iki 11 val. ryto ir nuo 1 iki 4.

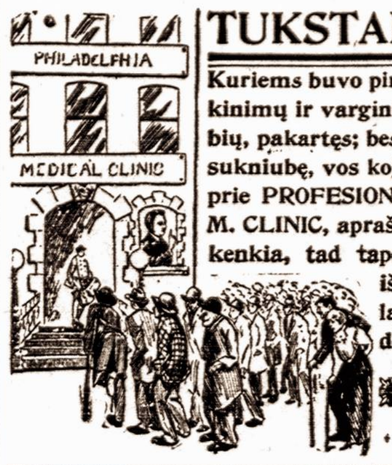

TUKSTANČIAI ŽMONIŲ

Kuriems buvo pirmiaus gyvenimas pilnas kankinimų ir varginimo nuo visokių ligų silpnybių, pakartęs; besant išblyškę, išbalę, sulinkę, sukniubę, vos kojas pavilko, bet kad atsišaukė prie PROFESIONALIŠKO DAKTARO, THE PH. M. CLINIC, aprašant arba apsakant ligą, kas kenkia, tad tapo pamatiškai trumpam laike išgydyti ir dabar yra sveiki, laimingi, ir iš gilumos širdies dėkingi, taip sako išgydyti:

UŽŠVIS SAULELĖ Į MUSŲ LANGELĮ!

GARBINGAS DAKTARE: Apturėtas liekarstas vartojant vis ir vis sveikata ėjo geryn ir lengvyn, o ta užsenėjusi mano liga, nuo Jusų tikrų galingų gerų liekarstų, kaip sniegas nuo saulės spindulių nyko. Dabar jau pasilikau visai sveikas, nes krutinė ir galva nustojo skaudėti teip ir kosulys visai išnyko. Pirmiau buvau silpnas, sukliuręs-sukumpęs, o per galybę augščiausio mokslo ir tikras liekarstas, pasilikau sveikas, stiprus vyras, dėkavojantis tik Philadelphios M. Klinikui. Su guodone **M. P. Sakalauskas,** 3231 Emerald Ave., Chicago Ill.

Mrs. Petronėlė Bakutėnė, 125 2nd st. Somerville, N. J. Teipat dėkavoja už išgydymą, nes pirmiau ją gydė didžiausi New Yorko daktarai, kurie negalėjo pagelbėti, o vienok **Philadelphijos M. Clinikas,** atsakančiai į trumpą laiką, moteriškę padarė sveika nuo labai didelės ir apsenėjusios sunkios ligos. **Mr. M. Kazioras,** 1612 Chestnut st. Trenton, N. J. Nemažiau yra dėkingas už išgelbėjimą jo gyvasties ir išgydymą nuo nervų, krutinės skaudėjimo, silpnų plaučių, kosėjimo, sunkaus kvėpavimo, skrepliavimo. Lygiai labai dėkavoja **Mr. J. Rusiks,** 333 15th av. Newark, N. J. **Mrs. D. Karasevičia** 63 Bouth st. New Britain, Conn. **Mr. Julius Birsenas,** 318 Franklin st. Port Washington, Wis. **Mr. Jonas Tamulis,** R. D. I. Malboro, Mass. **Mr. Jos. Jurevičc,** 147 W. First st. Fulton, N. Y. **Mr. Ant. Čeras,** 858 So. Swanson st. Philadelphia, Pa. Ir tukstančiai kitų, kurių negalime į laikraštį sutalpinti.

Todel, jeigu esi nesveikas ir greitam laike tikrai nori išsigydyt, tad kreipkis čion, kur tukstančiai kaip į pamačlyvą vietą traukia ir tampa išgydyti. **Ateik arba rašyk šiandien lietuviškai,** nes gromatnešis su mandagumu priduos laišką; kas kenkia, o busi išgydytas. Džiaugsies pasilikdamas sveikas ir laimingas ant visada. Nėra skirtumo kokia liga sergate ir kas k nkia, nes jeigu speciališkai **profesionališkas daktaras Kliniko** pripažins, jog gali buti išgydytu, tai gali tikėti, kad apturėsi tikrą pagelbą; be peilio be operacijos, bet su tikroms liekarstoms nuo: inkstų ligos, skaudėjimo sąnarių, kaulų, strėnų, kojų, pečių ir šonų. Užkietėjimą, skaudėjimą ir nedirbimą vidurių. Galvos skausmą, širdies, kepenų, kosulio ir plaučių ligas. Greito pailsimo ir sunkaus kvėpavimo, peršalimo, slogų, nuo abelno sveikatos nusilpnėjimo, dyspepsijos, neuralgijos bei **nervų ligos**; teipat nuo jaunystės išdykumo klaidų, sėklos nubėgimo, blogų sapnų, nemigos ir nuo visokių slaptų užsikrečiamų ligų. **Teipat moteriškų ligų,** kaip: skausmingų mėnesinių ir kitų visokių ligų, kurios tik varginimui žmonių atsiranda. Rašant visada reik adresuot teip:

THE PHILADELPHIA M. CLINIC

1117 WALNUT STREET, PHILADELPHIA, PA.

Atsilankantiems asabiškai ofiso valandos yra šitos kasdien: nuo 10 iš ryto iki 4 po p. Nedėlioj nuo 10 iki 3, o Utar. ir Pėtn. vakare nuo 6 iki 8.

Teipat reikalauk nuo Kliniko knygos „DAKTARAS", o bus prisiųsta.

ISZGYDYKIT SAVO RUMATIZMA!

Urbano Rumatizmo vaistai pagelbės nuo visokio Rumatizmo: kaipo kaulinio, muskulimo, sciatikos teip ir nuo visų kitų ligų. Šimtai žmonių siunčia laiškus dėkavodami už mano geras gyduoles. Teippat jr jųs galite gydyt savo Rumatizmą su mano gyduolėm ir buti vienas iš daug šimtų, tų kurie pasigelbėjo nuo tos didelės ligos, kuri teip tankiai žmonias naikina ir kartais numarina. Skaitydami apie mano gyduoles nepasigydysite: bet vartokite, o rasite teisybę mano apskelbime ir išsigydymą mano vaistuose.

Vaistai kaštuoja vieną dolerį ($1.00), o su prisiuntimu 25 centai daugiau.

Su guodone

FRANAS URBANAS, Aptiekorius,
151 Metropolitan Ave. (cor. Berry st.) BROOKLYN, N. Y.

BUKIE VYRAS

REPTURA,
VARICOCELE,
PRAPUOLUS PAJIEGAS,
UŽTRUCINTAS KRAUJAS.

BUKIE

Iszmintingas
[]
Likie sveikas

DR. O'MELLEY BUDAS

Visados išgydo!
Išbandyta per 30 dienų!
Be peilio ir vaistų!
Išrasto per mane!
Naudojamas tik mano ofise!

PRASARGA: Darbininkai kurie pas mane dirbo, gali sakyti, kad jie žino mano methodą ir pagal jų gydo be operacijos, jie gal ir pamėgdžioja mano raštus. Bet randasi tik **Vincas Dr. O'malley Budas** ir naudojimas tik **Mano Offise.**

Aš nedrukuoju jokių gromatų ligonių kadangi atsilankymas į mano Offisą patodys jumis, kad turiu daugybę gromatų nuo ligonių iš visų šalių pasaulės, kurie tapo išgydinti.

Prisiųsk 2 c. markę už knygutę padabintą paveikslais apie Repturą.

Dr. Alex O'Malley

158½S. Washington Str., Wilkes-Barre Pa.

Galima susikalbėti lietuviškai-lenkiškai.

Ar Skaitei Kada Laikraštį "LIETUVA?" Gal nežinai kur ją gauti?

"LIETUVA"

Eina jau 21 metus Chicago, Illinois kas Pėtnyčia ir paduoda daugiausiai gerų ir svarbių žinių iš Amerikos, Europos ir viso svieto, o prenumerata kaštuoja metui tik $2.00, pusei metų $1.00.

Rašyk adresu:

A. OLSZEWSKI,
3252 So. Halsted St., CHICAGO, ILL.

Sveikata Brangiausis Žmogaus Turtas.

Jau nuo keliolikos metų Brooklyne-New York gyvuoja **Vienatinė ir Didžiausia LIETUVIŠKA APTIEKA Provizoriaus VINCO J. DAUNOROS,** kurios tikslu yra apsaugoti savo vientaučius nuo visokių apgavikų ir gydyti juos t i k r a i geromis ir pasekmingomis gyduolėmis nuo visokių ligų ir kuno silpnybių.

LIETUVIŠKA APTIEKA savo ilgų metų prityrimu išrado daugybę specijališkų gyduolių, sutaisytų iš šviežiausių ir geriausių medikamentų ir labai pasekmingai gydančių ligas.

Tarpe kitų aptiekos sandėlyje sukrautos ir gaunamos sekančios gyduolės:

Kraujo Valytojas	$1.00	Del išvarymo soliterio	$3.00
Gyvasties Balsamas	75c	Del lytiškų ligų	50c. ir $1.00
Nervų Stiprintojas	50c ir $1.00	Nuo Reumatizmo	50c. ir $1.00
Vaistas nuo vidurių	50c. ir $1.00	Nuo kojų prakaitavimo	25c
Nuo kosulio	25c. ir 50c	Gydanti mostis	50c
Nuo gerklės skaudėjimo	25c. ir 50c	Antiseptiška muilas	25c
Skilvinės proškos	$1.00	Antiseptiška mostis	25c
Pigulkos del kepenų	25c	Nuo dusulio	50c
Nuo galvos skaudėjimo	25c	Proškos del dantų	25c
Nuo kojų nuospaudų	10c. ir 25c	Nuo kosulio del vaikų	25c
Nuo dantų gėlimo	10c	Kastorija del vaikų	10c. ir 25c
Nuo peršalimo	25c	Nuo viduriavimo	25c
Plaukų stiprintojas	25c. ir 50c	Kraujo Stiprintojas	50c
Linimentas arba Expelleris	25c	Gumbo Lašai	50c ir $1.00
Anatharynas plovimui	25c	Nuo plaukų žilimo	50c
Nuo kirmėlių	25c	Blakių Naikintojas	10c
		Karpų Naikintojas	10c

Specijališka tikrai lietuviška Trejanka arba Trejos Devynerios 25c

Taip pat iš Lietuvos pargabentos visokios Lietuviškos gydančios žolės, šaknįs ir t. t., kokios tik yra žinomos ir žmonių vartojamos.

Reikalaukite prisiuntimo Katalogo su mūsų gyduolių aprašymais.

Kreipiantiemsiems per laiškus arba asmeniškai duodame tikrai sąžiniškus ir teisingus patarimus kiekvienoje ligoje.

Jeigu jums brangi yra jusų sveikata, tai tuojaus reikalaukite gyduolių, rašydami arba atsilankydami į LIETUVIŠKA APTIEKA

VINCAS J. DAUNORA

APTIEKORIUS

229 Bedford Ave. Brooklyn, N. Y.

Rusiškas progresyviškas laikraštis

"Russkoe Slovo"

Leidžiamas tris kartus per savaitę redaguojamas J.K.Okuncovo

Kaina metams $2.00.
Užrubežiuose, Kanadoje ir New York $3.00.

Prie regakcijos randasi visokių knygų knygynas ir atliekami visi spaudos darbai.

Antrašas:

Russkoe Slovo

108 E. 12th St. New York, N. Y.

Telephone 2427 Greenpoint

VIENATINĖ IR SENIAUSIA LIETUVIŠKA

AGENTURA

Parduodam Szifkortes ir siuncziam pinigus.

Jau nuo 1886 metų, kaip parduodam ŠIFKORTES keliaujantiems į Lietuvą arba norintiems parsikviesti iš Lietuvos savo gimines ar pažinstamus į Ameriką, visados parduodam Šifkortes kuoteisingiausia į kur tik nori, ant greičiausių ir geriausių LAIVŲ už prieinamą prekę. Kurie pas mus pirko Šifkortes, kelionėje neturėjo nė jokio klapato; per tai, kad męs visados suteikiam keleiviams geriausius patarimus, kaip turi keleivis apsišaugot nuo apgavysčių.

Taigi reikalaujant ŠIFKORČIŲ — malonėkit kreiptis prie musų, o busit kuogeriausia aprupinti visame.

Offiso valandos:
šiokiems dienoms nuo 8 ryto iki 9 val. vakare.
Šventoms dienoms nuo 9 ryto iki 3 val. po piet.
120–124 Grand Street, Brooklyn, N. Y. (Antros durys nuo Berry Street)

PINIGUS SIUNCZIAM IR ISZMAINOM.

Siunčiame pinigus į visas svieto dalis saugiai, greitai ir pagal pinigų kursą.

Teipgi išmainom ant ruskų ir vokiškų.

Parduodam Tikietus ant geležinkelių į pietines ir vakarines valstijas.

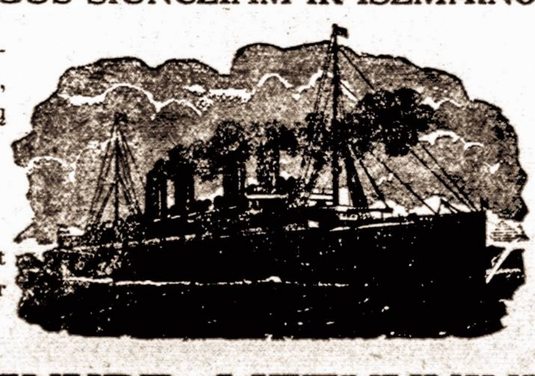

Persiunčiam potografijas į Lietuvą ir užregistuojam laiškus.

Spausdiname visokias knygas, konstitucijas ir kitus visokius spaudos dalykus, greitai ir pigiai.

„VIENYBE LIETUVNINKU"

Seniausias Lietuviu Laikraštis Amerikoje. Įkurtas 1886 mete.

Išeina kas Sereda. Užsirašant „Vienybę Lietuvninkų" Amerikoje prekiuoja metams $2.00, pusei metų $1.00. Užrubežiuose prekiuoja metams $3.00, pusei metų $1.50.

Teipogi spausdinam visokias knygas, konstitucijas, bilas, plakatus ir tikietus baliams, popieras laiškams rašyt ir kitokius spaudos dalykus. Darbą atliekam greitai ir pigiai.

DIDŽIAUSIA KRAUTUVE VISOKIU KNYGU.

Čia visokias knygas galima gaut, kokios tik yra išėję iš po spaudos, kaip svietiškas teip ir maldų knygas. Žodynų, gramatikų, rankvedžių, Biblijų ir t. t.

J. J. Pauksztis & Co.

120-124 Grand Street, Brooklyn, N. Y.

DIDELIS LIETUVOS ŽEMLAPIS.

Su etnografijos sienomis. Atspausdintas ant dailaus, slidaus popieriaus, keliose spalvose. Tikras pagražinimas sienos kiekvieno lietuvio stubelės Pirmutinė dar tokio didumo mapa lietuvių kalboje.

Parsiduoda musu knygyne, tik po 50 centu.

Pasiskubinkite kiekvinas įgyti tą ŽEMLAPĮ ir pamatyti surašytas visas LIETUVOS vietas. Turime nedidelį skaitlių exempliorių. Šiuo adresu:

J. J. PAUKŠTIS & CO.

120-124 Grand Str., Brooklyn, N. Y.

SAULE

Du-kart nedėlinis laikraštis

Smagiausias lietuviškas laikraštis visoje pasaulėje.

IŠEINA kas UTARNINKĄ ir PĖTNYČIĄ

Prenumerata kaštuoja:

Amerikoj — Ant viso meto $2.50, Ant pusės meto $1.25, Ant ketverčio meto 65c.

EUROPOJE — Rosijoje ir Lietuvoje $3.50, Anglijoj ir Skotlandijoj 15 sh. Prusuose 15 markių.

MĖNESINIS RAŠTAS

Linksma Valanda

IŠEINA APIE 15 D. KOŽNO MĖNESIO.

Talpinasi visokių gražių Istorijų, Pasakų, ir t. t.

PRENUMERATA:

Amerikoje ant viso meto tik $1. Rosijoje $1.50. Anglijoje 7 sh. Prusuose 7 mk.

☞ Kas užsirašo "SAULĘ" ir "LINKSMĄ VALANDĄ" ir pilnai užsimoka, tai abu raštu gauna par visą metą už $3 in Ameriką, in Rosiją $4.50, in Angliją 7 sh. ☞ Priek tam pilnai užsimokėję skaitytojai kas metas gauna DOVANĄ puikų Kalendorių.

W. D. Boczkowski & Co.

520-522 W. South St.

MAHANOY CITY, PA.

THE LACKAWANNA

Parankiausei geležinkelei Europon keliaujantiems. Linijos sueina prie Trans-Atlantiškųjų laivų. Nebrangiai perdavinėja bagažą ir perveža pasažierius.

The Road of Anthracite

(Kietųjų anglinių kelias).

Trumpiausis kelias į Buffalo.
Tiesiai į Scrantoną ir Anglių Sritį.
Tarpe New Yorko ir Buffalo penki traukiniai kasdien.
Tarpe New Yorko, Chicago ir Vakarų keturi traukiniai kasdien.
Tarpe New Yorko, St. Louis ir Pietvakarių, kasdien.
Tarpe visų vietinių Punktų nuolatinis ir parankus susinešimas.
Artymesnių informacijų apie kainas, traukinių begiojimą, etc., kreipkitės pas savo vietinį agentą arba rašykite pas:

Lackawanna Railroad

George A. Cullen,
Passenger Traffic Man'r
90 West Street, N. Y.

KINEMOTOGRAFU KRAUTUVE.

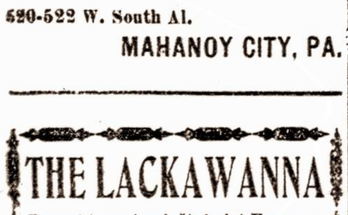

Pirmutinė Lietuviška Krautuvė Judančių Paveiksių Amerikoje.

Užlaikome visokių gatunkų APERATUS. Parduodam ir randavojam labai pigiai su visokiais Elektrikiniais ir Gaziniais intaisais naujausios mados. Į Stak užlaikome suvirš 1.000 ratų filmos. Importytų iš visų šalių svieto, specijališkai turime padarę daug Lietuviškų Illustracijų dėl Dainų, Deklemacijų, Referatų ir Pralekcijų, dirbam ant orderių labai pigiai. Kuris užsilmat arba norit užsidėti šiuomi biznių, reikalaujanti pagelbos kreipkitės prie:

American Film Exchange
A. T. Račiunas Mgr.
630 Halsey Str., Brooklyn, N. Y.
Phone 336 W. Bedford

ATIDARYTA

Didžiausis pasaulėje teatras.

Hippodromas ant aštunto sezono su visais naujais lošimais, kurie vadysis „Under Many Flags" (Po daugeliu vėliavų). Šis naujas veikalas peržiūrėtas per Arthur Voegtlin; Stage grupavimas ir muzika vedama Mr. Wm. J. Wilson; drama rašyta ir stačius per Mr. Carroll Fleming. Muzika pristatyta per Mr. Manuel Klein. Scena daro neišpasakytą įtekmę Voegtlin, kurio namas pasigarsinęs kaip augščiausias lošimo namas New Yorke ir geriausia turintis intekmę. Per visą vasarą daugybė žmonių dirbo ant šio garsaus teatro prirengimo po priežiūra Mr. Voegtlin. Kaip titulas parodo tai daugybė žemių bus perstatoma su atlankymu visokių žeme su paaiškymu muzikos prie kiekvienos šalies. Penkiolika scenų ir baletų susideda į „Flowers of the Nations" (Tautų gėlės), bus rodoma ir visas parodymas naujas.

Telephone 854 W. Williamsburgh.

Williamsburgh BATHS.

F. TEITELBAUM, savininkas.

Rusiškos ir Turkiškos

PIRTYS

274 South First Street,

(tarpe Havemeyer street ir Marcy Ave.)

BROOKLYN, N. Y.

Perėjo in naujas rankas ir viskas gerai prižiurima. Užeikite ir persitikrinkite. Moterims kiekvieną utarninką.

Tel. 2334 Greenpoint.

PUIKIAUSIA VIETA LIETUVIAMS

pas PETRA A. DRAUGELI.

Skanus alus, gardi arielka, elius, visokis vynas, kvepenti cigarai, ir puikus užkandžiai. Salė dėl mitingų ir veseilių. Nepamirškit šios atsakančiausios vietos, o busit užganėdinti.

73 GRAND STR. BROOKLYN, N. Y.
Palei Wythe Ave.

PUIKUS HOTELIS

Andriaus Milišausko

Visada šaltas alus, skani arielka, elius, porteris, visoki vynai ir kvepianti cigarai.

Lietuviai vietiniai ir atvažiavę iš kitur, nepamirškit šios puikios vietos.

16 Baltimore st. Wilkes-Barre, Pa.
Priešai Central Dypą

Telephone 1331

Nik. P. Zelwis

Lietuviškas graborius.

Išbalsamuotojas ir laidotuvių Direktorius. Karietos laidotuvėms, veseilioms ir krikštynoms.

Ofisas ir gyvenimas:
1034 Bank Street, Waterbury, Conn.
Lietuviai, kreipkitės reikale.

PATENTS

promptly obtained OR NO FEE. Trade-Marks, Caveats, Copyrights and Labels registered. TWENTY YEARS' PRACTICE. Highest references. Send model, sketch or photo. for free report on patentability. All business confidential. HAND-BOOK FREE. Explains everything. Tells How to Obtain and Sell Patents, What Inventions Will Pay, How to Get a Partner, explains best mechanical movements, and contains 300 other subjects of importance to inventors. *Address,*

H. B. WILLSON & CO. Patent Attorneys
Box 383 Willson Bldg. WASHINGTON, D. C.

Teisingiausia Lietuviszka Agentura

PARDUODU LAIVAKORTES ant geriausių ir greičiausių Laivų, keleiviai visados bus užganėdintais.

SIUNČIU PINIGUS į visas dalis svieto kuo-greičiausiai ir pagal pinigų kursą. (Stoviu po kaucija $30.000.)

Teipgi Pinigus priimu kurie nori pasidėt dėl apsaugojimo ir ant kiekvieno pareikalavimo juos sugrąžinu.

PIRMOS KLIASOS HOTELIS, Skaniausi ir sveikiausi visoki gėrimai, per tai visados svečių pilna, kiekvieną draugiškai ir maloniai visados pavaišina.

P. J. CHMIELIAUSKAS,
177 E. Main St. PLYMOUTH, PA.
(Bell Phone 8—R)

---

14 metų senas laikraštis

KATALIKAS

Išeina kas Ketvergą, Chicago, Ill.

Laikraštis "Katalikas" 12-kos puslapių, didžiausio formato, redaguojamas geriausių redaktorių, talpina raštus geriausių raštininkų ir visuomet telpa visokių žinių iš Didžiosios Lietuvos, Prusų arba Mažosios Lietuvos, Amerikos ir abelnai iš viso pasviečio.

"Kataliko" prenumerata Suvienytose Valstijose Šiaurinės Amerikos:

Metams **$2.00,** pusei metų **$1.00**

Kanadoj ir Meksike:—

Metams **$3.00,** pusei metų **$1.50**

Rosijoj, Lietuvoj ir kitose užrubežinėse viešpatystėse:

Metams **$3.00,** pusei metų **$1.50**

Užsirašyti "Kataliką" galima kiekviename laike.

Užsirašant "Kataliką" reikia drauge ir prenumeratą siųsti per pačto Money Orderį arba pinigus registruotam laiške ant išleistojo rankų, adresuojant šiteip:

J. M. TANANEVICZIA
3249-53 S. Morgan St., Chicago, Ill.

Rašykite tuojaus, o gausite vieną "Kataliko" numerį ant pažiuros veltui.

BENNETT TYPEWRITER. Kaina $18.00

Bennett Typewrite yra tai naujausio išradimo drukuojama mašina ir drukuoja teip greitai ir puikiai, kaip ir brangiausios mašines. Ji yra su universališkais, raktais, teip kaip mašinos už $100.00, arba ir brangesnės. Ant tos mašinos galima drukuoti 80 žodžių į minutą. Padaryta iš labai tvirto plieno. Tik ši viena drukuojama mašinėlė atramentuojasi nuo kaspino.

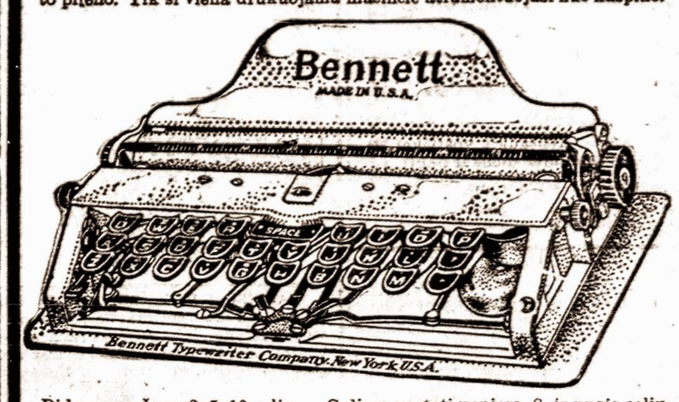

Diduma mašinos 2x5x10 colių, Galima vartoti popierą 8 ir pusės colių platumo. Turi 84 litaras ir ženklus. Volelis su literomis mainosi ir tokiu budu ant jos galima drukuoti visokeriopose kalbose. Susideda iš 180 atskirų dalių, sveria 3 ir pusę svaro. Sudėta į labai puikią skrynelę ir ją galima nešiotis rankoje, arba kišeniuje. Ji yra netiktai naudinga, bet ir reikalinga kiekvienai ypatai, o už tokią prekę, tai kaip dykai.

J. J. Pauksztis & Co.,
120-124 Grand st., Brooklyn, N. Y.

Naujas išradimas!

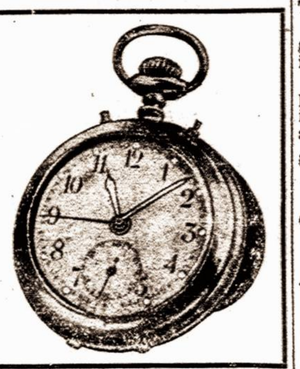

Laikrodėlis elektrikinis, kišeninis; tamsoj gali matyti adynas, budintojas iš miego: gali pribudinti. Labai naudingas del darbininkų mainose dirbančių. Viršai metaliniai juodi, viduriai drestyti, vertės 15 dolerių ir retežėlis vertės 8 dolerių, garantuotas ant 25 metų. Sykiu laikrodėlis ir retežėlis už 15 dol. Prisiųsk 10 dolerių tai gausi laikrodėlį ir retežėlį. o kaip paimsi prisiųstus daiktus, tada man prisiųsi 5 dol.

J. Schidlofsky Room 204
28 Main St. Brockton, Mass.

„SVYTURYS"

1913 metų.

Visas metraštis su įvairiais straipsniais geriausių rašėjų Europos ir įvairioms statistikom visos Lietuvos, labai naudingas. Prekė tik 75c.

Gaunamas pas **J. J. PAUKSTĮ & CO.**

120 Grand st., Brooklyn, N. Y.

Telephone 1295 Greenpoint.

P. BUTKUS

LIETUVIŠKAS GRABORIUS

(Undertaker).

Išbalsamuotojas ir laidotuvių Direktorius. Karietos laidotuvėms, veseilioms ir krikštynoms. Lietuviai, kreipkitės reikale pas lietuvį.

Mano gyvenimo ofisas atdaras dieną ir naktį.

213½ BERRY ST. BROOKLYN, N. Y.
Branch Office 48 Hudson Ave.

Tel. 279 Greenpoint.

Geriausia lietuviams užeiga pas

JONĄ KULBOKĄ

Skanus Alus,
Gardi Arielka,
Visoki Vynai,
Kvepianti Cigarai.

74 Grand Street
Kampas Wythe Ave.
BROOKLYN, N. Y.

W. SLOMINSKA

Mano Dirbtuve Apdovanota Dviem Medaliais

ant Kosciuškos Parodos už rupestingą ir artistišką išdirbimą

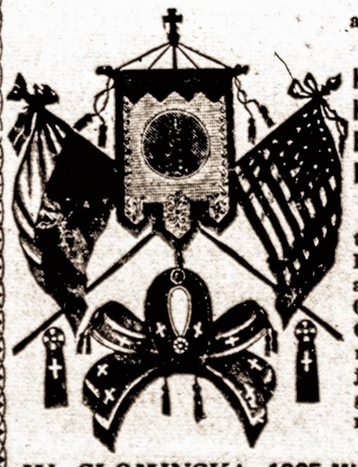

KARUNŲ, ŠARPŲ, KUKARDŲ, ROZETŲ, BERLŲ, MARŠALKINIŲ LAŽDŲ IR TEIP TOLIAUS.

Turiu už garbę apreikšti guodotiniems Kunigams ir guodotinoms Draugystėms, kad aš dirbu visus augščiau paminėtus daigtus PIGIAUSIAI, TEISINGIASIAI IR GERIAUSIAI, nes per daugelį metų užsiimdama išdirbiniais įgijau geriausią praktiką ir dėl to galiu viską padirbt pigiau ir geriau negu kiti fabrikai.

Su guodone

W. SLOMINSKA, 1025 Milwaukee Av., Chicago, Ill.

ŽMIJECZNIK

Žmijecznikas yra tikrasis Geriausias Linimentas arba PAIN EXPELLERIS ant svieto nuo visokių galvos skaudėjimų, KAULŲ, PERŠALIMO, REUMATIZMO, STRĖNŲ SOPĖS. SAUSGĖLŲ, KAKLO, GALVOS SUKIMO ir DIEGLIŲ.

Jeigu nori ligoje ir nelaimėje pasigelbėti, nejieškok rodos pas kokius nemokintus žydelius ar kryžiokus savo priepuoly, bet kreipkis arba tiesiai parašyk pas savo locną vientautį, reikalaudamas tikrų, grynų ir gydančių vaistų — pas

ALBERTĄ G. GROBLEVSKĮ.
Plymouth, Pa.

garsų dirbėją „Lenkiškų ir Lietuviškų gyduolių", o persitikrinsi, kad neiškeisi veltui ir ant apgavysčių savo sunkiai uždirbto cento.

Turime gyduoles nuo visokių ligų, kokios tiktai randasi ant svieto teip dėl senų žmonių, kaip dėl kudikių, vyrų ir moterų.

„Lenkiškai-Lietuviški" vaistai jau tukstančius padarė sveikais — išgydys ir Tave!

Ypatingai SLAPTAS ligas gydome ir gilioje slaptoje užlaikome, kaip kunigas išpažintį.

Dėlto jeigu trokšti tikros gydytojaus pagelbos, aprašyk savo negerovę, aiškiai ir su smulkmenomis, pridėk 2 centu ant atsakymo laiškui, o niekuomet to nesigailėsi. Adresas:

Albertas G. Groblevskis
Cor. Elm and Main Sts.
Plymouth, Pa.

Nepamirškit

Tautiško Namo!

Erta, daili salė mitingams, veselijoms, teatrams ir baliams. Gardi degtinė, šviežias alus, kvėpią cigarai, skanus užkandžiai ir nakvinė.

TAI LIETUVIŲ UŽEIGA.

A. RAZUTIS
101-103 Grand st., Brooklyn, N. Y.
Telephone 1470 Greenpoint.

PRIETELIAI LIETUVIAI.
12 dideliu ir 12 mažu,

H. B. ROSENSON,
817—819 Grand St., BROOKLYN, N. Y.
Telephone, 1102 Wmsburgh

ADVOKATAS

KAZIS KRAUČUNAS.

Buvęs 9 metus Skyriaus Viršininku, Inspektorium Suvienytų Valstijų Immigracijos; turi visas tiesas kaipo Attorney, Advocate, Proctor, Solicitor ir Councelor-at-Law. Veda visokias bylas (provas) visuose teismuose ir departamentų skyriuose. Gavimui patarimų, kreipkitės laiškais, įdėdami krasos ženklelį atsakymui. Vedimui svarbių bylų ir reikalų, pribūna ypatiškai į visas Valstijas ir miestus sulyg pareikalavimo. Adresas:

KAZIS KRAUČUNAS, Attorney-at-Law
Box 296, Ketchikan, Alaska.

Jonas S. Lopatto

Attorney and Counsellor-at-Law (Lietuvys advokatas pabaigęs Pennsylvanijos Universitetą), užsiima varymu provų visuose teismuose.

Offisas rumuose 47-48-49 Bennet Building, kampo Public Square ir North Main Street, WILKES-BARRE, PENN'A.

Office Phone Peoples 37
„ Bell 47
Residence Peoples 1100

ATYDAI KRIAUCIU!!!

Lietuviška knyga, kirpimui vyriškų drabužių, su 25 braižiniais ir 15 paveiksių, 50 pusl. Prekė $2.50. Tokia pat knyga—moteriškų drabužių. Prekė $2.50.

Užsakant abi sykiu, prekė $5.00.

Šitos knygos yra tikrai, ką turi žinoti geras kriaučius. Neturėjimas drauge šių knygų,—reiškia nustumimą nuo savęs geresnio uždarbio ir pasekmės pramonystėje.

Duodu Lekcijas Kirpimui.

Pinigus siųsti per „Money Order". Reikalaujant atsakymo visados prigiausti už 2c. Stamp

J. TOPILIS
120 Grand St., Brooklyn, N. Y.